

Murakami Haruki

HALLGASD A SZÉL DALÁT!

FLIPPER, 1973

20
GEOPEN

Murakami Haruki

Hallgasd a szél dalát!

Flipper, 1973

Geopen Könyvkiadó
2016

A mű eredeti címe:
KAZE NO UTA O KIKE/HEAR THE WIND SING © 1979 by
Haruki Murakami
1973 NEN NO PINBORU/PINBALL, 1973 © 1980 by
Haruki Murakami

Hungarian translation © Mayer Ingrid, 2016

Kiadja a Geopen Könyvkiadó, 2016
Felelős kiadó: Babucs Éva
Felelős szerkesztő: Rácz I. Péter
Fordította: Mayer Ingrid
Borító: Hitka Viktória
Nyomdai előkészítés: Formula Stúdió
Elektronikus verzió: Takács Gábor

ISBN 978-615-5331-82-4

www.geopen.hu
[Geopen a Facebookon](#)

Konyhaasztalregényeim születéséről

Előszó a két kisregényhez

A legtöbb ember – pontosabban a japán társadalom többsége – legelőbb elvégzi az iskolát, aztán munkába áll, majd némi idő elteltével megházasodik. Eredetileg én is ekként terveztem. Legalábbis úgy gondoltam, hogy nagy vonalakban biztos így történik velem is. Ténylegesen azonban úgy alakult, hogy először megnősültem, aztán elkezdtem dolgozni, és csak mindezek után sikerült (nagy nehezen) befejeznem az iskolát. Szóval teljesen fordított sorrendben, mint az megszokott.

De hiába nősültem meg, semmi kedvem nem volt elkötelezni magam egy vállalatnál, ezért úgy döntöttem, hogy nyitok egy saját bárt. Méghozzá olyat, ahol jazz szól az ital- és ételfogyasztás aláfestéséül. Ez a rendkívül egyszerű, mondhatni könnyelmű ötlet onnan jött, hogy szerettem a jazzt, és úgy voltam vele, számomra tökéletesen kielégítő, ha reggeltől estig zenét hallgathatok. De mint házas egyetemi hallgatónak természetesen egy vasam sem volt. Így a feleségemmel mindketten vagy három éven át többféle munkát is elvállaltunk, és minden erőnkkel azon voltunk, hogy összegyűjtsük a bár megnyitásához szükséges pénzt. No meg boldogboldogtalantól kölcsönkértünk. Az így összekapart összegből nyitottunk végül egy bárt Tokió nyugati felén, a külvárosban, Kokubundzsiban (ahol sok a diák). Ez 1974-ben történt.

Akkoriban ahhoz, hogy egy fiatal ember ilyesféle bárt nyisson, nem kellett olyan hatalmas tőke, mint most. Így sokan, akik hozzám hasonlóan nem akartak elmenni egy vállalathoz, nyitottak egy kis üzletet valahol. Kávézót, éttermet, ajándék- vagy könyvesboltot. A miénk közelében is több olyan hely volt, amelyet korosztályos társaink vittek. Még erőteljesen érződött az ellenkultúra utószele, így nem volt nehéz beleütközni a diákmozgalmakból visszamaradt figurákba. Ez volt az az időszak, amikor még volt némi rés a világot működtető fogaskerekek között.

Én pedig az otthonról elhozott régi pianínóm révén hétvége minikoncerteket rendeztem. Kokubundzsi közelében sok fiatal jazz-zenész lakott, és (feltehetőleg) szívesen jöttek kevés gázsiért is. Sokan közülük mára hírnevet szereztek, és Tokió-szerte beléjük botlom a jazzklubokban.

Hiába foglalkoztam olyasmivel, amit szeretek, meglehetősen sok volt az adósságom, amit nem volt könnyű visszafizetnem. Kölcsönöztem banktól, és a barátoktól is folyton. Volt, hogy sehogyan sem tudtuk összeszedni a havi banki törlesztés összegét, emiatt aztán kétségbeesetten kóboroltunk éjszakákon át a feleségemmel az utcákon, mígnem a járdán észrevettük a valaki által elhagyott bankókat. Nevezhetjük szerencsés csillagállásnak vagy valamiféle gondviselésnek, de pontosan akkora összeg volt a meglelt pénz, mint amire szükségünk volt. Másnap mindenképpen be kellett fizetnünk, ezért úgy éreztük, hogy az életünket mentette meg. (Az én életemben valahogy mindig ilyen különös események történnek a sorsdöntő pillanatokban.) Normális esetben persze el kellett volna vinnünk a rendőrségre, de abban a helyzetben ezt nem engedhettük meg magunknak.

Mindezeket túl azért jól éreztük magunkat – ez az egy biztos. Fiatal voltam, kicsattantam az egészségtől, de mindenekelett egész álló nap a kedvenc számaimat hallgathattam, és bár kicsiny, mégis saját birodalmam ura voltam. Nem kellett tömött vonatokon munkába járnom, unalmas megbeszéléseken részt vennem, vagy fejet hajtanom a főnökömnek, akit ki nem állhatok. Ellenben rengeteg érdekes emberrel találkozhattam.

Így történt, hogy a húszas éveim a reggeltől estig tartó fizikai munkáról (szendvicskészítés, koktéلكeverés, arrogáns részegek kiebrudalása), illetve az adósságaim visszafizetéséről szóltak. Közben el is kellett költöztetnünk a bárt, mert újjáépítették a házat, ahol működött, így kerültünk a központi részen fekvő Szetagájába. Itt új, tágasabb helyünk lett, elfért a hangversenyzongora is, ám ezáltal ismét csak nőttek a kiadásaink, így az adósságunk is. Nem lazíthattunk.

Visszagondolva arra az időszakra, leginkább csak annyi maradt meg, hogy egyfolytában dolgoztam. Néha megfordul a fejemben, hogy normális esetben az ember húszas évei sokkal szórakoztatóbban telnek, ám nekem sem időm, sem anyagi lehetőségem nem volt úgymond kiélvezni a fiatalságom napjait. Viszont az idő tájt is minden fennmaradó percet kihasználtam, hogy olvashassak. Akármilyen elfoglalt vagy épp holtfáradt

vagyok, legyen akármennyire is nehéz a megélhetés, az olvasás a zenehallgatással együtt mindig is a legnagyobb örömeim egyike maradt. És ezt az örömet senki nem tudta tőlem elvenni.

A húszas éveim végéhez közeledvén lassan a szetagajai bár dolgai is kezdtek elrendeződni. Még mindig maradt valamennyi a tartozásaimból, és hol jobban, hol kevésbé jól ment az üzlet, szóval természetesen még nem dőlhettem hátra, de elérkeztem addig a pontig, hogy ha így folytatom, akkor majd csak lesz már valahogy.

1978 áprilisában egy derűs nap délutánján baseballmeccset néztem a tokiói lakásom közelében fekvő Dzsingú stadionban. A Központi Liga az évi nyitómérkőzése ment, a Yakult Swallows harcolt a Hiroshima Carps csapatával. Délután egykor kezdődő nappali játék volt. Én már akkoriban is Swallows-rajongó voltam, és gyakran tértem be sétáim során a meccsre.

Megjegyzem, a Swallows akkortájt elég gyenge csapat volt (még a neve, „Fecskék” is azt sugallja), örök B kategóriás, a klub is csóró, és egyetlen jelentős sztárjátékost sem tudtak felmutatni. Magától értetődik, hogy nem is volt túl népszerű. A nyitójáték dacára a szabadtéri lelátó kongott az ürességtől. Elheveredtem, és sörözgetve figyeltem a meccset. Akkoriban a Dzsingú pálya lelátója nem székekből állt, csupán egy füves lejtőből. Az ég gyönyörű derűs volt, a söröm tökéletesen hideg, és a rég nem látott zöld pázsiton élesen rajzolódott ki a fehér labda. A Swallows kezdő ütőjátékosa egy Amerikából érkezett nyúlánk, alig jegyzett játékos, Dave Hilton volt. A negyedik pedig Charlie Manuel. Ő később az Indians és a Phillies vezetőedzőjeként lett híres, de akkoriban nagyon erőteljes, kiemelkedően jó ütőjátékos volt, és a japán baseballrajongók csak Vörös Ördögnek nevezték.

A Hiroshima kezdő dobója, ha jól emlékszem, Szotokoba volt. A Yakultnál Jaszuda kezdett. Az első játékrész második felében Szotokoba első dobását Hilton ügyesen balra pattintotta egy kétbázisos ütéssel. Az ütő és a labda egymáshoz csapódásának kellemesen tompa hangja végigszállt a Dzsingú pályán. Körülöttem szórványos taps hallatszott. És én akkor, bármiféle összefüggés és mindennemű megalapozottság nélkül, egyszer csak rádöbentem. Hogy „tényleg, talán én is képes lennék regényt írni”.

Még most is emlékszem arra az érzésre. Úgy tűnt, mintha valami lassan szállingózott volna lefelé az égből, és nekem sikerült volna két kézzel elkapnom. Azt ugyan nem tudom, hogy az a valami *véletlenül* miért éppen az én tenyeremben landolt. Akkor sem tudtam, és most sem. De bármi is legyen az oka, a lényeg, hogy megtörtént. Minek is nevezzem, olyasmi volt, mint valami jelenés. Talán az epifánia szó illik rá a leginkább. Az volt a határátkelő, ami után egészen más fordulatot vett az életem. Abban a pillanatban, hogy Dave Hilton kezdő ütőjátékosként egy szép, éles, kétbázisos ütést produkált a Dzsingú baseballstadionban.

A meccs végén (amelyet emlékeim szerint a Yakult nyert) vonatra szálltam, és elmentem Sindzsukuig, ahol is írólapokat és töltőtollat vásároltam. Akkoriban még sem az elektromos írógépek, sem a személyi számítógépek nem voltak elterjedtek, így kénytelen volt az ember minden egyes betűt egyenként lekörmölni. Ám ez rendkívül újszerű érzés volt. Emlékszem, majd kiugrottam a bőrömből. Mert magam sem tudtam, mikor fordult elő velem utoljára, hogy töltőtollal írjak bármit is.

Késő este, ahogy végeztem az üzlettel, odaültem a konyhaasztalhoz, és regényt írtam. Mivel ezen a pirkadatig tartó néhány órán kívül lényegében nem volt időm, amivel szabadon rendelkezhettem. Így nagyjából fél évembe telt megírni a *Hallgasd a szél dalát!* című regényemet. A kézirat első változatának elkészültekor a baseballszezon is a végéhez közeledett. Megjegyzem, ebben az évben a Yakult Swallows, keresztülhúzva a többség számításait, ligagyőztes lett, és legyűrte a hazai meccseken a legjobb dobójátékosokkal rendelkező Hankyu Bravest. Igazán csodával határos, vérpezsdítő szezon volt.

A Hallgasd a szél dalát! nem is annyira regény, inkább a novellához közelítő kisregény. Megírni viszont egyáltalán nem volt könnyű. Ebben persze az is közrejátszott, hogy nem volt szabadon használható időm, de még inkább az, hogy fogalmam sem volt, hogyan is kéne megírni egy regényt. Az igazat megvallva én annyira belemerültem a tizenkilencedik századi orosz regények, illetve az amerikai hard-boiled krimik olvasásába, hogy kortárs japán regény szinte meg sem fordult a kezemben. Így aztán nemcsak azt nem tudtam, hogy miket olvasnak az emberek a mai Japánban, hanem azt sem, hogy miként kellene kinéznie egy japán nyelvű regénynek.

Mindenesetre kigondoltam, hogy nagyjából milyen is lehet, és néhány hónap alatt írtam valamit ennek megfelelően, de aztán visszaolvastva az írományt, még nekem sem tetszett igazából. Formáját tekintve regény volt ugyan, de egyáltalán nem élvezetes olvasmány, és nem akadt benne semmi, ami olvasás után bármi nyomot hagyott volna az emberben. Ha pedig még az is így van ezzel, aki írta, akkor mit érezzen az olvasó? Elszontyolodtam, hogy akkor még sincs tehetségem a regényíráshoz. Normális esetben itt szokás felhagyni a dologgal, csakhogy bennem még mindig élénken vibrált a Dzsingú baseballstadion lelátóján tapasztalt epifánia érzete, ott szorongattam a markomban azt a valamit.

Ha jobban belegondolok, teljesen természetes, hogy nem ment jól a regényírás. Hiszen egyszer sem próbálkoztam még vele korábban, és hogy is fordulhatna elő, hogy az ember az első pillanattól fogva valami nagyszerűt ráz ki a kisujjából. Arra jutottam, talán az a baj, hogy jól megírt regényt akarok csinálni. „Hiába, úgysem tudok jót írni. Akkor pedig miért ne hajíthatnám el az olyan sztereotípiaféleségeket, hogy milyenek kell lennie egy regénynek, vagy mi az irodalom? Miért ne írhatnám le kedvemre és szabadon, amit érzek, vagy ami eszembe jut, úgy, ahogy van?”

Persze nem annyira könnyű leírni „kedvemre és szabadon, amit érzek, vagy ami eszembe jut, úgy, ahogy van”, mint kimondani. Főleg olyasvalakinek, aki addig soha nem írt regényt. Hogy alapjaiban változtassam meg a hozzáállásomat, először is félretettem a töltőtollat és az írólapot. Amíg ezek ott voltak a szemem előtt, rögtön olyan „irodalmian” fogtam hozzá az egészhez. Helyettük viszont elővettem a szekrény mélyéről az angol betűs Olivetti írógépet. És próbaképpen megírtam a regény elejét angolul. Csak hogy csináljak valamit, ami eltér a megszokottól, bármi is legyen az.

Az én angol fogalmazási képességem persze meglehetősen korlátozott. Kénytelen voltam tehát az adott számú szó, illetve mondatszerkezet használatával létrehozni a szöveget. Nyilván a mondatok is rövidre sikerültek. Akármilyen bonyolult gondolatok lepték is el a fejemet, képtelen voltam ugyanabban a formában kifejezni őket. Muszáj volt beiktatni olyan lépcsőfokokat, mint a mondandóm lehető legegyszerűbb szavakkal való átfogalmazása, a lényeg közérthető parafrázisokba foglalása, a leírások fölösleges fodrainak lefaragása, egész tömör formára

hozása és behatárolt keretek közé szorítása. Ettől persze igencsak esetlen szöveg keletkezik. Ám mialatt ily módon megszenvedtem az írással, idővel mégis kialakult valamiféle ritmus a szövegemben.

Mivel gyerekkoromtól fogva úgy telt az életem, hogy Japánban született japánként használtam a japán nyelvet, a saját rendszerem, mint egy zsúfolt raktár, telis-tele van mindenféle japán szóval és kifejezéssel. Ezért amikor meg akarom fogalmazni az érzelmeimet vagy egy helyzetet, ezek a tartalmak annyira nagy hévvel lendülnek mozgásba, hogy előfordul, csődöt mond a rendszer. Ezzel szemben, ha idegen nyelven próbálok szöveget írni, mivel korlátozott mennyiségű szó és kifejezés áll csak rendelkezésemre, ilyesmi nem történhet meg. Így fedeztem fel, hogy hiába korlátozott a szavak és a kifejezések száma, ha eredményesen sikerül őket összekapcsolnom, az új kombináció megfelelő használatával mégiscsak jól ki lehet fejezni az érzelmeimet vagy a szándékaimat. Röviden tehát annyi, hogy semmi szükség bonyolult szavakat felsorakoztatni, vagy gyönyörű, hatásvadász kifejezéseket használni.

Jóval később vettem csak észre, hogy a magyar Agota Kristof írt néhány nagyszerű regényt, amelyekben ugyanilyen hatású nyelvezetet használ. Az 1956-os forradalom idején Magyarországról Svájcba emigrált, ahol félig kényszerűségből franciául kezdett regényt írni. Számára a francia nyelv utólag elsajátított (kikerülhetetlenül megtanulandó) idegen nyelv. Azonban azzal, hogy alkotásra használta fel az idegen nyelvet, sikerült létrehoznia egy saját, új nyelvezetet: rövid mondatok egymásutánjának ritmusa, nem körülményeskedő, egyenes szóhasználat, érzelmektől mentes, pontos leírások. Mindeközben valami nagyon fontos dolog megfogalmazatlanul marad, direkt megbújik a háttérben, rejtélyes hangulat uralkodik. Emlékszem, hogy amikor először olvastam egy regényét, valamiféle nosztalgikus érzés töltött el. Egyébként ő az első francia regényét, *A nagy füzetet* 1986-ban írta, én a *Hallgasd a szél dalát!* 1978-ban, tehát hét évvel előtte.

Ahogy *felfedeztem* az idegen nyelven való írás előnyeit, és a magam módján megtaláltam a szövegírás ritmusát, visszatettem az angol írógépet a szekrénybe, és újra elővettem az írólapokat meg a töltőtollat. Odaültem az asztalhoz, és nekiálltam japánra *fordítani* azt a nagyjából egy fejezetet, amit angolul írtam. Fordítani, de nem szigorúan szóról szóra, hanem inkább szabadon *átültetve*. Ettől pedig magától értetődően kirajzolódott

egy új stílusú japán nyelvezet. Ami persze egyben az én egyedi nyelvhasználatom is. Amire én saját magam *találtam rá*. Akkor gondoltam, hogy na, ez az, ezek szerint így kell japánul írnom. Ezt hívják úgy, hogy leesik a tantusz.

Néha megkapom, hogy fordításízűek a szövegeim. Pontosan nem tudom ugyan, hogy milyen is az a fordításíz, de ez bizonyos értelemben igaz, míg másfelől pedig nem. Az első fejezetet valójában, a szó szoros értelmében japánra *fordítottam*, ezért úgy sejtem, van némi igazság a megjegyzésben, ám ez akkor is csak a konkrét folyamatot érintő kérdés. Nekem akkor csupán egy *natúr*, fölösleges díszítőelemektől megszabadított, lendületes nyelvezet megtalálása volt a célom. Nem egy *eljapántalanított japán* szöveget akartam írni, hanem az úgynevezett „regénynyelvtől” minél távolabb eső japán nyelv használatával szerettem volna regényt írni, a saját természetes hangomon. Ezért kellett ilyen radikális lépést tennem. Sarkalatosan fogalmazva akkor számomra a japán nyelv valószínűleg nem volt több, mint egy eszköz céljaim elérésére.

Voltak, akik ezt a japán nyelv megbecstelenítésének tekintették. Csakhogy a nyelv mint olyan igen stabil képződmény, és erejét hosszú történelme támasztja alá. Mindegy, hogy ki hogyan bánik vele, akár kicsit vadul is, nem fordulhat elő, hogy sérül az önállósága. A nyelvben rejlő lehetőségeket minden elképzelhető módon kipróbálni az írók külön bejáratú joga, és ilyen jellegű vállalkozó kedv nélkül nem is születne semmi új. Az én japánom stílusa más, mint Tanidzakié, és Kavabataétól is eltér.^[1] De ez teljesen természetes. Hiszen én Murakami Haruki vagyok, egy önálló író.

A telefonhívás a *Gunzó* irodalmi magazin szerkesztőjétől, hogy „az ön által beküldött regény, a *Hallgasd a szél dalát!*, bejutott a kezdő író pályázatunk döntőjébe”, egy tavaszi vasárnap délelőttjén ébresztett. Majdnem egy év telt el a Dzsingú pálya évadnyitó meccse után, és nem sok idő volt hátra a harmincéves születésnapomig. Azt hiszem, már tizenegy óra is elmúlt, de előző nap késő estig dolgoztam, így akkor még nagyban aludtam. Kába voltam, és hiába vettem fel a kagylót, nem jutott el a tudatomig, hogy a hívó fél mit akar nekem mondani. Lévén, hogy nekem még az is teljesen kiment a fejemből, hogy a kéziratot egyáltalán elküldtem a *Gunzó* szerkesztőségének. Azzal, hogy megírtam és mindenekelőtt rábíztam valakire, az íráskedvem egészen lecsillapodott.

Mivel egy hirtelen ötlettől vezérelve vettem papírra, ami csak eszembe jutott, fel sem merült bennem, hogy egy ilyen írás bejuthat a döntőbe. Még másolatot sem készítettem a kéziratról. Szóval, ha nem jut be a döntőbe, nyilván örökre eltűnt volna (mivel nem adják vissza). És könnyen lehet, hogy én soha többé nem írtam volna regényt. Különös dolog az élet.

A szerkesztő szerint az enyémmel együtt összesen öt írás került be a válogatás utolsó szakaszába. Meglepődtem ugyan, de elég álmos voltam ahhoz, hogy ne érezzem át a dolog súlyát. Kikászálódtem az ágyból, arcot mostam, átöltöztem, és elmentem sétálni a feleségemmel. Amikor elhaladtunk a szomszéd általános iskola mellett, egy postagalambot vettünk észre kuporogni a bokrok árnyékában. Felemelve láttuk, hogy megsérült a szárnya. A lábán egy fémbiléta lógott. Óvatosan tartottam a két kezemben, és elvittem az Aojama-Omoteszandó rendőrfülkéjéig. Mivel az volt a legközelebbi rendőrbódé. Miközben Haradzuku mellékutcáin gyalogoltam, a sebesült galamb reszketett a kezemben, és éreztem a teste melegét. Derült, kellemes vasárnapunk volt, a környező fák, épületek és kirakatok vidáman csillogtak a tavaszi napsütésben.

Akkor döbbsentem rá hirtelen. Hogy biztosan én fogom megnyerni a *Gunzó* pályakezdő írók díját. És egyúttal regényíró lesz belőlem, méghozzá némileg sikeres. Nagyon beképzelten hangzik, de tény, hogy már akkor biztos voltam ebben. Egészen biztos. Nem is annyira az eszemmel, inkább amolyan megérzésszerűen.

A *Flipper, 1973*-at a *Hallgasd a szél dalát!* folytatásaként, a rákövetkező évben írtam. Persze ez is olyan regény, amelyet a bár vezetése mellett, pirkadat táján körmöltem a konyhaasztalnál. Én ezeket a műveimet, szeretettel és némi szégyenérzettel vegyesen „konyhaasztalregényeknek” nevezem. A *Flipper, 1973* megírása után nem sokkal rászántam magam, hogy eladjam a bárt, kizárólag az írásból éljek, és belekezdtem az első igazi nagyregényembe, a *Birkakergető nagy kalandba*. Számomra az a mű jelenti az írói pályafutásom igazi kezdetét.

Viszont ugyanakkor ez a két konyhaasztalregény írói mivoltomnak olyan fontos részét képezi, hogy semmivel sem cserélném el őket. Mint két régi-régi barátot. A jövőben valószínűleg nem fogunk már találkozni és beszélgetni, mégsem fogom őket soha elfelejteni. A maguk idejében mindennél fontosabbak voltak számomra. Biztattak és bátorítottak.

Pontosan emlékszem arra az érzésre, ahogy harmincvalahány évvel ezelőtt azon a tavaszi délutánon, a Dzsingú stadion lelátóján belelibegett a kezembe az a valami, és ugyanúgy benne van a tenyeremben annak a sebesült galambnak a melege, amelyet egy évvel később találtunk, szintén egy tavaszi kora délután a Szetagaja Általános Iskola mellett. És akármikor kezdek gondolkodni a *regényírás* értelméről, mindig felelevenednek ezek az érzések. Számomra az ilyesféle emlékek azt jelentik, hogy hiszek *valamiben*, aminek bennem kell lennie, és álmodom a lehetőségekről, amelyeket az a valami ki fog aknázni. Igazán nagyszerű, hogy még mindig maradtak ilyen érzések bennem.

2014. június

Hallgasd a szél dalát!

1

„Tökéletes szöveg mint olyan nem létezik. Ahogy nincsen tökéletes reménytelenség sem.” Egy író mondta ezt nekem, akivel véletlenül ismerkedtem meg egyetemista koromban. Ennek igaz értelmét ugyan csak jóval később fogtam föl, de legalább valamiféle vigaszként lehetett elgondolni. Hogy nincsen tökéletes szöveg.

Persze, amint arra került a sor, hogy írjak valamit, mindig rám tört a reménytelenség. Mert túlságosan is szűk volt az a terület, amiről írni tudtam. Például, ha képes voltam is írni valamit az elefántról, az elefánt gondozójáról már lehet, hogy semmit sem. Hát erről van szó.

Nyolc éven keresztül foglalkoztatott ez a probléma. – Nyolc év. Nagy idő.

Természetesen, amennyiben az ember igyekszik mindenből okulni valahogyan, az öregedés nem annyira nagy gond. Úgy általánosságban.

Attól fogva, hogy átléptem a huszadik életévemet, azon voltam, hogy ilyen életet éljek. Minek köszönhetően nemegyszer fájdalmas ütésekkel kellett elszenvednem másoktól, becsaptak, félreértettek, de ugyanakkor sok különös dolgot is megéltem. Különféle emberek jöttek és szóltak hozzám – keresztültrappoltak rajtam, mintha csak hídon kelnének át, hogy vissza se térjenek többé. Én meg közben végig csukva tartottam a szám, és nem meséltem semmit. Így értem húszas éveim legvégére.

Most pedig eljött az ideje, hogy elmeséljem a történetem.

Persze ez még nem jelenti azt, hogy megoldódtak volna a problémáim, sőt lehet, hogy a helyzet pontosan ugyanaz lesz akkor is, amikor befejeztem a mondandómat. Végére is az írás nem az öngyógyítás eszköze, csupáncsak egy aprócska próbálkozás a terápiára.

Őszintén beszélni viszont iszonyúan nehéz. Minél őszintébb akarok lenni, annál jobban nyeli el a sötétség mélye a pontos kifejezéseket.

Nem mentegetőzni akarok. Tőlem telhetően a legjobban mondom el, amit akarok. Nincs semmi hozzáfűznivalóm. De azért azt gondolom, hogyha minden jól megy, egyszer majd, évek vagy évtizedek múlva, talán megváltást nyerek. És akkor majd az elefánt visszatér a pusztába, én pedig még szebb szavakkal kezdek mesélni a világról.

*

Derek Heartfieldtől tanultam a legtöbbet az írás terén. Szinte mindent, mondhatnám inkább. Sajnos Heartfield maga, minden értelemben véve, terméketlen író volt. Elég beleolvasni. A nyelve akadozik, a történet nyegle, a téma gyerekes. De attól még egyike volt azon kevés rendkívüli íróknak, akik harcolni tudtak, tollal a kezükben. Még ha Hemingway vagy Fitzgerald, vagy más írók mellé sorakoztatjuk is az ő generációjából, Heartfield harciassága semmiképpen nem marad alul – szerintem legalábbis. Csak sajnálatos módon Heartfieldnek az utolsó pillanatig sem sikerült pontosan megállapítania, kivel is harcol. Végtére is a terméketlenség ezt jelenti.

Nyolc évig és két hónapig folytatta ezt a terméketlen küzdelmét, majd meghalt. 1938 júniusának egy derűs vasárnap reggelén, jobbában Hitler arcképével, baljában egy nyitott esernyővel leugrott az Empire State Building tetejéről. Életével egyetemben halála sem keltett különösebb visszhangot.

Az első antikváriumi Heartfield-kötetemhez véletlenül jutottam hozzá, amikor az a szörnyű bőrbetegség volt a lábam közén. Hetedikes voltam az általános iskolában, és épp nyári szünet volt. A nagybátyámnak, aki a könyvet adta, három év múlva gyomorrákja lett, szétszabdalták, teste be- és kijáratába műanyag csöveket tömtek, mielőtt kiszenvedett. Amikor legutoljára találkoztam vele, iszonyúan össze volt töpörödve, vörösesbarnára, akár egy vén, csalafinta majom.

*

Nekem összesen három nagybátyám volt, az egyik Sanghaj külvárosában halt meg. Két nappal a háború végét követően rálépett egy aknára, amelyet saját maga ásott el. Az egyetlen életben maradt, harmadik nagybátyám bűvész lett, és a fürdőhelyeket járja országszerte.

*

Heartfield a következőket veti papírra az írással kapcsolatban:

„Az írás folyamata nem más, mint szüntelenül megbizonyosodni a magunk és a minket körülvevő dolgok távolságáról. Nem érzékenységre van szükségünk, hanem vonalzóra.” (*Mi a rossz abban, ha jól érzem magam?*, 1936)

En, kezemben vonalzóval, Kennedy elnök halálának évében kezdtem tétován szemlélődni magam körül, és azóta tizenöt év eltelt. Tizenöt évet szántam arra, hogy mindenfélét eldobáljak. Mint egy motorhibás repülő, amelyikről a súlycsökkentés érdekében kihajigálják a csomagokat, az üléseket, majd a végén szegény légikísérőt: tizenöt év alatt én minden lehetséges dolgot eldobtam, s helyettük szinte semmit sem vettem magamhoz.

Hogy ez vajon helyes volt-e vagy sem, nem tudhatom biztosan. Tény, hogy megkönnyebbültem, de ha arra gondolok, mi marad nekem öregkoromra, amikor majd a halálra készülök, elfog a félelem. Egy csontszilánk, annyi sem marad belőlem, miután elégettek.

„Akinek sötét a lelke, sötétek az álmai is. Akinek még sötétebb a lelke, az már nem is álmodik.” A nagyanyám mondta ezt mindig.

Aznap este, amikor a nagyanyám meghalt, legelső dolgom volt, hogy kinyújtottam felé a kezem és lecsuktam a szemét. Abban a pillanatban, hogy lezártam a szemeit, a hetvenkilenc éven át látott álmai csendben eltűntek, mint az aszfaltra esett nyári zivatar, és nem maradt belőlük semmi.

*

Még egyszer az írásról. Ez lesz az utolsó.

Számomra az írás szörnyű nagy kínszenvedés. Van, hogy eltelik egy hónap, és én egy sort sem tudok írni, vagy három nap, három éjjel írok megszakítás nélkül, de az egész vakvágányon halad.

Ennek ellenére az írás élvezetes feladat. Mert az élet nehézségéhez képest túlságosan is könnyű neki értelmet adni.

Tizenéves koromban, amikor erre rájöttem, úgy meglepődtem, hogy egy hétig meg sem tudtam szólalni. Elég csak egy kicsit is odafigyelnem, és a

világ úgy táncol, ahogy én akarom, minden értéket megváltoztathatok, az idő más irányba folyhat tovább... Ez volt az érzésem.

Arra, hogy ez csapda, sajnálatos módon csak jóval később jöttem rá. Húztam egy vonalat egy füzet közepére, balra írtam fel azokat a dolgokat, amelyekhez időközben hozzájutottam, jobbra pedig, amelyeket elvesztettem. Amelyeket elvesztettem, amelyeket szétapostam, amelyeket réges-rég eldobtam magamtól, amelyeket feláldoztam, elárultam... Nem tudtam mindet összeírni.

A dolgok között, amelyekről meg akarunk bizonyosodni és amelyekről ténylegesen meg is bizonyosodunk, mély árok húzódik. Legyen akármilyen hosszú is a vonalzónk, nem tudjuk felmérni a mélységét. Amit én itt produkálni tudok, az csupán egy lista. Nem regény vagy irodalom, de nem is művészet. Egy egyszerű füzet, amelynek a közepére egyetlenegy vonalat húztak. Tanulság azért lehet, hogy van benne egy kicsi.

Ha művészetre vagy irodalomra vágysz, olvasd a görögöket. Mert a valódi művészet születéséhez elengedhetetlen a rabszolgaság. Mint az ókori görögöknél, ahol a rabszolgák művelték a földet, készítették az ételt, eveztek a hajókban, miközben pedig a polgárok a Földközi-tenger napsütésében a költészetnek és a matematikának szentelték az idejüket. A művészet így működik.

Aki éjjel háromkor a hűtőszekrényben kutakodik az elcsendesedett konyhában, annak írni is csak ennyiből futja.

És ez vagyok én.

Ez a történet 1970. augusztus 8-án kezdődik, és tizennyolc nap múlva, vagyis ugyanazon év augusztus 26-án ér véget.

– Kibaszott gazdagok, kapják be mind! – harsogta felém Patkány fenyegetően, két kezével a pultba kapaszkodva.

Bár lehet, hogy a mögöttem lévő kávédarálónak. Merthogy egymás mellett ültünk a pultnál, és semmi szükség nem volt arra, hogy direkt hozzám forduljon. Mindenesetre, miután kiadta magából a mérgét, a szokásos elégedett arckifejezésével kortyolgatta a sörét.

Igaz, körülöttünk nem akadt senki, akit zavart volna Patkány kitörése. A szűk kis hely tömve volt vendéggel, és mindenki hasonlóan nagy hangon társalgott a másikkal. Tisztára, mint egy süllyedőfélben lévő utasszállító hajón.

– Tetvek – rázta meg utálkozva a fejét. – Semmire sem képesek. Ha csak rájuk nézek, elfog az undor.

Számmal a vékony söröspohár peremén, némán bölintottam. Patkány ezzel be is fejezte a mondandóját, majd többször is alaposan megszemlélte maga elé tartott hosszú ujjait, lassan forgatva őket, mintha csak tűzrakáshoz válogatna ágakat. Unalmamban a plafont bámultam. Addig nem fogunk másról beszélni, amíg szép sorban végig nem nézi mind a tíz ujját. Mindig ez van.

Egy nyár leforgása alatt, mint a megszállottak, Patkánnyal ketten megittunk egy huszonöt méteres úszómedence úrtartalmának megfelelő mennyiségű sört, és öt centi vastagon teleszórtuk J bárjának padlóját földimogyoróhéjjal. Ha nem ezt tettük volna, a nyár olyan unalmasan telik, hogy túl sem éljük.

J bárjának pultjánál egy cigarettafüsttől sárgult metszet lógott, és amikor már menthetetlenül nem bírtam mit kezdeni magammal, órákon keresztül képes voltam szemlélni, anélkül, hogy ráuntam volna. A kép beillene egy Rorschach-tesztbe, mert úgy tűnt, mintha két felém fordulva ülő zöld majmot ábrázolna, akik két leeresztőfélben lévő teniszlabdát dobálnak egymásnak.

Ezt elmondtam J-nek, a tulajnak, aki egy darabig vizslatta, majd unottan közölte, hogy tényleg.

– Vajon mit jelképez? – kérdeztem.

– A bal oldali te vagy, a jobb oldali én. Ha én hozzád vágok egy üveg sört, te megdobsz az árával.

Elégedetten kortyoltam a sörömbe.

– Elfog az undor – ismételte meg Patkány, miután megvizsgálta az ujjait.

Nem ez volt az első eset, hogy a gazdagokat szidta, mert tényleg nagyon utálta őket. Ő maga elég gazdag családból származott, de minden egyes alkalommal, amikor erre rámutattam, rendszerint azt válaszolta, hogy ez nem az ő hibája. Időnként (általában olyankor, amikor túl sok sört ittam) közöltem, hogy igenis az övé, majd utána mindig rosszul éreztem magam a bőrömben. Merthogy abban is volt valami, amit Patkány mondott.

– Szerinted miért utálok a gazdagokat? – folytatta Patkány aznap este. Először jutottunk el idáig a témában.

Megráztam a fejem, hogy fogalmam sincs.

– Megmondom őszintén: a gazdagok nem gondolkodnak. A saját seggüket sem tudják megvakarni elemlámpa és vonalzó nélkül.

A „megmondom őszintén” volt Patkány szavajárása.

– Tényleg?

– Aha. Semmi lényegesen nem gondolkodnak. Csak úgy csinálnak, mintha. Szerinted miért?

– Hát...

– Mert nincs rá szükségük. Persze ahhoz, hogy gazdag legyél, kell valamennyi ész, de a gazdagnak maradáshoz már semmi. A műholdakba sem kell benzin. Elég, ha körbe-körbe furikáznak egy adott pályán. De én más vagyok, és te is. Folyton gondolkodnunk kell az életben maradáshoz. A holnapi időjárástól kezdve a káddugó méretéig. Nem így van?

– De – mondtam.

– Csak ennyi.

Patkány kibeszélte magából, amit akart, majd elővett a zsebéből egy papír zsebkendőt és unottan, trombitálva kifújta az orrát. Nem tudtam eldönteni, hogy mikor vegyem komolyan.

– De a végén mindenki meghal – vettem oda próbaképp.

– Hát persze. Mindenki meghal egyszer. De addig még élni kell vagy ötven évet, és megmondom őszintén, ötven évet gondolkodva leélni sokkal fárasztóbb, mint ötezret gondolkodás nélkül. Nem így van?

Igaza volt.

Patkánnyal három éve, tavasszal találkoztam először. Elsőévesek voltunk az egyetemen, és mindketten igen részegek. Így aztán arra, hogy milyen körülmények között kerültünk hajnali négy után Patkány fekete Fiat 600-asába, egyáltalán nem emlékszem. Biztos volt valami közös barátunk.

Mindenesetre padlórészegek voltunk, a sebességmérő pedig 80 km/órát mutatott. Így történt, hogy a kocsi nagy lendülettel átszakította a park kerítését, összetiporta a rododendronokat, majd belevágódott egy kőoszlopba, mi pedig csakis példátlan szerencsénknek köszönhattuk, hogy egy hajunk szála sem görbült.

Amikor magamhoz tértem a sokk után, kirúgtam az összeroncsolódott kocsiajtót és kiszálltam. A Fiat motorházteteje tíz méterre repült egy majomketrec elé, a kocsi orra a kőoszlop formáját követve benyomódott, és a majmok iszonyúan feldühödtek, amiért felverték őket álmukból.

Patkány előredőlve ült, két kezével továbbra is a kormányon. Nem mintha megsérült volna, csak kipakolta a műszerfalra az alig egy órája evett pizzát. Felmásztam a kocsi tetejére, és a tetőablakon át lenéztem a vezetőülésre.

- Minden oké?
- Aha, csak egy kicsit sokat ittam. Rókáznom kellett.
- Ki tudsz jönni?
- Húzz ki, légysszi!

Leállította a motort, elvette a cigit a műszerfalról és zsebre vágta, majd komótosan megfogta a kezemet és felkapaszkodott a kocsi tetejére.

Ültünk egymás mellett a Fiat tetején, felnéztünk a pirkadó égre, és egy hang nélkül elszívtunk néhány szál cigarettát.

Nekem erről valamiért az a tankos film jutott eszembe Richard Burton főszereplésével. Hogy Patkány mire gondolt, azt nem tudom.

– Na, nagy mákunk volt – mondta Patkány úgy öt perc múlva. – De tényleg. Sérülés egy szál se. Hihetetlen, nem?

Bólintottam.

– De a kocsinak annyi.

– Ne is törődj vele. Kocsit lehet újat venni, de jó szerencsét nem adnak pénzért.

Kicsit meglepve szemléltem Patkány arcát.

– Te gazdag vagy?

– Úgy tűnik.

– Akkor jó.

Patkány nem válaszolt, de méltatlankodva csóváltgatta a fejét.

– A lényeg, hogy mákunk volt.

– Aha.

Elnyomta a cigijét a teniszcipője sarkán, és elpöckölte a csikket a majomketrec felé.

– Figyelj csak, nem állunk össze mi ketten egy csapatba? Biztos, hogy minden frankón menne.

– Mit csináljunk elsőnek?

– Sörözzünk egyet.

Vettünk fél tucat dobozos sört a közeli italautomatából, elsétáltunk a tengerig, lehevertünk a homokba, és miután mindet megittuk, a tengert bámultuk. Gyönyörű szép idő volt.

– Szólíts Patkánynak – mondta.

– Miért kaptad ezt a nevet?

– Elfelejtettem. Jó régen volt. Az elején nem szerettem, ha így hívtak, de most már nem zavar. Mindent meg lehet szokni.

Az üres sörösdobozokat bedobáltuk a vízbe, aztán egy korlátnak támaszkodva, kabátot a fejünkre borítva aludtunk egy órácskát. Ahogy felébredtem, szinte rendkívülinek tűnő életerő áradt szét bennem. Furcsa érzés volt.

– Száz kilométert is le bírnék futni – mondtam Patkánynak.

– Én is – válaszolta.

Valójában azonban a park javítási költségeit kellett kamatostul, háromévi részletre megfizetnünk az önkormányzatnak.

Félelmetes, hogy Patkány mennyire nem olvas könyvet. Még egyszer sem voltam tanúja, hogy a sportújságon vagy a postán kapott reklámanyagokon kívül bármilyen nyomtatványt olvasna. Mindig olyan nagy rácsodálkozással nézett bele a könyveimbe, amiket néhanapján unaloműzőnek olvastam, ahogy a légy szemlélheti a légycsapót.

– Minek olvasol annyit?

– Minek iszol sört? – kérdeztem vissza, rá se pillantva, miközben falatonként felváltva ettem az ecetes makrélát és a zöldségsalátát. Ezen Patkány elgondolkodott, majd úgy öt perc múlva megszólalt.

– Az a jó a sörben, hogy mind távozik belőled vizelet formájában. Mint a baseballban: egy out, első bázis, dupla játék. Egy csepp nem sok, annyi sem marad belőle – mondta, és figyelte, ahogy tovább eszem.

– Miért olvasol folyton könyveket?

A makréla utolsó falatját lecsúsztattam egy kis sörrel, összeraktam a tányérok, kézbe vettem a félrerakott *Érzelmek iskoláját*, amit épp olvastam, és végigpörgettem a lapjait.

– Mert Flaubert már halott.

– Élő írók könyveit nem olvasod?

– Az élő író semmit sem ér.

– Miért?

– Azt hiszem, egy halottnak majdnem mindent meg tudok bocsátani.

Miközben válaszoltam, *A 66-os úton* ismétlését néztem a pulton lévő hordozható tévén. Patkány megint gondolkodóba esett egy időre.

– Te, és egy sima ember? Annak nem bocsátod meg a majdnem mindent?

– Hát, nem is tudom. Ezen még nem gondolkodtam komolyabban. De ha ilyen szorult helyzetbe kerülnék, akkor könnyen lehet, hogy nem. Talán nem tudnám megbocsátani.

J előjött és letett elénk két újabb sört.

– És akkor mi van, ha nem bocsátod meg?

– Magamhoz ölelem a párnámat, és álomba sírom magam.

Patkány gondterhelten rázta a fejét.

– Különös. Nem nagyon értem – mondta.

Töltöttem sört a poharába, de még egy jó darabig összekuporodva törte a fejét.

– Legutóbb a múlt nyáron olvastam könyvet – szólalt meg. – A címét és a szerzőjét is elfelejtettem. Azt is, hogy miért olvastam. Mindenesetre nő írta. A főszereplő egy híres divattervező, harmincéves nő, és meg van róla győződve, hogy gyógyíthatatlan beteg.

– Mi a baja?

– Azt elfelejtettem. Rák vagy valami. Van egyáltalán ezenkívül gyógyíthatatlan betegség? Aztán ez a nő elmegy egy tengerparti nyaralóhelyre, és egész végig csak maszturbál. A fürdőszobában, az erdőben, az ágyban meg a tengerben, tényleg mindenféle helyen.

– A tengerben?

– Aha... Hihetetlen, nem? Minek kell ezt egy regénybe beleírni? Annyi dolog van még, amiről írni lehet.

– Hát, ki tudja.

– Na, nekem nem jön be az ilyen regény. Okádnom kell tőle.

Bólintottam.

– Én egészen másféle regényt írnék.

– Például?

Patkány a söröspohár peremén körözött az ujjja hegyével, miközben gondolkodott.

– Mit szólnál egy ilyesmihez: a Csendes-óceán kellős közepén elsüllyed a hajó, amin utazom. Úszógumiba kapaszkodva lebegek éjjel egyedül a tengeren, és nézem a csillagokat. Szép, csendes éjszaka van. És akkor arra úszik egy fiatal lány, szintén úszógumiba kapaszkodva.

– Jó nő?

– Nagyon.

Belekortyoltam a sörömbbe, és a fejemet ráztam.

– Azért ez elég hülyén hangzik.

– Hallgasd végig. Aztán kettesben úszunk egymás mellett a tengeren, és beszélgetünk a világ dolgairól. A múltról és a jövőről, a hobbinkról, hogy hány nőt fektettem már le, meg tévéműsorokról, a múlt éjjeli álmunkról, ilyesmikről. És sörözünk.

– Na, várj csak. Honnan van sörötök?

Patkány gondolkozott egy kicsit.

– Az is ott úszik. A hajó étterméből kiúsztak a dobozos sörök. A szardíniakonzervekkel együtt. Így már jó lesz?

– Aha.

– Közben meg reggel lett. „Most mit fogsz csinálni? – kérdezi tőlem a lány, majd hozzáteszi: – Én megpróbálok elúszni arra, hátha találok egy szigetet.” De lehet, hogy nincs is sziget. Akkor pedig már inkább lebegjünk itt egy helyben és sörözzünk, majd megment egy repülő – mondom neki. Csakhogy a lány elúszik egyedül.

Patkány itt szünetet tartott, és iszogatta a sörét.

– A lány két nap, két éjszaka úszik folyamatosan, és eljut valami szigetre. Engem pedig jellemző módon másnaposan ment meg a repülő. Aztán pedig néhány év múlva véletlenül összefutunk egy kis jamanotei bárban.

– És megint söröztök kettesben, mi?

– Nem lehangoló?

– Hát, nem is tudom – válaszoltam.

Patkány regényének két nagyszerű aspektusa van. Először is nincs benne szexjelenet, másodsor pedig nem hal meg benne senki sem. Erőltetni sem kell, az ember úgyméghal, meg nőkkel hál. Ez már csak így megy.

*

– Szerinted tévedtem? – kérdezte a nő.

Patkány belekortyolt a sörébe, és kimérten megrázta a fejét.

– Őszintén szólva mindenki téved.

– Miért gondolod ezt?

– Hm – hümmögte Patkány, és megnyalta a szája felső szélét.

Válaszolni nem válaszolt.

– Teljes erőmmel azon voltam, hogy elússzak a szigetig, majd leszakadt a karom. Annyira kimerültem, hogy azt hittem, belehalok. Minduntalan az jutott eszembe, hogy talán én tévedtem és neked volt igazad. Miért van az, hogy én itt szenvedek, te meg tétlenül lebegsz a tengeren?

Elmosolyodott, majd egy darabig szomorkásan pihentette az ujjait a szemén. Patkány izgágán turkált a zsebeiben. Három év után megkívánta a cigarettát.

– Szeretted volna, ha megdöglök?

– Hát egy kicsit.

– Tényleg csak *egy kicsit*?

– ...Már elfelejtettem.

Hallgattak egy ideig. Patkány úgy érezte, hogy megint mondania kéne valamit.

– Tudod, az emberek születésüktől fogva egyenlőtlenek.

– Ezt ki mondta?

– John F. Kennedy.

Kiskoromban rendkívül szótlan fiú voltam. A szüleim aggódtak, és elvittek egy ismerős pszichiáterhez.

A pszichiáter háza egy magaslaton állt, ahonnan látszott a tenger. Leültem a világos várószoba heverőjére, és egy elegáns középkorú nő hideg narancslevet meg két fánkot tett elém. Én, vigyázva, nehogy lecukrozzam a térdemet, megettem egy fánkot és kiittam a narancslevet.

– Kérsz még? – kérdezte az orvos, mire megráztam a fejem. Kettesben maradtunk, egymás felé fordulva. A szemben lévő falról Mozart arcképe meredt rám utálkozva, mint egy félős macska.

– Élt egyszer valahol egy nagyon jólelkű kecske.

Nagyszerű kezdőmondat volt. Becsuktam a szemem, és elképzeltem a jólelkű kecskét.

– Ennek a kecskének egy nehéz aranyóra lógott a nyakában, ezért mindig lihegve járt-kelt. Csakhogy nem elég, hogy ez az óra irtó nehéz volt, még csak nem is működött. Egyszer eljött hozzá a barátja, a nyúl, és így szólt:

– Te kecske, miért hordod mindig azt a rossz órát? Látszik, hogy nehéz, és semmi hasznot sem hajt.

– Persze, hogy nehéz – válaszolta a kecske. – De már hozzászoktam. Ahhoz is, hogy nehéz, meg ahhoz is, hogy nem működik.

Az orvos belekortyolt a saját narancslevébe, és mosolyogva nézett rám. Én némán vártam a történet folytatását.

– Egy napon, a kecske születésnapján, a nyúl egy szép kis szalagos dobozkat hozott neki ajándékba. Egy csillogó-villogó, nagyon könnyű, ráadásul pontosan járó, vadonatúj óra volt. A kecske nagyon megörült, nyakába akasztotta, és mindenkinek mutogatta.

Itt hirtelen vége lett a történetnek.

– Te vagy a kecske, én a nyúl, és az óra a lelked.

Úgy éreztem, mint akit átverték, és kénytelen-kelletlen bólintottam.

Hetente egyszer, vasárnap délutánonként, vonatról buszra szállva jártam az orvos házába, és kávé tekercset, almás pitét, amerikai palacsintát, mézes croissant-t rágcsgálva vettem részt a kezelésen. Ennek köszönhetően egy év sem telt bele, már fogorvoshoz is járnom kellett.

– A civilizáció kommunikáció – mondta. – Ha valamit nem tudunk kifejezni, az annyi, mintha nem is létezne. Érted, egy nagy nulla. Tegyük fel, hogy megéheztél. Elég annyit mondanod, hogy „Éhes vagyok”. Én pedig adok neked egy sütit. Tessék, egyél. (Elvettem egy sütit.) Viszont, ha nem mondasz semmit, akkor nincs süti. (Az orvos ravaszkásan elrejtette a sütitálat az asztal alá.) Nulla. Érted? Te nem akarsz beszélni. De éhes vagy. Ezt ki akarod fejezni szavak nélkül. Mutogatós játék. Próbáld meg.

A hasamra szorítottam a kezemet, és szenvedő arcot vágtam. Az orvos nevetett. Ez emésztési zavar.

Emésztési zavar...

Ezután szabad asszociáció következett.

– Mondj valamit a macskákról.

Úgy csináltam, mint aki gondolkodik, és megcsóváltam a fejem.

– Bármilyen jó, ami eszedbe jut.

– Négylábú állat.

– Az elefánt is az.

– Sokkal kisebb.

– És még?

– Háziállat, és ha olyan kedve van, megöli az egeret.

– Mit eszik?

– Halat.

– Virslit nem?

– Azt is.

Ilyenformán ment.

Az orvosnak igaza volt. A civilizáció kommunikáció. Amikor eltűnik, amit ki kell fejezni vagy át kell adni, vége a civilizációnak. Katt... OFF.

A tizennegyedik évem tavaszán, hihetetlen módon, mintha átszakították volna a gátat, egyszer csak beszélni kezdtem. Arra egyáltalán nem emlékszem, hogy mit, de mintha csak ki akarnám tölteni a tizennégy évnyi

úrt, három hónapon át megállás nélkül beszéltem. Egészen július közepéig, amikor is abbahagytam, és negyvenfokos lázban égve három napot hiányoztam az iskolából. Ahogy aztán lement a lázam, egy se nem szótlan, se nem szószátyár, átlagos fiú lett belőlem.

Biztos a szomjúság tette, hogy reggel hat előtt felébredtem. Amikor más házában ébredek, mindig az az érzésem, mintha egy másik testbe másvalaki lelkét gyömöszölték volna. Nagy nehezen felkeltem a keskeny ágyból, az ajtó melletti mosdóban több pohár vizet megittam egyhuzamban, mint egy ló, majd visszamentem az ágyba.

A nyitott ablakon át épphogy látszott a tenger. A kis hullámok visszaverték az imént felkelt nap sugarait, és a távolban néhány koszos, unottan úszkáló teherszállító hajó is felfedezhető volt. Meleg napnak ígérkezett. A környező házak még csendesek voltak, hallani csupán a vonat vágányainak nyikorgását lehetett időnként, és a reggeli torna halk zenéjét valahonnan egy rádióból.

Meztelenül támaszkodtam az ágy támlájához, rágyújtottam, majd a mellettem alvó nőt néztem. A déli fekvésű szobába egyenest besütött a nap, fénye szétterült a nő testén. Lerúgta magáról a pokrócot, és mélyen aludt. Néha felgyorsult a légzése, és szép formájú mellei fel-le mozogtak. Csodásan leburnulhatott korábban, de az azóta eltelt idő alatt egy kicsit fakulni kezdett a színe. A fürdőruhája nyoma természetellenesen fehér volt, tisztára úgy nézett ki, mintha rohadni kezdett volna.

Miután elszívtam a cigarettámat, tíz percen át próbáltam fölidézni a nő nevét, de hiába. Ott kezdődik, hogy abban sem voltam biztos, tudtam-e egyáltalán. Feladtam és ásítottam, majd még egyszer megszemléltem a testét. Korát tekintve néhány évvel húsz alatt lehetett, és inkább vékony volt. Kitártam az ujjaimat, és a feje tetejétől kezdve lemértem a testmagasságát. Nyolctenyérnyi volt, illetve az utolsónál a hüvelykujjam lemaradt a sarkánál. 158 centi magas lehetett.

Jobb melle alatt volt egy tízjenes méretű folt, mintha valami szósz ömlött volna oda, altestén pedig az apró szálú fanszörzet, mint árvíz után a patakparti sás, szépen sorakozott. Ráadásul a bal kezén csak négy ujjja volt.

Még vagy három órába beletelt, hogy felébredjen. Azután még öt percbe, hogy nagyjából megértse a dolgok állását. Azalatt én karba tett kézzel szemléltem, ahogy a vaskos felhők alakot változtatnak és keletre úsznak a horizonton.

Egy kis idő múlva visszafordultam hozzá. Nyakig beburkolózott a pokrócba, viaskodott a gyomrában maradt whisky szagával, és kifejezéstelen arccal nézett fel rám.

– Te meg ki vagy?

– Nem emlékszel?

Nemet intett a fejével.

Rágyújtottam, őt is kínáltam, de nem reagált rá.

– Magyarázd el.

– Honnan kezdjem?

– Az elejétől.

Fogalmam sem volt, hogy hol lehet egyáltalán az eleje, és azt sem tudtam, hogyan mondhatnám el neki meggyőzően. Talán simán megy, talán nem. Tíz másodpercig gondolkodtam, aztán belekezdtem.

– Meleg, de kellemes nap volt. Én egész délután az uszodában úsztam, hazamentem, lepihentem, aztán megvacsoráztam. Nyolc óra múlt már. Utána autóba ültem. A tengerparton megállítottam a kocsit, bekapcsoltam a rádiót, és néztem a tengert. Gyakran teszem ezt.

Úgy fél óra múlva hirtelen nagyon szerettem volna találkozni valakivel. Ha sokat nézed a tengert, kedved támad találkozni valakivel, amikor meg folyton csak az embereket látod, a tengerre vágysz. Furcsa dolog ez. Így elhatároztam, hogy elmegyek J bárjába. Megkívántam egy kis sört is, meg ott általában összefutok a barátommal. Csakhogy nem volt ott. Így aztán egyedül kezdtem neki az ivásnak. Egy óra alatt bedöntöttem három sört.

Itt megálltam, és belepöcköltem a cigarettám hamuját a hamutartóba.

– Jut eszembe, olvastad a *Macska a forró bádogtetőt*?

Nem válaszolt, csak mint egy partra húzott szirén, szorosan pokrócba burkolózva bámulta a plafont. Nem zavartattam magam, szövegeltem tovább.

– Szóval mindig, amikor egyedül iszom, eszembe jut az a történet. Hátha egyszer csak kattán majd valami a fejemben, és jobban leszek tőle. De a valóságban ez nem megy olyan könnyen. Egyszer sem kattant még semmi. Közben ráuntam a várakozásra, és felhívtam otthon. El akartam hívni, hogy jöjjön, és igyunk együtt. Ám a telefont egy nő vette fel. Furcsa érzésem támadt. Merthogy ő nem olyan fajta. Hurcoljon fel akár ötven nőt is magához, igya le magát a sárga földig, a saját telefonját maga veszi fel. Érted?

Úgy csináltam, mintha félretárcsáztam volna, elnézést kértem és letettem. De ahogy leraktam, valami rossz érzés szállt meg. Nem is tudom, miért. Aztán megittam még egy sört. De nem lett tőle jobb kedvem. Jó, persze ez tiszta hülyeség. De attól még így volt. Megittam a sörömet, odaintettem J-t, fizettem, és haza akartam menni, hogy a sporthírekben meghallgassam a baseballeredményeket és aludjak. J azt mondta, mossam meg az arcom. Meggyőződése, hogy akár egy rekesz sör után is, ha megmossa az ember az arcát, nyugodtan odaülhet a volánhoz. Na, mi mást tehettem, elmentem a mosdóba, hogy megmossam az arcomat. Igazándiból nem szándékoztam megmosni. Csak úgy akartam tenni, mintha. Merthogy abban a bárban általában el van dugulva a lefolyó és áll a mosdóban a víz. Semmi kedvem bemenni oda. Ám tegnap valami csoda folytán nem állt a helyiségben a víz. Helyette te hevertél a földön.

Sóhajtott és lehunyta a szemét.

– És?

– Felemeltelek, kivittelek a mosdóból, és végigkérdeztem a vendégeket, hogy ismer-e valaki. De senki sem ismert. Aztán J-jel ketten elláttuk a sebedet.

– Sebecet?

– Beverhetted a fejedet valamibe, amikor elestél. Nem volt komoly sérülés.

Bólintott, kinyúlt a pokróc alól és óvatosan megérintette a sebet a homlokán.

– Aztán megbeszéltem J-jel, hogy mit kéne csinálni. Végül abban maradtunk, hogy hazaviszlek kocsival. Kiforgattuk a táskádat, és előkerült

a pénztárcád, a kulcscsomód, meg egy neked címzett levelezőlap. A pénztárcádban lévő pénzből kifizettem a számlát, a képeslapon lévő cím alapján elhoztalak ide, a kulccsal kinyitottam az ajtót, és befektettelek az ágyba. Csak ennyi. A blokk a pénztárcádban van.

Nagy levegőt vett.

– Miért aludtál te is itt? Miért nem tűntél el rögtön, hogy hazahoztál?

– Volt egy barátom, aki alkoholmérgezésben halt meg. Töméntelen mennyiségű whiskyt vedelt, elbúcsúztunk, minden gond nélkül hazasétált, fogat mosott, pizsamát vett és lefeküdt. Reggelre meghalt, ki is hűlt. Csodálatos temetése volt.

– Így aztán egész éjjel ápoltál, vagy mi?

– Eredetileg négy körül haza akartam menni. De elaludtam. Reggel, amikor felébredtem, szintén azt gondoltam, elmegyek. Aztán mégsem.

– Miért?

– Gondoltam, legalább el kéne mondanom neked, mi történt.

– Igencsak kedves vagy hozzám.

A szavaiban rejlő tömény méregzuhatagot behúzott nyakkal vészelttem át. Aztán a felhőket bámultam.

– Én... beszéltem valamit?

– Egy keveset.

– Miket?

– Mindenfélét. De már elfelejtettem. Nem számít.

Csukott szemmel köszöri a torkát.

– És a levelezőlap?

– A táskádban van.

– Elolvastad?

– Dehogyan.

– Miért nem?

– Semmi okom nem volt rá – válaszoltam neki fásultan. Volt valami a beszédstílusában, ami felhúzott. Bár ha ezt leszámítjuk, valahogy visszaidézte a régi szép időket. Valamit a régmúltból. Ha ennél normálisabb körülmények között találkoztunk volna, talán egy kicsit kellemesebben töltjük együtt az időt. Az volt az érzésem. Viszont, hogy milyen normális körülmények között találkozni egy lánnyal, sehogy sem akart eszembe jutni.

– Hány óra? – kérdezte.

Némileg megkönnyebbülten álltam fel, megnéztem az asztalon lévő digitális órát, egy pohárba vizet töltöttem, és visszamentem.

– Kilenc.

Erőtlenül bólíntott, felült, és a falnak támaszkodva egy húzásra kiitta a vizet.

– Sokat ittam?

– Eléggé. Én belehaltam volna.

– Én is a halálomon vagyok.

Elvette a cigit a párna mellől, rágyújtott, egy sóhajtással együtt kifújta a füstöt, majd hirtelen kihajította a gyufát a nyitott ablakon a kikötő felé.

– Adj valamit felvennem.

– Mégis mit?

Cigivel a szájában újra lehunyta a szemét.

– Akármit. De szépen kérlek, ne kérdezz semmit.

Kinyitottam az ágyal szemközti ruhásszekrény ajtaját, majd némi vívódás után egy kék ujjatlan ruhát választottam, és odaadtam neki. Ő pedig mindenféle alsónemű felvétele nélkül belebújt, felhúzta magának a hátán a cipzárt, és megint sóhajtott.

– Mennem kell.

– Hova?

– Munka – vetette oda, majd szédelegve kiszállt az ágyból. Én továbbra is az ágy szélén ültem, és különösebb kíváncsiság nélkül figyeltem, ahogy arcot mos és kikeféli a haját.

A lakásban rend volt, de csak egy bizonyos szintig, azon felül pedig egy menthetetlen életundorhoz hasonló légkör lengte be a levegőt, és nehezítette el a kedvemet.

A hat gyékényszőnyeg méretű szobában, miután teletömték a legszükségesebb, olcsó bútorokkal, csak annyi tér maradt, hogy egy ember fekve elférjen. A lány azon a helyen állt és fésülködött.

– Milyen munka?

– Semmi közöd hozzá.

Ez így volt.

Annyi ideig, amíg egy cigi végigég, néma maradtam. A lány háttal állt nekem, és a tükörben a szeme alatti fekete folton tartotta az ujjait.

– Hány óra? – kérdezte megint.

– Tíz perc telt el.

– Már nincs több időm. Te is gyorsan öltözz fel és menj haza – mondta, miközben dezodort fújt a hóna alá. – Van hova, ugye?

– Persze – mondtam, és felvettem a trikómat, de nem keltem fel az ágyról, hanem megint kinéztem az ablakon.

– Merre mész?

– A kikötő közelébe. Miért?

– Elviszlek kocsival. Legalább nem késel el.

Kezében a hajkefét szorongatva meredt rám, mint aki mindjárt elbőgi magát. Pedig hogy megkönnyebbülne, ha sírni tudna – gondoltam. De nem sírt.

– Na, egyet jegyezz meg magadnak. Tény, hogy túl sokat ittam, és berúgtam. Tehát ha bármi rossz történt is velem, az a saját felelősségem.

A hajkefeje nyelével szinte kötelességszerűen megütögette néhányszor a tenyerét. Csendben vártam a mondandója végét.

– Így van, nem?

– Persze, biztos.

– De aki lefekszik egy öntudatlan állapotban lévő lánnyal... Az szar alak.

– Csakhogy nem csináltam semmit.

Visszanyelte kiobbanni készülő érzelmeit.

– Jó, de akkor miért voltam meztelen?

– Te vetköztél le magadtól.

– Nem hiszem.

A kezét az ágyra hajította, a táskájába gyömöszölte a pénztárcáját, rúzsát, meg fejfájás-csillapítót és más efféle apróságot.

– Tudod bizonyítani, hogy tényleg nem csináltál semmit?

– Miért nem győződsz meg róla te magad?

– Hogyan?

Kétségtelen, hogy kezdte komolyan felhúzni magát.

– Esküszöm.

– Nem hiszek neked.

– Pedig nem tudsz jobbat – jegyeztem meg elkedvetlenedve.

Aztán a lány lemondott arról, hogy tovább beszéljünk, kizavart a lakásból, ő maga is kijött és bezárta az ajtót.

Egy szó nélkül sétáltunk el a folyó menti aszfaltúton az üres telekig, ahol a kocsi állt.

Amíg én egy papír zsebkendővel letöröltem a szélvédőn megült port, a lány gyanakodva járta körül a kocsit, és a motorháztetőre festett óriási fehér bikafejre meredt egy darabig. A bika orrában nagy karika volt, szájában egy szál fehér rózsa, és vigyorgott. Rendkívül pajzán vigyora volt.

- Te rajzoltad?
- Nem, az előző tulaj.
- De miért festett vajon bikát?
- Fogalmam sincs – mondtam.

Hátrált két lépést, újra megvizsgálta a bikafejet, aztán, mint aki megbánta, hogy túl sokat beszélt, szótlánul ült be a kocsiba.

Olyan iszonyúan meleg volt az autóban, hogy amíg a kikötőbe értünk, a lány egy szót sem szólt, csak törölgette magáról a csurgó izzadságot, és megállás nélkül dohányzott. Rágyújtott, szippantott hármat, ellenőrzésszerűen megszemlélte a filterre tapadt rúzszt, majd elnyomta a kocsis hamutartójában, aztán meggyújtotta a következőt.

- Hallod, elárulnád, miről beszélgettünk tegnap?
- Már szállt kifelé a kocsiból, amikor ezt hirtelen megkérdezte.
- Mindenféléről.
 - Elég, ha egyet elmondasz.
 - Kennedyről.
 - Kennedyről?
 - John F. Kennedyről.
- Megrázta a fejét, és sóhajtott.
- Semmire sem emlékszem.

Amikor kiszállt, szó nélkül odacsíptetett egy ezerjenest a visszapillantó tükör mögé.

Iszonyúan meleg este volt. Annyira, hogy egy lágytojás is megfőtt volna.

Mint mindig, hátammal nyomtam be a J bárja nehéz ajtaját, és beszipantottam a légkondi hűvös levegőjét. A bárban cigaretta-, whisky-, sültkrumpli-, hónalj-, illetve csatornaszag rétegződött szépen egymásra.

A szokásos, pult széli székre ültem, a falnak támaszkodtam és körbenéztem a bárban. Három, errefelé szokatlan egyenruhát viselő francia tengerész, velük két nő, egy huszonéves párocska – csak ennyi. Patkány nem volt ott.

Sört és marhahúsos szendvicset rendeltem, elővettem a könyvemet, és nekiálltam megvárni Patkányt.

Úgy tíz perc múlva bejött egy grapefruitmellű, élénk színű ruhát viselő, harminc körüli nő, leült eggyel arrébb tőlem, hozzám hasonlóan körbenézett, majd rendelt egy gimletet. Belekortyolt az italába, felállt, lehangolóan hosszú ideig telefonált, s miután befejezte, fogta a retiküljét és kiment a vécére. Negyven perc alatt ezt háromszor megismételte. Egy korty gimlet, hosszú telefonálás, retikül, vécé.

J, a tulaj odajött hozzám, és unott arccal megjegyezte, hogy a végén még kikopik a segge. J kínai, de nálam jobban beszél japánul.

Amikor a nő visszajött a harmadik vécézésből, körbenézett, majd mellém csusszant, és halk hangon megkérdezte:

– Bocs, de nem adnál kölcsön egy kis aprót?

Bólintottam, összeszedtem az aprópénzt a zsebeimből, és sorba raktam a pulton. Összesen tizenhárom darab tízjenes volt.

– Kösz. Sokat segítesz vele. Kinéznének innen, ha már megint váltatni akarnék.

– Nem tesz semmit. Legalább nem húzza le a zsebem.

Mosolyogva bólintott, gyorsan összesöpörte az aprót, és eltűnt a telefon irányában.

Feladtam az olvasást, megkértem J-t, hogy tegye ki a hordozható tévét a pultra, és nézni kezdtem a baseballközvetítést a söröm mellé. Igen jó

meccs volt. Csupán a negyedik játékrész első felében két dobójátékos hat biztos ütést kapott, benne két hazafutással, az egyik hátvédnek tehetetlenségében kifutott a vér a fejéből és összeesett, és a dobócsere alatt hat reklámot játszottak be.

Sör-, életbiztosítás-, vitaminkapszula-, légitársaság-, burgonyachips- és intimbetét-reklámok voltak.

Az egyik francia tengerész, amelyiknek nem jutott nő, fogta a sörét és odaállt mögém, majd franciául megkérdezte, mit nézek.

– Baseball – válaszoltam neki angolul.

– Bézból?

Elmagyaráztam neki az alapszabályokat. Az a pasi eldobja a labdát, ez a másik elüti a botjával, aztán ha fut egy kört, kapnak egy pontot. A tengerész vagy öt percig a tévére meredt, aztán amikor elkezdődött a reklám, megkérdezte tőlem, hogy miért nincs a zenegépben Johnny Hallyday-lemez.

– Mert nem túl népszerű – mondtam neki.

– Jó, akkor ki híres a francia énekesek közül?

– Adamo.

– Az belga.

– Michel Polnareff.

– *Merde* – mondta a tengerész, és visszament az asztalukhoz.

Az ötödik játékrész első felénél végre előkerült a nő.

– Köszönöm. Hadd hívjalak meg valamire.

– Nem kell, nem érdekes.

– Soha nem hagy nyugodni, ha nem adom vissza, amit kölcsön kaptam.

Jót is, rosszat is.

Mosolyogni próbáltam, de nem sikerült, így csak némán bólintottam. A nő az ujjával intett J-nek, és közölte, hogy nekem sört, neki magának gimletet hozzon. J pontosan háromszor bólintott, és eltűnt a pult mögött.

– Hát nem jött a várva várt egyén. Neked?

– Szintén.

– Lány?

– Fiú.

– Nekem is. Jól megértenénk egymást.

Kénytelen voltam bólintani.

– Na, hány évesnek nézek ki?
– Huszonnyolc.
– Ne csúsztasd.
– Huszonhat.
Elnevette magát.
– De nem esik rosszul. Szinglinek látszom? Vagy férjezettnek?
– Jár érte valami nyereség?
– Akár járhat is.
– Házasság vagy?
– Hm... félig talált. A múlt hónapban elváltam. Beszélte már valaha elvált nővel?
– Nem. De idegzsábás tehénnel már találkoztam.
– Hol?
– Az egyetemi laborban. Öt ember kellett hozzá, hogy betaszigáljuk a terembe.
Kedvtelve nevetett.
– Diák vagy?
– Aha.
– Régen én is az voltam. Hatvan körül. Jó korszak volt.
– Milyen tekintetben?
Szót sem szólt, csak kuncogott, belekortyolt a gimletjébe, aztán hirtelen észbe kapott és megnézte az óráját.
– Megint telefonálnom kell – mondta, fogta a retiküljét és felállt.
Ugyan a nő eltűnt, de a kérdésem megválaszolatlanul lebegett még egy darabig a levegőben.
Félig megittam a söromet, aztán odahívtam J-t és fizettem.
– Megszöksz? – kérdezte.
– Ja.
– Nem bírod a nálad idősebb nőket?
– A kor nem számít. Mindenesetre, ha Patkány jön, add át neki üdvözetemet.
Amikor kiléptem a bárból, a nő épp befejezte a telefonálást és negyedszerre is elindult a vécére.
Hazafelé menet végig fütyörésztem. Egy dallamot, amit hallottam valahol, de nem akart eszembe jutni a címe. Egy jó régi nóta volt.

Megállítottam a kocsit a part menti úton, bámultam a sötét esti tengert, és igyekeztem eszembe idézni a szám címét.

A Mickey Mouse Club dala volt. Azt hiszem, ilyen szövege volt:

Gyere, csatlakozz hozzánk és énekeld velünk:

M-I-C-K-E-Y M-O-U-S-E.

Tényleg jó korszak lehetett.

ON

Jó estét mindenkinek, remélem, jól telik a napotok. Én iszonyúan jól érzem magam. Legszívesebben a felét átengedném nektek, annyira. Itt az N. E. B. rádió közkedvelt popzenei telefonos kívánságműsorának ideje. Mostantól kilenc óráig két órán át, ezen a nagyszerű szombat estén megállás nélkül játszunk nektek a legforróbb számokat. Régi szép idők számai, szép emlékeket idéző számok, jókedvre derítő számok, dalok, amitől táncolhatnánk támad, unalomig széthallgatott számok, vagy amitől hányingeretek van, bármi jöhet, csak egy telefonhívásba kerül. A számot ugye tudjátok, nem ám mellétárcsázni! Pénzkidobás, hívott félnek zargatás, a téves hívás... A szótagszám egy kicsit sántít. Jut eszembe, itt hat órától, amióta a kívánságokat fogadjuk, egy órája egyfolytában szól a tíz telefon. Na, meghallgatjátok a csengés-bongást?... Milyen, eszméletlen, nem? Oké, akkor csak így tovább. Hívjatok csak, míg bele nem török az ujjatok. Képzeljétek, a múlt héten annyi telefonhívás érkezett, hogy kivágta a biztosítékot, volt is belőle nagy céció. De már minden rendben van. Tegnap speciális vezetékeket fektettek le. Olyan vastagok, mint egy elefánt lába. Az elefánt lába a zsiráf lábánál is vastagabb ám... Eh, a szótagszám most is sántít. Szóval nyugodtan telefonáljatok, amennyit csak bírtok. Még ha a rádió összes munkatársa bele is örül, a biztosíték biztos nem megy ki. Értve vagyok? Oké. Ma is lehangolóan nagy meleg volt, de verjük ki a fejünkből egy kis kellemes rockzenével. Nem igaz?! A jó zene pont arra való. Mint a szép nők. Na, akkor az első szám. Ezt hallgassátok meg szép csendben. Tényleg jó szám. Felejtjük el a meleget. Brook Bentontól a „Rainy Night in Georgia”.

OFF

...Hú... Ezt a meleget, ez nem igaz... Hé, nem tudtok valamit csinálni ezzel a légkondival?... Ez maga a pokol... Na, figyeljetek már, szétizzadom az agyam...

...Na, így már jobb...

...Halljátok, szomjan halok, hozzon már valaki egy jó hideg kólát!... Nem gond, ilyen melegben úgyse kell hűgyoznom. Az én hólyagom extra erős... Az, húgyhólyag...

...Köszí, Miccsan, szuper vagy... Hm, jó hideg...

...Figyi, nincs sörnyitóm...

...Haggyá' má', a fogammal nyissam ki vagy mi?... Na, mindjárt vége a számnak! Nincs idő, ne szívass már!... Hé, sörnyitót!!!

A francba!...

ON

Milyen csodálatos, nem igaz? A zene már csak ilyen. Brook Benton georgiai esője, remélem, kicsit lehűtött benneteket. Tényleg, szerintetek mennyi a mai legmagasabb hőmérséklet? Harminchét fok! Harminchét! Még nyárnak is túlzás. Ez már inkább sütő. Harminchét foknál már hűvösebbnek tűnik, ha egy lánnyal ölelkezik az ember, mint ha egyedül kuksolna. Hihetetlen, nem? Na, itt be is fejezem a dumálást. Jöjjenek a dalok. A Creedence Clearwater Revivaltól a „Who'll Stop the Rain?”. Hajrá, bébi!

OFF

...Jó van, már mindegy, kinyitottam a mikrofonállvány sarkával...

...Hú, de finom...

...Ne aggódj, nem fogok csuklani. Milyen izgulós vagy...

Figyi, mi van a baseballmeccsel?... A többi adón helyszíni közvetítés megy, nem?...

...Ne má', nem mondd, hogy a rádióban nincs egy darab rádió sem? Ezt büntetni kéne...

...Oké, már nem kell. De most megkívántam egy kis sört. Egy jól behűtöttet...

...Jaj, ne már, csuklanom kell...

...Hukk...

7 óra 15 perckor megszólalt a telefon.

Én épp elterültem a nappalim rattanfoteljában, dobozos sört ittam, és megállás nélkül rágcsáltam hozzá a sajtos kekszet.

– Ó, jó estét. Itt az N. E. B. rádió popzenei telefonos kívánságműsora. Remélem, hallgatod a rádiót!

Egy korty sörrel gyorsan leküldtem a torkomon a számban maradt sajtos kekszet.

– Rádiót?

– Igen, a rádiót. A civilizáció... Hukk... legnagyobb szüleményét. Sokkal összetettebb, mint egy elektromos porszívó, kisebb, mint egy hűtőszekrény, és jóval olcsóbb, mint egy tévé. Mit csinálsz éppen?

– Könyvet olvasok.

– Ajjajaj, azt nem szabad. Rádiót kell hallgatni. Az olvasástól csak elmagányosodik az ember. Nem igaz?

– Úgy valahogy.

– Könyvet félvállról kell olvasni, időkitöltésnek, amíg megfő a spagetti. Értve vagyok?

– Igen.

– Jól van... Hukk... Úgy látom, szót tudunk érteni egymással. Figyelj csak, beszélgettél már valaha olyan bemondóval, aki nem tudta abbahagyni a csuklást?

– Nem.

– Na, akkor ez az első alkalom. A kedves hallgatóknak is ez az első, ugye? Jut eszembe, tudod, hogy miért telefonálok neked műsor közben?

– Nem.

– Hát mert küldött neked egy számot... Hukk... Egy lány. Tudod, ki?

– Nem.

– A szám pedig a „California Girls” a Beach Boystól, az a bizonyos dal. Na, erről rájöttél?

Egy darabig gondolkoztam, aztán megmondtam, hogy fogalmam sincs.

– Hm... kár. Ha eltalálnád, küldenénk neked egy nyereménypólót. Juttasd valahogy eszedbe.

Még egyszer megpróbáltam rájönni. Most haloványan ugyan, de derengeni kezdett valami az emlékezetem csücskében.

– „California Girls”... Beach Boys... na, megvan?

– Ha jobban belegondolok, úgy öt éve kölcsönkaptam egy lemezt egy osztálytársnőmtől, azon volt...

– Ki az a lány?

– Az osztálykiránduláson elvesztette a kontaktlencsáját, én megkerestem neki, mire hálából kölcsönadta azt a lemezt.

– Na igen, a kontaktlencse... És rendesen vissza is adtad aztán a lemezt?

– Nem, elvesztettem.

– Hát az nem szép tőled. Újat kell venni akár, de mindenképpen vissza kell adni. A lányoknak kölcsönadni lehet... Hukk... de tartozni nem, igaz?

– Igen.

– Jól van. A lány, aki öt éve elejtette a kontaktlencsáját az osztálykiránduláson – remélhetőleg ő is hallgat minket. Tehát a neve?

Megmondtam a nevet, ami végre eszembe jutott.

– Hallod, megveszi neked újra a lemezt, és vissza fogja adni. Szerencse... Tényleg, hány éves is vagy te?

– Huszonegy.

– Nagyszerű életkor. Diák vagy?

– Igen.

– ...Hukk...

– Tessék?

– Milyen szakos?

– Biológia.

– Húha... Szereted az állatokat?

– Igen.

– Konkrétan miért?

– Talán mert nem nevetnek.

– Hú, az állatok nem nevetnek?

– A kutya és a ló egy kicsit szokott.

– Azta', mikor?

– Amikor jól érzik magukat.

Évek óta először hirtelen felment bennem a pumpa.

- Akkor... Hukk... lehet, hogy van kutyakomédiás is.
- Lehet, hogy maga az.
- Hahahahaha.

Kaliforniai lányok

A keleti parti lányok
Micsoda ruhákban járnak!
A déli lányok a beszédükkel
Vesznek le a lábamról.

A közép-nyugati farmer lányok
Meg feldobnak.
Az északiak a csókjaikkal
Melegítenek éjszaka.

Bárcsak mind kaliforniaiak lennének!

A trikót két nap múlva délután megkaptam postán.
Így néz ki:

Másnap reggel felvettem a vadiúj pólómat, egy jó darabig céltalanul sétálgattam a kikötő környékén, majd benyitottam egy kis lemezboltba, ami az utamba került. A boltban nem volt egy vevő sem, csak az eladó lány ült a kassa mögött unott képpel, ellenőrizte a számlákat, és dobozos kólát ivott. Nézegettem a lemezes polcokat, aztán hirtelen belém nyilallt, hogy láttam már valahol ezt a lányt. Ő volt az, aki egy hete a mosdóban hevert, és hiányzik a kisujja.

– Ó – mondtam.

Meglepődve mért végig, az arcomról a pólómra váltva a tekintetét, aztán kiitta a maradék kólát.

– Honnan tudad, hogy itt dolgozom?

Lemondóan kérdezte.

– Véletlenül. Egy lemezt keresek.

– Milyet?

– Egy Beach Boys LP-t, amin rajta van a „California Girls”.

Hitetlenkedve bólintott, felállt, elmasírozott a polcokig, majd visszatért a lemezzel, mint egy jól nevelt kutya.

– Akkor ez jó lesz, ugye?

Bólintottam, és zsebre tett kézzel körbepásztáztam a boltot.

– És még Beethoven harmadik zongoraversenye.

Ő szótlánul visszatért, ezúttal két lemezzel.

– Glenn Gould és Backhaus, melyik kell?

– Glenn Gould.

Az egyiket a pultra tette, a másikat visszavitte a helyére.

– Másvalamit?

– Miles Davis, amin rajta van a „Gal in Calico”.

Ezúttal egy kicsit több időt vett igénybe, de azért lemezzel a kezében jött elő megint.

– A következő?

– Ennyi elég lesz. Köszönöm.

Sorba tette a három lemezt a pulton.

– Ezt mind te fogod hallgatni?

– Nem, ajándék.

– Milyen nagylelkű vagy.

– Hát, úgy tűnik.

Szorongva húzta fel a vállait, majd közölte, hogy ötezer-ötszázötven jen. Kifizettem, és átvettem a becsomagolt lemezeket.

– A lényeg, hogy neked köszönhetően délig eladtam három lemezt.

– Örülök.

Sóhajtva visszaült a kassza mögötti székre, és újra nekilátott a számlakötegeknek.

– Mindig egyedül viszed a boltot?

– Van még egy lány. Csak most elment ebédelni.

– Te?

– Majd cserélünk, ha visszajött.

Elővettem a zsebemből egy cigit, rágyújtottam, és egy darabig figyeltem, mit csinál.

– Hallod-e, nincs kedved velem ebédelni?

Fel sem nézett a számlákból, csak megrázta a fejét.

– Egyedül szeretek enni.

– Én is.

– Tényleg?

Kedvetlenül tolta félre a számlákat, feltette a lejátszóra a Harpers Bizarre új kiadványát, és rátette a tűt.

– Akkor meg miért hívsz el?

– Néha kedvem támad változtatni a szokásaimon.

– Változtass rajtuk egyedül.

Visszahúzta a számlákat, és folytatta a munkát.

– Engem meg hagyj békén.

Bólintottam.

– Már mondtam korábban, szar alak vagy.

Száját csücsörítve pörgette át négy ujjával a tömböt.

Amikor beléptem J bárjába, Patkány a pulton könyökölt, és fintorogva olvasott egy telefonkönyvnyi, félelmetesen hosszú Henry James-regényt.

– Tetszik?

Patkány felemelte a fejét a könyvből, és nemet intett.

– De jó sok könyvet elolvastam. Mióta veled beszéltem a múltkor. Ismered azt, hogy: „A gyatra valóságnál jobban szeretem a szép hazugságokat”?

– Nem.

– Roger Vadim. Francia filmrendező. Volt még olyan is, hogy: „A nagy tudás annyit tesz, mint két ellentétes fogalmat egyszerre magunkénak tudni, hogy közben mindkettő megfelelően funkcionáljon.”

– Ezt meg ki mondta?

– Elfelejtettem. Szerinted ez igaz?

– Kamu.

– Miért?

– Tegyük fel, hogy felkelsz éjjel háromkor, és iszonyúan éhes vagy. A hűtőben nincs semmi. Mit tudsz csinálni?

Patkány egy darabig gondolkozott, aztán hangosan elröhögte magát. Én meg odahívtam J-t, kértem egy sört és sült krumplit, elővettem a lemezcsomagot és odaadtam Patkánynak.

– Ez meg mi?

– Szülinapi ajándék.

– Az a jövő hónapban lesz.

– Akkor már nem leszek itt.

Kezében a csomaggal gondolkodóba esett.

– Ja, tényleg. Olyan egyedül leszek nélküled – mondta, majd kibontotta és kivette a papírból a lemezeket, és nézegette őket egy ideig.

– Beethoven, Harmadik zongoraverseny, Glenn Gould, Leonard Bernstein. Hm... Még nem hallottam. Te?

– Én se.

– Mindenesetre köszi. Őszintén szólva nagyon örülök neki.

Három napon keresztül kerestem a lány telefonszámát. Azét, aki kölcsönadta nekem a Beach Boys-lemezt.

Elmentem a gimi irodájába, végignéztem az érettségizettek nyilvántartását, és végre megtaláltam. De ahogy feltárcsáztam, egy géphang közölte, hogy a hívott számot jelenleg nem használják. Felhívtam a tudakozót, és bementem a nevét, de az operátor öt perc keresgélés után jelentette, hogy ilyen néven nem szerepel a telefonkönyvben. Jól hangzik ez az „ilyen néven nem”. Megköszöntem, és letettem.

Másnap telefonáltam néhány régi osztálytársunknak, megérdeklődve, hogy nem tudnak-e valamit a lányról, de senki nem tudott róla semmit, sőt a nagy részük arra sem emlékezett, hogy létezett ez a lány. Az utolsó, nem tudom miért, közölte, hogy velem aztán beszélni sem akar, és levágta a telefont.

Harmadnap megint elmentem a suliba, és az irodában megtudakoltam, melyik egyetemre ment. Egy középszerű jamanotei lányegyetem angol szakára. Felhívtam az egyetem tanulmányi osztályát azzal, hogy a McCormack salátaöntet monitorfelelőse vagyok, és a kérdőív kapcsán fel szeretném venni vele a kapcsolatot, ezért mondják meg a pontos címét és telefonszámát. Elnézést kértem, és udvariasan elmondtam, hogy igen fontos az ügy. Az irodista azt mondta, utána néz, és legyek szíves negyedóra múlva újra telefonálni. Egy üveg sör után visszahívtam, az irodista elárulta, hogy a lány idén márciusban otthagyta az egyetemet. Azt mondta, az indoklás „gyógykezelés miatt”, de arról már, hogy milyen betegségről van szó, illetve felgyógyulhatott-e annyira, hogy salátát tudjon enni, meg aztán, hogy miért nem inkább halasztást adott be, nem tudott semmit.

A régi címe is megfelel, ha meg tudja mondani – próbálkoztam, mire annak is utána nézett. Egy albérleti cím volt az iskola közelében. Odatelefonáltam, egy, a hangsúlyai alapján főbérlőnek tűnő valaki vette

fel, elmondta, hogy a lány tavasszal kiköltözött, nem tudja, hova, és lecsapta a telefont. Úgy vágta le, mint aki nem is akarja tudni.

Ez volt az utolsó szál, ami összekötött engem a lánnyal.

Hazamentem, és egy sör mellett a „California Girls”-t hallgattam egyedül.

Csöngött a telefon.

Épp félálomban meredtem egy nyitott könyvre a rattanfotelben. Nagy cseppekben esni kezdett a nyári zivatar, eláztatta a fák levelét a kertben, aztán elállt. Az eső elmúltával tengerszagú, nedves déli szél kezdett fújdogni, megrezgettette a verandán sorakozó dísznövények leveleit, majd a függönyt is.

– Halló! – mondta a nő. Tisztára úgy beszélt, mintha egy billegős asztalra akarna óvatosan rátenni egy vékony üvegpoharat. – Emlékszel rám?

Egy darabig úgy csináltam, mint aki gondolkodik.

– Hogy mennek a lemezek?

– Nem túl jól... Biztos gazdasági pangás van. A kutya sem hallgat lemezeket.

– Aha.

A körmével megkocogtatta a kagyló peremét.

– Nem volt kis munka kinyomozni a telefonszámodat.

– Tényleg?

– Megkérdeztem a J bárjában. A tulaj megkérdezte nekem a barátodtól. Egy magas, kicsit furcsa figurától. Molière-t olvasott.

– Ühüm.

Elhallgattunk.

– Hiányoltak. Hogy biztos beteg lehetsz, ha egy hétig oda sem dugod az orrod.

– Nem tudtam, hogy ilyen népszerű vagyok.

– Haragszol rám?

– Miért?

– Mert olyan durván beszéltem veled. Bocsánatot akartam kérni miatta.

– Figyelj csak, velem igazán nem kell törődnöd. Ha mégis aggaszt a dolog, menj le a parkba, és etesd meg a galambokat.

Sóhajtott, és hallottam a vonal túloldaláról, ahogy meggyújtja a cigarettáját. A háttérből Bob Dylan „Nashville Skyline”-ja hallatszott. Biztos valami szórakozóhelyről hív.

– Nem az az érdekes, hogy te mit érzel. Mindenesetre semmiképpen sem lett volna szabad így beszélnem veled – hadarta.

– Milyen szigorú vagy magadhoz.

– Igen, mindig is igyekszem az lenni.

Egy darabig hallgatott.

– Találkozhatnánk ma este?

– Felőlem.

– Nyolckor a J bárjában. Jó?

– Rendben.

– Hallod, egy csomó szörnyű dolog történt velem.

– Tudom.

– Köszönöm.

Letette a telefont.

Hosszú lenne elmesélni, de most leszek huszonegy éves.

Még eléggé fiatal vagyok, de már nem annyira, mint korábban. Ha ez nem tetszik, nincs más választásom, mint hogy vasárnap reggel leugrom az Empire State Building tetejéről.

Egyszer egy régi, a nagy gazdasági világválságról szóló filmben hallottam ezt a viccet:

– Tudod, én mindig nyitott ernyővel megyek végig az Empire State Building alatt, mert folyton potyognak az emberek.

Huszonegy éves vagyok, és most legalábbis nincs szándékomban meghalni. Eddig három lánnyal feküdtem le.

Az első osztálytársam volt a gimiben, tizenhét évesek voltunk, és meg voltunk róla győződve, hogy szeretjük a másikat. Egy naplementekor a bozótosban levette barna bebújós cipőjét, lehúzta fehér pamutzokniját, megszabadult halványzöld kreppruhájától, kibújt szokatlan alsóneműiből, amikről elsőre látni lehetett, hogy nem stimmel a méretük, majd egy kis tétovázás után lecsatolta a karóráját is. Aztán az *Aszahi Simbun* vasárnapi kiadásának lapjain öleltük egymást.

A gimi után alig néhány hónap elteltével hirtelen szakítottunk. Az okot elfelejtettem, de olyan is volt. Azóta egyetlenegyszer sem találkoztam vele. Álmatlan éjszakáimon néha gondolok rá. Csak ennyi.

A második partnerem egy hippi lány volt, a sindzsukui metróállomáson találkoztam vele. Tizenhat éves volt, nem volt egy vasa sem, és nem volt hol aludnia. Ráadásul melle sem volt szinte egyáltalán, de szép, okos szemei voltak. Aznap este zajlottak a legvadabb tüntetések Sindzsukuban, a vonat- meg buszközlekedés és úgy általában minden egyszerűen lebénult.

– Ha itt téblábolsz, még bevisznek – szólítottam meg. A lezárt állomás területén kuporgott, és egy guberált sportújságot olvasott.

– De a rendőrök adnak enni.

– Majd ellátják a bajodat.

– Már megszoktam.

Rágyújtottam, és neki is adtam egy szálat. A könnygáznak köszönhetően viszketően égetett a szemem.

– Nem ettél még?

– Reggel óta semmit.

– Na gyere, adok valamit enned. Mindenesetre innen menjünk ki.

– Miért akarsz megetetni?

– Nem t’om.

Valóban nem tudtam, hogy miért. Kivonszoltam az állomásról, és elsétáltam vele Medzsiróig az utcákon, ahol már megritkult a tömeg.

Ez a rendkívül szótlan lány úgy egy hétig lakott nálam. Mindennap dél után ébredt, evett, dohányzott, hébe-hóba olvasgatott, tévét nézett, időnként pedig kedvetlenül szeretkezett velem. Egyetlen vagyontárgya egy fehér vászontáska volt, benne egy vastag széldzseki, két póló, egy farmer, három koszos bugyi meg egy doboz tampon.

– Honnan jöttél? – kérdeztem egyszer.

– Te nem ismered azt a helyet – válaszolta, és ennél többet nem mondott.

Egy napon, amikor megjöttem a boltból, kezemben az ennivalós szatyrokkal, láttam, hogy eltűnt. A fehér táskája is. Meg volt még néhány dolog, ami szintén. Az asztalra szórt jelentéktelen mennyiségű aprópénz, a karton cigi és a frissen mosott pólóm. Az asztalon egy valószínűleg üzenetnek szánt kitépelt füzetlap, rajta csupán ennyi: visszataszító alak. Feltehetőleg rám gondolt.

A harmadikkal az egyetem könyvtárában ismerkedtem meg, francia szakos volt, és a rákövetkező év tavaszi szünetében a tenispálya melletti szürke kis erdőben felkötötte magát. A holttestét az új tanév kezdetéig senki nem vette észre, így két teljes hétig csüngött ott, kitéve a szélnek. Most naplemente után senki sem közelít ahhoz az erdőhöz.

Látszott, hogy nem találja a helyét a J bárja pultjánál ülve, miközben szívószállal kavargatta a jég utolsó maradékát a gyömbéres pohara alján.

– Már azt hittem, nem jössz – könnyebbült meg, hogy leültem mellé.

– Nem szoktam bliccelni. Dolgom volt, azért késtem egy kicsit.

– Milyen dolgod?

– Cipő. Cipőt pucoltam.

– Ezt a kosárlabdacipőt? – mutatott kétkedően a sportcipőmre.

– Dehogy. Az apámét. Nálunk ez a rend. „A gyermekek dolga, hogy tisztán tartsák édesapjuk lábbelijét.”

– Miért?

– Azt nem tudom. Biztos valami jelképnek tartják a cipőt. Mindenesetre apám minden áldott este nyolcra hazaér, mint aki rugóra jár. Kipucolom a cipőjét, aztán megpattanok sörözni.

– Jó kis szokás.

– Úgy gondolod?

– Igen. Hálás lehetsz érte apádnak.

– Azért mindig hálás vagyok, hogy csak két lába van.

Kuncogva nevetett.

– Biztos nagyszerű családod van.

– Aha, nem elég, hogy nagyszerű, még csóró is, sírhatnékom van a boldogságtól.

Megállás nélkül kevergette a gyömbérjét a szívószállal.

– De az én családom sokkal szegényebb volt.

– Honnan tudod?

– Szagról. Ahogy a gazdagok is megérik egymást, a szegény is ki tud szagolni egy másik szegényt.

Pohárba töltöttem a sört, amit J hozott.

– Hol laknak a szüleid?

– Nem akarom megmondani.

– Miért?

– A nagyszerű emberek nem beszélnek másoknak a családjuk viselt dolgairól. Nem igaz?

– És te nagyszerű ember vagy?

Tizenöt másodpercig gondolkodott.

– Igyekszem az lenni. Elég komolyan. Ezzel mindenki így van, nem?

Úgy döntöttem, erre nem válaszolok.

– De jobban teszed, ha beszélsz róla – mondtam neki.

– Miért?

– Először is, mert egyszer úgyis el fogod valakinek mondani, másodsor, mert én nem beszélek róla senkinek.

Nevetve rágyújtott, és míg harmadjára is kifújta a füstöt, szótlánul fürkészte a pult faborítását.

– Az apám öt éve halt meg agydaganatban. Iszonyú volt. Két teljes évig szenvedett. Nekünk meg ráment minden pénzünk. Ingünk-gatyánk az utolsó szálig. Ráadásul a családnak is annyi lett, miszlikbe szakadt. Gyakori történet. Nem így van?

Bólintottam.

– És az anyád?

– Valahol éli az életét. Szokott újévi üdvözlőlapot küldeni.

– Látom, nem nagyon bírod.

– Hát nem.

– Testvérek?

– Van egy ikerhúgom. Ennyi.

– Ő hol van?

– Úgy harmincezer fényév távolságban.

Ahogy ezt kimondta, idegesen felnevetett, és félretolta a gyömbéres poharat.

– Tényleg nem túl jó dolog a családot szapulni. Lehangol.

– Ne foglalkozz vele. Mindenkinek van valami cipelnivalója.

– Neked is?

– Aha. Mindig a borotvahabomat szorongatom, amikor bőgök.

Felszabadultan nevetett. Évek óta először – olyan fajta nevetés volt.

– Figyelj csak, miért iszol te gyömbért? – kérdeztem tőle. – Ugye nem azt akarod mondani, hogy megtiltottad magadnak az ivást?

– Hát... meg akartam, de már mindegy.

– Mit iszol?

- Jól behűtött fehérbort.
- Odahívtam J-t, és rendeltem egy új sört meg fehérbort.
- Mondd, milyen érzés, hogy van egy ikertestvéred?
- Hát, elég furcsa. Ugyanaz az arc, ugyanannyi IQ, ugyanakkora melltartó... mindig ki voltam rajta akadva.
- Gyakran összecseréltek?
- Aha, nyolcéves korunkig. Attól fogva nekem már csak kilenc ujjam volt a kezemen, így már senki sem cserélt össze.
- Mondta, majd mint a zongoraművész, amikor összpontosít, két kezét egymás mellé illesztve helyezte a pultra. Megfogtam a balját, és a lámpa fényében figyelmesen megszemléltem. Kis kéz volt, hideg, mint egy koktélospohár, és olyan természetesen helyezkedett el rajta a négy ujj, mintha csak így született volna. Ez a természetesség már-már csodával volt határos, vagy legalábbis meggyőzőbb volt, mint ha hat ujj lett volna.
- Nyolcéves koromban becsíptem a kisujjam az elektromos porszívó motorjába. Leszakadt.
- Most hol van?
- Mi?
- A kisujjad.
- Elfelejtettem – mondta, és nevetett. – Te vagy az első, aki ezt megkérdezte.
- Zavar, hogy nincs kisujjad?
- Igen, amikor kesztyűt húzok.
- Azon kívül?
- Megrázta a fejét.
- Hazudnék, ha azt mondanám, egyáltalán nem. De csak annyira, mint más lányokat, hogy vastag a nyakuk vagy túl erős a szőr a lábukon.
- Bólintottam.
- Mit csinálsz különben?
- Egyetemre járok. Tokióban.
- Szóval épp hazalátogattál.
- Aha.
- Mit tanulsz?
- Biológiát. Szeretem az állatokat.
- Én is.

Kiittam a maradék sört a poharamból, és megettem néhány szem sült krumplit.

– Képzeld... Indiában, Bhagalpore-ban volt egy híres leopárd, aki három év alatt megevett háromszázötven indiait.

– Tényleg?

– Aztán az angol Jim Corbett ezredes, akit a leopárd levadászására hívtak, ezt a bizonyos leopárdot is beleértve nyolc év alatt százhuszonöt leopárdot és tigrist ejtett el. Még ezek után is szereted az állatokat?

Elnyomta a cigarettáját, belekortyolt a borába, majd jó darabig érdeklődve szemlélte az arcomat.

– Te tényleg egy kicsit fura vagy.

A harmadik barátnőm halála után két héttel Michelet *Boszorkányát* olvastam. Nagyszerű könyv. Abban volt az alábbi bekezdés.

„Lorraine vidék kiváló bírása, Remy, nyolcszáz boszorkányt küldött máglyára, és diadalittasan nyilatkozott erről a »terrorkormányról«. Azt mondta: »Olyan mértékben igazam van, hogy a múltkorjában kézre kerített tizenhat fő meg sem várta, hogy kiróják rájuk az ítéletet, hanem önkezükkel vetettek véget az életüknek.«”

Ez az „olyan mértékben igazam van, hogy...” elmondhatatlanul jó.

Megszólalt a telefon.

Épp az uszodától vörösre égett arcomat hűtöttem Carmine Lotionnal. Megvártam, míg tized csöng, aztán ráuntam, lesöpörtem a szép sorban arcomra rendezgetett négyszögletes vattákat, felálltam a székről és felvettem a telefont.

- Szia, én vagyok.
- Helló – mondtam.
- Csináltál épp valamit?
- Semmit.

A nyakamra tekert törölközővel szárítgattam bizsergő arcomat.

- Jó volt tegnap. Rég éreztem magam ilyen jól.
- Akkor jó.
- Ööö... szereted a marharagut?
- Aha.
- Mert csináltam, csak nekem egyedül legalább egy hét kell, hogy megegyem. Nem jössz át enni?
- Nem rossz ötlet.
- Oké, akkor legyél itt egy órán belül. Ha késel, az egészet bedobom a kukába. Megbeszéltük?
- Figyelj csak, én...
- Utálok várni, ennyi az egész – jelentette ki, és meg sem várva, hogy kinyissam a számat, letette a telefont.

Visszafeküdtem a heverőre, hallgattam a Top 40-et a rádióban, vagy tíz percig bámultam a plafont, majd lezuhanyoztam, forró vízzel figyelmesen megborotválokztam, és felvettem a frissen tisztított ingemet meg egy bermudát. Kellemes délután volt. Néztem a délutáni napot, míg a tengerpart mentén vezettem, és mielőtt rámentem volna az autópályára, vettem két üveg hűtött bort és egy karton cigit.

Miközben elpakolt az asztról és felsorakoztatta a hófehér tányérokat, én a bor dugóját farigcsáltam ki egy gyümölcskés hegyével. A marharagu nedves, meleg gőze miatt a lakás levegője iszonyúan fülledt volt.

– Nem hittem, hogy ilyen meleg lesz. Mint a pokolban.

– A pokol melegebb.

– Csak nem jártál már ott?

– Hallottam valakitől. Annyira meleg, hogy aki kezd beleőrülni, azt átrakják egy valamivel hűvösebb helyre. Ha ott nagyjából helyrejött, visszateszik az eredeti helyére.

– Mint a szaunában, tisztára.

– Hát igen. De van köztük, aki megkattan, és nem épül fel többet.

– Azokkal mit csinálnak?

– Elviszik a mennyországba. Ott aztán falat festetnek velük. Mivel a mennyország fala muszáj, hogy mindig ragyogó fehér legyen. Rosszul veszi ki magát, ha akár egy folt is éktelenkedik valahol. Nem engedhetik meg maguknak. Szóval mindennap, reggeltől estig festik a falat, így a legtöbbjüknek rámege a tüdeje.

Ezenfelül semmit sem kérdezett. Gondosan kihalásztam az üvegből a dugó darabjait, és töltöttem belőle kétfelé.

– Hideg bor és meleg szív.

Ezt akkor mondta, amikor koccintottunk.

– Ez meg mi?

– Tévéreklám. Hideg bor és meleg szív. Nem láttad még?

– Nem.

– Nem szoktál tévézni?

– Néha igen. Régen sokat néztem. A legjobban a *Lassie hazatért* szerettem. Persze csakis az első, 1943-as filmet.

– Tényleg szereted az állatokat.

– Aha.

– Én meg nézem, ha csak lehet, akár egész álló nap. Bármit. Tegnap egy biológus és egy kémikus vitamúsorát láttam. Te is láttad?

– Nem.

Belekortyolt a borába, majd, mint akinek hirtelen valami eszébe jutott, kissé megcsóválta a fejét.

– Tudtad, hogy Pasteurnak tudományos megérzései voltak?

– Tudományos megérzései?

– Hát az úgy van, hogy egy normális tudós így gondolkodik: A egyenlő B-vel, B egyenlő C-vel, tehát A egyenlő C-vel, *quod erat demonstrandum*, igaz?

Bólintottam.

– De Pasteurnél ez nem így volt. Az ő fejében annyi volt, hogy A egyenlő C, és kész. Bizonyíték egy szál se. Ám a történelem bebizonyította, hogy az elmélete helyes volt, és ő pedig életében megszámlálhatatlanul sok értékes felfedezést tett.

– Himlőoltás.

Letette a borospoharát az asztalra, és lesajnálóan nézett rám.

– Jaj, hát a himlőoltás az Jenner. Csoda, hogy bejutottál az egyetemre!

– Akkor a veszettség ellenanyaga, meg a pasztörözés.

– Talált.

Tudálékosan nevetett, anélkül, hogy a fogai kilátszottak volna, majd kiitta a bort a poharából, és újra töltött magának.

– A tévés vitában ezt a képességet tudományos megérzésnek nevezték.

Neked van ilyened?

– Lényegében nincs.

– Szeretnéd, ha lenne?

– Talán hasznomra lehetne valamiben. Mondjuk, amikor lefekszem egy lánnyal.

Nevetve ment a konyhába, és a pörköltös lábossal, egy salátástállal meg zsömléssel tért vissza. A szélesre tárt ablakon át végre hűvös szellő kezdett beszállingózni.

Zenét hallgattunk a lemezjátszóján, és kényelmesen vacsoráztunk. Közben ő főleg az egyetemről és a tokiói életéről kérdezett. Nem különösebben érdekes történetek. A macskás kísérletekről – természetesen nem öljük meg őket, hazudtam, főként lélektani szempontból vizsgálódunk, bár igazából két hónap alatt harminchat kisebb-nagyobb macskát öltem meg –, tüntetésekről meg sztrájkokról. Aztán megmutattam a metszőfogam helyét, amit egy rohamrendőr vert ki.

– Meg akarod bosszulni?

– Dehogyan – válaszoltam.

– Miért? Ha neked lennék, előkeresném azt a rendőrt, és kalapáccsal kitörném néhány fogát.

– Én pedig én vagyok, és amúgy is vége már az egésznek. Arról nem is beszélve, hogy a rohamrendőröknek mind ugyanolyan arca van, semmi esélyem megtalálni.

– De hát akkor semmi értelme, nem?

– Értelme?

– Hogy még a fogadat is kitörték.

– Annak nincs – mondtam.

Csalódottan hümmögött, majd evett egy falat marharagut.

Evés után kávéztunk, a szűk konyhában szorongva elmostuk az edényeket, majd visszaültünk az asztalhoz, rágyújtottunk és egy MJQ-lemezt hallgattunk.

Vékony póló volt rajta, amiben jól látszott a mellbimbója formája, és bő szabású pamut rövidnadrágot viselt, ennek tetejébe a lábunk az asztal alatt többször is összeütközött, és én minden ilyen alkalommal egyre vörösebb lettem.

– Finom volt?

– Nagyon.

Beleharapott az ajka alsó szélébe.

– Miért nem mondasz soha semmit, amíg nem kérdezlek?

– Nem t’om, ez a szokásom. Mindig a legfontosabbat felejttem el megmondani.

– Tanácsolhatok valamit?

– Csak tessék.

– Ha ezen nem változtatsz, nem köszönt rád szebb világ.

– Valószínű. Csakhogy ez ugyanúgy van, mint egy tragacs kocsinál. Ha valahol megszereled, rögtön szembetűnőbb lesz egy másik hibája.

Nevetett, és Marvin Gaye-re cserélte a lemezt. Az óra majdnem nyolc órát mutatott.

– Ma nem kell cipőt pucolnod?

– Majd éjjel megoldom. A fogammal együtt.

Az asztalra könyökölt két vékonyka kezével, arra pedig kényelmesen ráhelyezte az állát. Mélyen a szemembe nézett, miközben beszélt. És ez engem rendkívül összezavart. Időnként rágyújtottam, vagy úgy csináltam, mintha az ablakon bámulnék kifelé, így próbáltam néhányszor

megszabadulni a tekintetétől, de ilyenkor mindig még furcsábban nézett rám.

- Amúgy hajlandó vagyok hinni neked.
- Miben?
- Hogy a múltkor nem csináltál velem semmit.
- Miből gondolod ezt?
- Akarod tudni?
- Nem – mondtam.
- Gondoltam, hogy ezt fogod mondani – töltött kuncogva bort a poharamba, aztán elgondolkodva mélyedt a sötét ablaküvegbe.
- Néha arra gondolok, milyen jó lenne úgy élni, hogy senkit sem zavarok vele. Szerinted lehet? – kérdezte.
- Hát nem is tudom.
- Téged nem zavarlak?
- Nem.
- Most legalábbis, mi?
- Most legalábbis.
- Átnyúlt az asztalon, és rátette a kezét az enyémre, egy darabig rajta tartotta, majd visszavette.
- Holnap elutazom.
- Hova?
- Még nem döntöttem el. Valami csöndes, hűvösebb helyre akarok menni. Úgy egy hétre.
- Bólintottam.
- Hívlak, ha visszajöttem.

*

Hazafelé a kocsiban hirtelen eszembe jutott a lány, akivel először randiztam. Hét évvel ezelőtt történt.

Úgy rémlik, én a randevú alatt elejétől végig folyton csak azt kérdeztem, hogy nem unatkozik-e.

Egy Elvis Presley-filmet láttunk. A címdal ez volt:

Összevesztem a barátnómmal,
ezért írtam neki egy levelet,
hogy „bocsáss meg, hibáztam”.

De a levél visszajött:
„Címzett ismeretlen”.

Az idő túlságosan is gyorsan folyik.

A lány, akivel harmadikként feküdtem le, a péniszemet az én *raison d'être*-mnek nevezte.

*

Egyszer akartam írni egy rövid regényt, amely az emberi lét okáról szólt volna. Végül nem készült el, de mind az ideig én egyfolytában az ember *raison d'être*-jén gondolkodtam, minek következtében pedig egy furcsa szokásom alakult ki. Nevezetesen nem bírtam megállni, hogy számokban ki ne fejezzem a dolgokat. Körülbelül nyolc hónapon át nem tudtam ellenállni ennek a késztetésnek. Ha vonatra szálltam, mindenekelőtt megszámláltam az utasokat, de számláltam a lépcsőket, meg amikor csak tudtam, a pulzusomat is. Akkori feljegyzéseim szerint 1969. augusztus 15-től a következő év április 3-ig bezárólag 358 előadáson jelentem meg, 54-szer szeretkeztem, és 6921 szál cigarettát szívtam el.

Akkoriban komolyan úgy gondoltam, hogy ha mindent így kifejezek számokban, azáltal talán közölhetek valamit másokkal. És ameddig van valami közölnivalóm másokkal, addig minden bizonnyal létezem. Azonban természetesen az elszívott cigarettáim száma, vagy a legyalogolt lépcsőfokok, illetve a péniszem mérete senkit sem érdekel. Így vesztettem el én a *raison d'être*-met, és maradtam magamra.

*

És így történt, hogy amikor a barátnőm halálhírét megtudtam, épp a hatezer-kilencszázhuszonkettedik cigarettámat szívtam.

Aznap este Patkány egy csepp sört sem ivott. Ez egyáltalán nem jó jel. Helyette egymásutánban megivott öt pohár Jim Beamet jéggel.

A bár hátsó, sötét sarkában a flipper társaságában ütöttük agyon az időt. Ez egy kupac szemét, ami némi apró ellenében halott idővel szolgál nekünk. Csakhogy Patkány minden dolgot komolyan vett. Így szinte a csodával volt határos, hogy aznap este a hat játékból kettőt megnyertem.

– Hé, mi van veled?

– Semmi – mondta Patkány.

Visszaültünk a pulthoz, és sört meg Jim Beamet ittunk.

Lényegében egy szót sem váltottunk, csak csendben hallgattuk a dalokat, amelyeket a zenegép játszott egymás után. „Everyday People”, „Woodstock”, „Spirit In The Sky”, „Hey There Lonely Girl”...

– Van egy kérésem – szólt Patkány.

– Mi?

– Szeretném, ha találkoznál valakivel.

– Csaj?

Kis tétovázás után bólintott.

– Miért kérsz meg rá?

– Ki másst kérnék? – hadarta, és megitta az első kortyot a hatodik whiskyjéből. – Van öltönyöd és nyakkendőd?

– Van. De...

– Holnap kettőkor – mondta. – Te, szerinted a nők mit esznek, hogy élve maradjanak?

– Cipőtalpat.

– Ne már – mondta Patkány.

Patkány kedvenc étele a frissen készült amerikai palacsinta. Néhányat egy mélytányérba tesz, késsel szépen négybe vágja, és ráönt egy üveg Coca-Colát.

Amikor először mentem fel hozzá, a kellemes májusi napsütésbe kitett asztalnál éppen ezt a gusztustalan étet küldözgette a gyomrába.

– Ennek a kajának az az előnye – magyarázta nekem –, hogy az étel és az ital egyé válik benne.

A fákkal benőtt nagy kertben különböző színű és alakú madarak hancúroztak, és lelkesen csipegették a pázsitra szórt töméntelen fehér pattogatott kukoricát.

Mesélek a lányról, akivel harmadiknak feküdtem le.

Iszonyúan nehéz halott emberről beszélni, de fiatalon meghalt lányokról még sokkal nehezebb. Mivel azzal, hogy meghaltak, örökké fiatalok maradnak.

Ezzel szemben mi, akik életben maradtunk, évről évre, hónapról hónapra, napról napra egyre öregebbek leszünk. Néha úgy érzem, hogy óránként idősödöm. És az a félelmetes, hogy ez igaz.

*

Egyáltalán nem volt szép. De az a kifejezés, hogy „nem volt szép”, nem fair. „Nem volt annyira szép, amennyire magához képest kellett volna” – ez lenne, azt hiszem, a megfelelő szófordulat.

Egyetlenegy fényképem van róla. A hátára van írva a dátum, 1963. augusztus. Az az év, amikor Kennedy elnököt fejbe lőtték. Valami nyaralóhelyen, egy tengerparti védőgáton ül, és kissé félszegen mosolyog. A haja Jean Seberg módjára rövidre vágva (az igazat megvallva nekem ez a frizura Auschwitzot juttatja eszembe), és hosszú, csíkos pamutszövet ruhában van. Kissé esetlennek tűnik, de szép. Ez olyan szépség, amely a lelke legérzékenyebb pontjáiig hatol annak, aki ránéz.

Könnyedén összeillesztett ajkak, enyhén pisze orr, mint egy kifinomult csáp. Látvány alapján ítélve saját vágású frufruja kócosan lóg széles homlokába, az arcán halványan megmaradtak a pattanások nyomai.

Tizennégy éves volt, és élete huszonegy évéből ez volt a legszebb pillanat. És hirtelen eltűnt a semmibe – illetve csak így tudom elképzelni. Hogy mi okból és mi célból történhet ilyesmi, azt nem tudom. Senki sem tudja.

*

Ő komolyan (nem viccből) azt mondta, hogy azért iratkozott be az egyetemre, hogy részesüljön az égi kinyilatkoztatásban. Mindezt reggel

négy előtt, amikor meztelenül feküdtünk az ágyban. Megkérdeztem, hogy miféle dolog az az égi kinyilatkoztatás.

– Honnan tudnám – mondta, de később hozzátette: – Mindenesetre az égből hull alá, mint egy angyal tolla.

Megpróbáltam elképzelni a jelenetet, ahogy az angyaltoll lehullik az egyetem udvarára, de messziről teljesen úgy nézett ki, mint egy papír zsebkendő.

*

Hogy miért halt meg az a lány, senki sem tudja. Nekem afelől is kétségeim vannak, hogy ő maga tisztában volt-e vele.

Rosszat álmodtam.

Nagy, fekete madár voltam, és nyugat felé repültem a dzsungel fölött. Mély sebem volt, és a szárnyam lucskos volt a megfeketedett vértől. Nyugat felé baljós fekete felhők kezdték beborítani az eget, és enyhe esőillat terjengett.

Régóta ez volt az első álmom. Annyira régóta, hogy beletelt egy időbe, míg rájöttem, hogy álom.

Felkeltem az ágyból, lezuhanyoztam, majd pirítóssal és almalével elintéztem a reggelit. A cigi és a sör miatt úgy éreztem, mintha vattával tömték volna tele a torkomat. Bedobáltam az edényeket a mosogatóba, aztán az olajzöld vászonöltönyömhöz meg a legszebben vasalt ingemhez egy fekete kötött nyakkendőt választottam, majd kezemben ezekkel leültem a nappali légkondija elé.

A tévéhíradó bemondója magabiztosan kijelentette, hogy ma lesz a nyár legmelegebb napja. Kikapcsoltam a tévét, és bementem a szomszéd szobába, ami a bátyámé volt, és a hatalmas könyvkupacból kiválasztottam néhány kötetet. Elterültem a nappali heverőjén, és lapozgatni kezdtem a könyveket.

A bátyám két évvel ezelőtt, egy szobányi könyvet és a barátnőjét hátrahagyva, minden magyarázat nélkül elment Amerikába. Néha elmegyünk enni a barátnőjével. Mi, testvérek tényleg nagyon hasonlítunk egymásra – a barátnő szerint.

– Miben? – kérdeztem meglepődve.

– Mindenben – mondta.

Lehet, hogy úgy van. Szerintem azért, mert tizenéven keresztül felváltva pucoltunk cipőt.

Az óra tizenkettőt mutatott, és már csak attól is elment a kedvem, ha rágondoltam a kinti melegre, de megkötöttem a nyakkendőmet, és felvettem a zakóm.

Időm volt bőven, dolgom egy szál se. Végigkocsikáztam a városon. A tengertől a hegy felé elnyúló, szánalmasan hosszúkás város. A folyó, a tenispálya, a golfpálya, a terpeszkező nagy villák sora, falak és falak, néhány kellemes kis vendéglő, butikok, egy régi könyvtár, kankalinnal benőtt mező, a park, ahol a majomketrec van – a város mindig ugyanolyan volt.

A hegyes táj jellegzetes girbegurba útjain vezettem egy darabig, aztán a folyó mentén lementem a tengerhez, a folyótorkolat közelében kiszálltam a kocsiból, és megáztattam a lábamat a vízben. A tenispályán két szépen leburnult lány ütögette egymásnak a labdát fehér sapkában és napszemüvegben. A napsütés dél elmúltával hirtelen felerősödött, a lányok izzadságcseppei minden egyes ütésnél permetként hulltak a pályára.

Úgy öt percig elnéztem őket, aztán visszaültem a kocsiba, hátradöntöttem az ülést, becsuktam a szemem, és egy darabig a hullámok zajába vegyült labdaütögetés hangját hallgattam. Az enyhe déli szél hozta tengerillat és a felforrósodott beton szaga a régi nyarakat juttatta eszembe. Lányok bőrének melege, régi rock 'n' roll, frissen mosott legombolt gallérú ing, az uszodaöltözőben szívott cigi szaga, megérezések, mind a végtelen nyár édes álmai voltak. És egyszer egy nyáron (vajon mikor is?) ez az álom nem jött vissza többé.

Pontban két órakor leállítottam a kocsit J bárja előtt. Patkány az út korlátján ült, és Kazantzakis *Krisztus utolsó megkísértését* olvasta.

– Hol van a barátnőd? – kérdeztem rá.

Patkány szótlanul becsukta a könyvet, beszállt a kocsiba, és feltette a napszemüvegét.

– Letettem róla.

– Letettél róla?

– Le.

Sóhajtottam, meglazítottam a nyakkendőmet, hátradobtam a zakómat a hátsó ülésre, és rágyújtottam.

– Na, hova megyünk?

– Az állatkertbe.

– Az jó – mondtam.

Beszélek a városról. A városról, ahol születtem, felnőttem, és először feküdtem le lánnyal.

Elöl tenger, hátul hegy, mellette pedig egy óriási kikötőváros. Igazán kis település. A kikötőből hazafelé jövet az autóúton száguldva sohasem szoktam dohányozni. Mire meggyújtanám a gyufát, már el is hagytam a várost.

Alig több mint hetvenezer lakos. Ez a szám öt év múlva sem fog megváltozni. A lakosság nagy része kertes emeletes házban lakik, gépjárművel rendelkezik, nem kevés háztartás kettővel is.

Ezek a számok nem az én légből kapott becsléseim, hanem a városháza statisztikai osztálya által év végén nyilvánosságra hozott adatok. Tetszik az a rész, hogy „kertes emeletes házban”.

Patkány kétemeletes házban lakik, a tetőn még melegházuk is van. A lejtőbe vájt föld alatti rész a garázs, ott sorakozik békében egymás mellett az apja Mercedese és Patkány Triumph TR III-a. Különös, hogy Patkányéknál a legcsaládiasabb hangulatú hely ez a garázs. Olyan tágas volt, hogy egy kisebbfajta repülőgép simán elfért volna benne, és divatjamúlt, illetve megunt tévék, hűtőszekrények, heverők, étkezőgarnitúrák, hifitornyok, kredencek és más hasonlók zsúfolódtak benne össze, mi pedig gyakran időztünk ott kellemesen egy sör mellett.

Patkány apjáról szinte semmit sem tudok. Nem is találkoztam még vele. Amikor megkérdeztem, hogy milyen ember, Patkány rávágta, hogy nála sokkal idősebb, ráadásul férfi.

A pletyka szerint Patkány apja régen iszonyúan szegény volt. Még a háború előtt. Közvetlenül a háború kitörése előtt nagy nehezen hozzájutott egy vegyszergyárhoz, és piacra dobott egy rovarriasztó kenőcsöt. A hatóereje igencsak kétséges volt, de szerencséjére a harc vonal dél felé haladt, és a kenőcsre ugrásszerűen megnőtt a kereslet.

A háború végével elpakolta a kenőcseit a raktárba, és egy gyanús tápanyag-kiegészítővel rukkolt elő, majd a koreai háború vége felé hirtelen háztartási tisztítószerre váltott át. Állítólag mindegyik összetevője ugyanaz volt. Nagyon is valószínű történet.

Huszonöt évvel ezelőtt az új-guinea-i dzsungelokban hegyekben álltak a rovarriasztóval bemázolt japán katonák holtteste, most pedig akármelyik háztartás fürdőszobájában előfordul egy ugyanolyan jellel ellátott vévétisztító szer.

Szóval így gazdagodott meg Patkány apja.

Persze a barátaim között akad olyan is, aki szegény családból származik. Egyikük apja a város által üzemeltetett buszokat vezette. Biztos létezik gazdag buszsofőr is, de az én barátom apja szegény buszsofőr volt. Náluk szinte soha nem voltak otthon a szülők, ezért gyakran mentem fel hozzájuk vendégségbe. Az apja vagy vezetett, vagy a lóversenypályán volt, az anyja pedig egész álló nap rész munkaidőben dolgozott.

A gimiben volt évfolyamtársam, de megvan a maga kis története, hogyan lettünk barátok.

Egy napon, amikor az ebédszünetben pisiltem, ő mellém állt és lehúzta a cipzárt a nadrágján. Lényegében egy szó nélkül, egyszerre fejeztük be a dolgunkat, és együtt mostuk meg a kezünket.

– Figyi, van nálam valami érdekes! – mondta, miközben megtörölte a kezét a nadrágja hátuljában.

– Tényleg?

– Megmutassam?

Kivett a pénztárcájából egy fényképet, és ideadta. Egy meztelen nő volt rajta, szétterpesztette a lábait, és egy sörösüveget tolt közékük.

– Jó, mi?

– Hát eléggé.

– Otthon van még durvább is.

Így alakult, hogy barátok lettünk.

A városban mindenféle ember lakik. Én magam igazán sokat tanultam ott tizennyolc év alatt. A város erős gyökeret eresztett a lelkemben, és az emlékeim nagy része hozzá köt. Viszont azon a tavaszon, amikor az egyetem miatt elhagytam a várost, teljes szívemből megkönnyebbültem.

A nyári és a tavaszi szünetben hazajövök, de leginkább sörözéssel töltöm az időt.

Úgy egy hétig Patkány igen rossz passzban volt. Biztosan közrejátszott ebben, hogy közeledett az ősz, meg az a lány miatt is lehetett. Egy szóval sem említette.

Amikor Patkány nem volt ott, elkaptam J-t és puhatolóztam nála.

– Te, szerinted mi van Patkánnyal?

– Hát, én sem tudom igazából. Mindjárt vége a nyárnak.

Az ősz közeledtével Patkány mindig fokozatosan összeroskadt lelkileg. Ült a pultnál, nézegette a könyvét, és bármit mondhattam neki, csak közhelyeket válaszolgatott kedvetlenül. Ahogy a lemenő nappal hűvösebb szél kezdett fújni, és csak egy kicsit is meg lehetett érezni magunk körül az ősz illatát, Patkány felhagyott a sörözéssel és vedelni kezdte a bourbont jéggel, korlátlanul hajigálta a pénzt a pult melletti zenegépbe, és addig püfölte a flippert, amíg fel nem villant a tilos jelzés, amitől még J is elvesztette a nyugalmát.

– Biztos úgy érzi, magára hagyják. Át tudom érezni – szólt J.

– Gondolod?

– Mind elmentek valahová. Vissza az iskolába, munkahelyre. Te is, nem?

– De.

– Akkor értsd meg őt.

Bólintottam.

– Azzal a lánnyal mi van?

– Idő kérdése, és elfelejti majd.

– Valami zűr volt vele?

– Ki tudja.

Mormogott valamit, és visszatért a dolgához. Én ezen túlmenően nem kérdeztem semmit, aprópénzt dobtam a zenegépbe, választottam néhány számot, majd visszaültem a pulthoz és söröztem.

Vagy tíz perc múlva J újra odajött hozzám.

– Hallod, Patkány neked nem mondott semmit?

- Nem.
- Fura.
- Mert?

J többször is áttörölgette a kezében lévő poharat, amíg gondolkodott.

- Biztos vagyok benne, hogy szívesen megbeszelné veled.
- Akkor meg miért nem?
- Nem lehet könnyű. Azt hiszi, majd hülyére veszed.
- Már hogy venném.
- Pedig kinézni belőled. Mindig is ez volt az érzésem. Hiába vagy kedves fiú, van benned valami, hogy is mondjam, olyan mindentudónak tetsző valami. Ezt nem negatívumként mondom egyébként.
- Tudom.
- Csakhogy én jó húsz évvel idősebb vagyok nálad, és ennyivel több rossz tapasztalatot is szereztem. Ezért, bár ez csak olyan hogyishívják...
- Kotnyeleskedés.

– Az.

Nevetve kortyoltam a sörömbe.

- Majd előhozom a témát.
- Azt jól teszed.

J elnyomta a cigijét, és újra a saját dolgához látott. Én felálltam és kimentem a mosdóba, és amikor megmostam a kezemet, egyúttal megnéztem az arcomat a tükörben. Aztán kissé megcsömörlötten ittam még egy üveg sört.

Volt egyszer egy korszak, amikor mindenki laza akart lenni.

A gimnázium vége felé elhatároztam, hogy csak a felét fogom a számra venni annak, ami a lelkemet nyomja. Az okot már elfelejtettem, de ezt az elhatározásomat néhány éven keresztül meg is valósítottam. Aztán egy nap rájöttem, hogy olyan ember lett belőlem, aki csak a felét tudja elmondani annak, amit gondol.

Hogy ez miként függ össze a lazasággal, azt nem tudom. Viszont ha lazának nevezhetünk egy kihízott mackónadrágot, akkor én is az vagyok.

Így aztán az idő megrekedt pocsolyájában minden pillanatban aludni készülő tudatomat sörrrel és cigarettával rugdosom fel, míg ezt írom. Többször lezuhanyoztam forró vízben, naponta kétszer borotválkozom, újra és újra meghallgatom a régi lemezeimet. Most a hátam mögött Peter, Paul és Mary éneklék ósdi dalaikat.

– Már ne gondolj semmire. Hiszen vége van, nem?

Másnap magammal vittem Patkányt a hegyre, egy szálloda uszodájába. Közeledett a nyár vége, meg a közlekedés sem volt túl jó oda, így a medencénél csak tíz vendég lézengett. Fele azoknak is amerikai szállóvendég volt, akik az úszás helyett inkább a napozást részesítették előnyben.

A hotelt egy régi nemesi kúriából alakították át, pázsittal borított remek kertje volt, és ha az ember felment a medencét a főépülettől elválasztó rózsasövényen túl a dombos részre, szeme elé tárult a tenger, a kikötő és a város teljes egészében.

Patkánnyal versenyt úsztunk oda-vissza néhányszor a huszonöt méteres medencében, majd lehevertünk egymás mellé a napozóágyakra, és hideg kólát ittunk. Én kifújtam magam, és rágyújtottam, Patkány pedig egy magányosan úszkáló amerikai kislányt bámult.

A derült eget néhány sugárhajtású repülőgép hasította keresztül, fagyosfehér füstöt hagyva maguk után.

– Asszem, gyerekkoromban sokkal több repülő repdesett errefelé – mondta Patkány az égre meredve.

– Persze a nagyja amerikai katonai gép volt. Azok a kéttörzsű propelleresek. Emlékszel rájuk?

– A P38-asok?

– Nem, a teherszállítók. Azok sokkal nagyobbak, mint a P38-as. Néha olyan alacsonyan repültek, hogy még a légierő jelvényét is látni lehetett... Aztán volt még a DC6, DC7, meg láttam egyszer egy Sabre vadászgépet is.

– Az pedig jó régi.

– Ja, még Eisenhower idejében volt. Amikor befutott a kikötőbe egy cirkáló, tele lett a város katonai rendőrökkel és tengerészgyalogosokkal. Láttál már katonai rendőrt?

– Aha.

– Folyton eltűnnek a dolgok. Nem mintha odalennék a katonákért.

Bólintottam.

– Az a Sabre tényleg fantasztikus gép volt. Már ha nem potyogtatott napalmot. Láttál már napalmot hullani?

– Háborús filmekben.

– Miket ki nem gondol az ember. Ráadásul igen jól meg is valósítja. Még tíz év, és nosztalgiával gondolunk a napalmra is.

Nevetve gyújtottam a második szál cigimre.

– Szereted a repülőket?

– Pilóta akartam lenni régen. De elromlott a szemem, és letettem róla.

– Tényleg?

– Szeretem az eget. Akármennyit nézem, nem unok rá, ha meg nincs kedvem hozzá, nem nézem és kész.

Teljes öt percig hallgatott, aztán hirtelen megszólalt.

– Van valami, amit néha elviselhetetlennek érzek. Hogy gazdag vagyok. Kedvem lenne elmenekülni előle. Meg tudod érteni ezt?

– Már hogy tudnám – feleltem neki. – Miért nem menekülsz el akkor? Ha tényleg így gondold.

– Asszem, az lenne a legjobb. Elmenni egy ismeretlen városba, és előlről kezdeni az egészet. Nem lenne rossz.

– Az egyetemre nem mész vissza?

– Abbahagytam. Vissza se tudnék menni.

Patkány a napszemüvegén át a lányt követte a szemével, aki azóta sem hagyta abba az úszást.

– Miért hagytad abba?

– Mittomén, asszem, elegendő lett belőle. De azért a magam módján igyekeztem ám. Annyira, hogy magam is alig hittem el. Legalább úgy törődtem másokkal, mint saját magammal, minek köszönhetően megverték a rendőrök. De ha eljön az idő, mindenki visszamegy végül a saját helyére. Nekem viszont nem volt hova visszamennem. Olyasmi ez, mint a székfoglalás játék.

– Most mit fogsz csinálni?

Törölközővel szárítgatta a lábát, míg a gondolataiba mélyedt.

– Regényt akarok írni. Mit szólsz hozzá?

– Természetesen azt, hogy jól teszed.

Patkány bólintott.

– Milyen regényt?

– Egy jót. Mármint nekem jót. Azt nem hiszem, hogy tehetséges vagyok. De annyi biztos, hogy semmi értelme sincs az írásnak, ha az ember nem lesz több tőle minden egyes alkalommal. Nincs igazam?

– De.

– Vagy a magam kedvéért írok... vagy a kabóciókéért.

– A kabóciókéért?

– Ja.

Patkány egy ideig a meztelen mellén lógó Kennedy-érmét birizgálta.

– Néhány évvel ezelőtt egy lánnyal kettesben elmentünk Narába. Iszonyúan forró nyári délután volt, és mi három órán keresztül gyalogoltunk a hegyi úton. Azalatt maximum vadmadarakkal találkoztunk, akik éles rikoltásukat hagyva maguk után továbbröppentek, vagy a szántóföld szélén heverő, szárnyukat verdeső barna kabóciókkal és ehhez hasonlókkal. Nem csoda, persze, akkora melegben.

Egy sor gyaloglás után leültünk egy szép füves lankára, élveztük a szellő fújdogálását, és letörölgettük magunkról az izzadságot. A lejtő alján mély vizesárok húzódott, annak túloldalán pedig fákkal sűrűn benőtt, szigetszerű sírdomb emelkedett ki. Tudod, egy régi császáré. Láttad már?

Bólintottam.

– Ott akkor gondolkodóba ejtett, hogy vajon miért építettek egy ilyen dög nagy cuccot... Persze minden sírnak megvan a maga értelme. Minden ember meghal egyszer, ez már csak így megy. Ezt tanítják meg nekünk. Csakhogy az túlságosan nagy volt. Az óriási méret időnként teljesen megváltoztatja a dolgok mibenlétét. Ez például egyáltalán nem nézett ki sírnak. Inkább hegynek. Az árok felszíne tele volt békával és vízínövénnyel, a kerítés meg pókhálóval.

Csendben néztem a sírt, és hallgattam a víz felett fújó szelet. Az érzést, ami akkor úrrá lett rajtam, képtelen vagyok szavakba önteni. Sőt, nem is érzés volt. Inkább, mintha valami beburkolt volna. Szóval a kabóciók, békák, a pókok és a szél, mind egygyé válnak és úgy úsznak az űrben.

Ahogy ezt elmondta, felhörpintette az utolsó kortyot a kólájából, amiből már rég kiszállt a szénsav.

– Minden egyes alkalommal, amikor szöveget fogalmazok, az a nyári délután és az a fával benőtt sír jut eszembe. És arra gondolok, hogy milyen nagyszerű lenne írni valamit a kabóciók, békák, pókok, meg a füvek és a szél kedvéért.

Evvel befejezte a mondandóját, kezét összekulcsolta a feje mögött, és némán bámulni kezdte az eget.

– És... írtál valamit?

– Nem, egy sort sem. Hogy tudnék bármit is.

– Miért ne?

– *Ti vagytok a földnek savai. Ha pedig a só megízetlenül, mivel sózzák meg?* – mondta Patkány.^[2]

Délután, ahogy enyhülni kezdett a napsütés, kijöttünk az uszodából, bementünk a hotel aprócska bárjába, ahol Mantovani olasz népdalait játszották, és hűtött sört ittunk. A nagy ablakon át jól látszottak a kikötő fényei.

– Mi lett azzal a lánnyal?

Gondoltam egyet, és rákérdeztem.

Patkány letörölte a kézfejjével a szájára tapadt habot, és elgondolkodva nézett a plafonra.

– Őszintén szólva ezzel kapcsolatban nem akartam neked elmondani semmit. Mert elég hülyeség az egész.

– De egyszer meg akartad beszélni velem, nem?

– Igen, de aludtam rá egyet, és meggondoltam magam. Vannak dolgok a világon, amikkel nem lehet mit kezdeni.

– Például?

– Például egy lukas fog. Egy nap hirtelen fájni kezd. Akárki vigasztaljon is, a fájdalom nem fog múlni. Akkor aztán saját magadon jól felhúzod magad. Utána pedig azokon kapod fel a vizet, akik nem idegesek magukra. Érted?

– Nagyjából – mondtam. – Viszont, gondolj csak bele. A feltételek mindenkinek adottak. Mint akik egymás mellé kerültek egy meghibásodott repülőn. Persze van, aki szerencsésebb fajta, és van, aki nem. Vannak erősebbek és vannak gyengék, gazdagok és szegények. De egy sincs, aki rendkívüli erővel bírna. Mind egyformák. Akinek van valamije, fél, hogy elveszti egyszer, akinek meg nincs, aggódik, hogy soha nem is lesz. *Mind egyformák.* Ezért aki hamarabb jön rá erre, igyekeznie kell, hogy legalább egy kicsit is megerősödjön. Elég, ha csak úgy csinál. Nem igaz? Erős embert sehol sem találsz. Csak olyat, aki úgy tud tenni, mintha az lenne.

– Kérdezhetek valamit?

Bólintottam.

– Te tényleg hiszel ebben?

– Aha.

Patkány egy darabig hallgatott, és a söröspoharát vizslatta.

– Nem tennéd meg, hogy letagadod?! – kérte Patkány komolyan.

Kocsival elvittem Patkányt hazáig, aztán beugrottam J bárjába egyedül.

– Tudtatok beszélni?

– Igen.

– Akkor jó – mondta J, és elém tett egy adag sült krumplit.

Derek Heartfield, noha óriási mennyiségű művet írt, az életről, álmokról és a szerelemről rendkívül ritkán beszélt közvetlenül. A viszonylag komoly – itt a komoly annyit tesz, hogy nem szerepelnek benne úrlények és szörnyek –, félig önéletrajzszerű könyvében, a *Másfél kör a szivárvány körülben* (1937) irónia, ócsárlás, viccek és paradoxonok közé ágyazva, egészen kurtán kitarja azért a lelkét.

„Esküszöm a lakásban található legszentebb könyvre, erre a telefonkönyvre, hogy csakis az igazat fogom mondani. Azaz, hogy az élet egy nagy üresség. Am természetesen van megváltás. Merthogy a kezdet kezdetén nem volt tökéletesen üres. Kínt kínra halmozva, nagy erőfeszítések árán csökkentettük le, ürítettük ki. Hogy milyen kínokat álltunk ki, hogyan koptattuk le, nem fogom egyenként ideírogatni. Nincs nekem arra energiám. Aki pedig mégis tudni akarja, olvassa el Romain Rolland *Jean-Christophe*-ját. Ott minden le van írva.”

Heartfield két okból zárta a szívébe a *Jean-Christophe*-ot: mert egyszerűen csak egy ember életét írja le igen precízen a születésétől a haláláig időrendben, a tetejébe pedig félelmetesen hosszú regény. Mindig is azon a véleményen volt, hogy lévén a regény adatok összessége, ki kell tudni fejezni grafikonokban és időrendi táblázatokban, és úgy tartotta, ezek pontossága a mennyiségben nyilvánul meg.

Mindig kritikusan nyilatkozott Tolsztoj *Háború és békéjéről*. Természetesen a mennyiséggel nincsen probléma – mondta. Am hiányzik belőle a világmindenség ideája, emiatt a mű egy nagy összevisszaság benyomását kelti. A „világmindenség ideája” kifejezés nála leggyakrabban a „terméketlenséget” jelentette.

Legkedvesebb regénye a *Kivert kutya* volt. „Te el tudod képzelni, hogy egy kutya meghaljon egy képért?” – kérdezte.

Egy újságíró egyszer megkérdezte tőle egy interjúban:

– Könyve főszereplője, Waldo, kétszer hal meg a Marson, egyszer a Vénuszon. Nem tartja ezt ellentmondásnak?

Heartfield így válaszolt:

- Tudja maga, hogyan telik az idő a világűrben?
- Nem – válaszolta az újságíró. – De azt senki sem tudja.
- Regényt írok valamiről, amit mindenki tud? Mi értelme lenne annak egyáltalán?

*

Heartfield művei között van egy *Kutak a Marson* című, a többi művétől különböző, már-már Ray Bradbury előfutárának tekinthető novella. Jó régen olvastam, ezért a részleteket már elfelejtettem, de leírom ide a történetet nagy vonalakban.

Egy fiúról szól, aki lemászott a Mars felszínére ásott számtalan feneketlen kút egyikébe. Annyi bizonyos volt, hogy a kutakat több tízezer évvel ezelőtt ásták a marslakók, de valami rejtélyes módon egytől egyig ügyesen elkerülték a talajvízereket. Senki sem tudta, vajon mi célból ásták őket. Különben is, a marslakók a kutakon kívül nem hagytak hátra az égvilágon semmit. Se betűket, se lakóhelyeket, se edényeket, se vasat, se sírokat, se rakétákat, se városokat, se italautomatákat, de még kagylóhéjakat sem. Csak a kutakat. Hogy lehetett-e ezt civilizációnak nevezni, azon a földi tudósok fájdtották a fejüket, viszont a kutak tényleg jól voltak megépítve, és hiába telt el több tízezer év, egy építőelem nem mozdult el bennük.

Természetesen jó néhány kalandor és több kutatócsoport lemászott már a kutakba. Akiknek volt kötelük, a kutak túlságos mélysége és az oldaljáratok hossza miatt vissza kellett fordulniuk, akiknek pedig nem volt, azok közül egy sem tért vissza.

Egy napon aztán egy fiú, aki az űrben barangolt, leszállt a kútba. Megundorodott az űr tágasságától, és úgy akart meghalni, hogy senki se tudjon róla. Ahogy mászott lefelé, egyre kellemesebben érezte magát a kútban, és valami különös erő ölelte körül szelíden a testét. Úgy egy kilométer ereszkedés után választott egy oldalfolyosót, belebújt és csak gyalogolt az orra után a kacskaringós úton. Maga sem tudta, hogy mennyi ideig ment. Az órája megállt. Talán két órát, talán két napot. Egyáltalán

nem érzett éhséget vagy fáradtságot, és az imént érzett rejtélyes erő továbbra is körbeölelte a testét.

Aztán egyszer csak hirtelen napsugarakat látott. Az oldalfolyosó egy másik kútba torkollott. Mászni kezdett kifelé a kútból, míg újra ki nem ért a felszínre. Leült a kút kávéjára, szétnézett a pusztaságon, amit semmilyen kitüremkedés sem szakított meg, és elnézte a napot. Valami megváltozott. A szél szaga, a nap... A nap magasan járt az égen, de óriási labdává változott, narancsszínűvé, mintha lemenőben lenne.

– Még kétszázötvenezer év, és a Nap felrobban. Bumm... OFF. Kétszázötvenezer év. Nem valami nagy idő – suttozta a szél, hozzá fordulva.

– Velem ne törődj. Csak a szél vagyok. Ha akarsz, hívhatsz marslakónak is. Nem hangzik rosszul. Főleg, mert számomra semmi értelme a szavaknak.

– Mégis beszélsz.

– Én? Beszélni te beszélsz. Én csak az elmédnek üzenek.

– Mi történt a nappal?

– Megöregedett. Haldoklik. Se te, se én nem tudunk mit tenni érte.

– Hogyhogy ily hirtelen...?

– Nem hirtelen. Amíg te átjöttél a kúton, eltelt vagy másfél milliárd év. Ahogy ti mondjátok, elszállt az idő, mint a nyíl. A kutat, amin átjöttél, az idő görbületei mentén ásták. Tehát mi az idő réseiben bolyongunk. A világegyetem születésétől a haláláig. Ezért nincs se életünk, se halálunk. Szelek vagyunk.

– Kérdezhetek valamit?

– Csak tessék.

– Te mit tanultál?

A légtér kissé megremegett, a szél nevetett. Azután újra beborította az örök némaság a Mars felszínét. A fiú kivette a zsebéből a pisztolyát, csövét a halántékához illesztette, és lassan meghúzta a ravaszt.

Megszólalt a telefon.

- Hazaértem – mondta a lány.
- Jó lenne találkozni.
- Most el tudsz jönni?
- Persze.
- Ötkor a YWCA kapuja előtt.
- Mit csinálsz te a YWCA-ban?
- Franciatanfolyam.
- Franciatanfolyam?
- OUI.

Amint letettem a telefont, lezuhanyoztam és ittam egy sört. Épp, amikor kiittam, vízesésként kezdett ömleni az eső.

Mire a YWCA-hoz értem, a zivatar már elvonult, de a kifelé tartó lányok a kapuban gyanakodva mustrálták az eget, és ki-be csukogatták az esernyőjüket. A kapuval szemben parkoltam le, leállítottam a motort, és rágyújtottam. Az esőtől sötétre ázott kapufélfák úgy néztek ki, mint két sírkő a pusztában. A YWCA koszos és sötét épülete mellett egy ugyan új, de ennek megfelelően hitvány irodaépület állt, tetején egy hatalmas hűtőszekrényreklámmal. Egy harminc körüli kötényes, akárhonnán is nézzük, vérszegény nő hajolt rajta előre, és csak azért is élvezettel tartotta nyitva az ajtót, minek köszönhetően megfigyelhettem a hűtő tartalmát.

A mélyhűtőrekeszben jég, literes vaníliafagyi és egy csomag mirelit rák, alul pedig tojástartó, vaj, camembert sajt, gépsonka, a harmadik polcon hal és csirkecomb, a legalsó műanyag fiókban meg paradicsom, uborka, spárga, saláta és grapefruit, az ajtóban három Coca-Cola és három nagy üveg sör, plusz egy doboz tej.

Amíg a lányra vártam, a kormányra támaszkodva végig azon gondolkodtam, milyen sorrendben lehetne a hűtőszekrény tartalmát elfogyasztani, de akárhogy is, egy liternyi fagyi mindenhogy sok, és a salátaöntet hiánya megbocsáthatatlan volt.

Öt elmúlt már, amikor kijött a kapun. Rózsaszín Lacoste trikó és fehér pamut miniszoknya volt rajta, hátul összefogta a haját, és szemüveget viselt. Egy hét alatt vagy három évet öregedett. Lehet, hogy a hajviselete és a szemüveg teszi.

– Eszméletlen eső volt – lelkendezett, amikor beült az anyósülésre, és idegesen igazította meg a szoknyája szegélyét.

– Eláztál?

– Egy kicsit.

A hátsó ülésről elővettem a strandtörölközőt, amely az uszodázás óta ott hevert, és odaadtam neki. Ő letörölte vele az arcát, néhányszor rányomta a hajára, aztán visszaadta.

– Amikor esni kezdett, épp kávéztam a közelben. Tisztára, mintha árvíz lett volna!

– De ennek köszönhetően hűvösebb lett.

– Hát igen.

Bólintott, kinyúlt az ablakon, és ellenőrizte a kinti hőmérsékletet. Köztem és közte most, az előző találkozásunktól eltérően, valami összeegyeztethetlenség lebegett.

– Jó volt az utad? – kérdeztem.

– Nem utaztam el. Hazudtam neked.

– Miért hazudtál?

– Majd később elmondom.

Néha hazudok.

Legutóbb tavaly hazudtam.

Nagyon utálatos dolog hazudni. Fogalmazhatunk úgy is, hogy a hazugság és a hallgatás a két leghatalmasabb bűn, ami a mai emberi társadalmat uralja. Tényleg rengeteget hazudunk és gyakran hallgatunk.

Viszont ha évszám egyfolytában beszélénk, és csakis az igazságot, talán az igazság értelme veszne el.

Tavaly ősszel én és a barátnőm meztelenül feküdtünk az ágyban. És iszonyúan éhesek voltunk.

– Nincs valami ehető itthon? – kérdeztem tőle.

– Keresek.

Meztelenül felkelt, kinyitotta a hűtőszekrényt, és talált benne egy régi kenyeret, salátával és virslivel csinált belőle egyszerű szendvicseket, és ágyba hozta egy kis instant kávéval. Októberhez képest túl hideg este volt, és mire visszabújt az ágyba, a teste olyan hideg lett, mint egy lazackonzerv.

– Mustár nem volt.

– Így is elég minőségi.

A paplanba bugyolálva rágcsáltuk a szendvicseinket, közben pedig egy régi filmet néztünk a tévében.

A Híd a Kwai folyónt.

Miután a végén felrobbant a híd, a lány egy darabig morgolódott.

– Miért küzdenek annyit, hogy felépüljön a híd? – kérdezte tőlem a bambán cövekelő Alec Guinnessre mutatva.

– Hogy megtarthassák a büszkeségüket.

– Ühüm... – szája kenyérrel telve, egy darabig elgondolkodott az emberi büszkeségről. Mint mindig, elképzelni sem tudtam, mi járhat a fejében.

– Figyi, szeretsz te engem?

– Persze.

- El akarsz venni?
- Most rögtön?
- Valamikor... egyszer sokára.
- Persze, hogy...
- De egy szót sem szóltál erről, amíg nem kérdeztelek.
- Elfelejtettem mondani.
- Gyereket hányat szeretnél?
- Hármat.
- Fiúkat? Lányokat?
- Két lányt és egy fiút.

Kávével leöblítette a szájában lévő kenyeret, majd alaposan szemügyre vette az arcomat.

– *Hazug!*

Csakhogy tévedett. Csak az egyik esetben hazudtam.

Beültünk egy kis étterembe a kikötő közelében, könnyedén megvacsoráztunk, aztán Bloody Maryt és bourbont rendeltünk.

– Tudni akarod az igazat? – kérdezte.

– Tavaly tehenet boncoltunk.

– Tényleg?

– Felvágtuk a hasát, de csak egy maréknyi fű volt a gyomrában.

Beletettem egy nejlonzacskóba, hazavittem, és kivettem az asztalomra. Amikor valami rossz történik velem, ránézek arra a fűcsomóra, és elgondolkodom. Vajon miért kérődzik a tehen egy ilyen rossz ízű, hitvány étken, miért őrizgeti és öklendezi fel újra és újra?

Elmosolyodott, aztán lekonyult a szája, és egy darabig merően nézte az arcomat.

– Jól van. Nem mondok semmit.

Bólintottam.

– Valamit meg akartam kérdezni tőled. Lehet?

– Tessék.

– Miért hal meg az ember?

– Az evolúció miatt. Az egyén nem bírja elviselni a fejlődés energiáját, ezért inkább generációt vált. Persze ez csak az egyik elmélet.

– Most is fejlődünk?

– Szép lassan.

– Miért fejlődünk?

– Erre is több fajta magyarázat létezik. Egy biztos, a világűr maga fejlődésben van. Hogy ebben van-e valamilyen irány vagy szándék, azt most hagyjuk, mindenesetre a világűr fejlődik, és mi tulajdonképpen csupán csak a részei vagyunk. – Letettem a whiskypoharamat, és rágyújtottam.

– Senki sem tudja, hogy honnan származik az az energia.

– Tényleg?

– Tényleg.

Az ujjá hegyével kevergette a jeget a poharában, és a fehér asztalterítővel szemezett.

– Tudod, ha meghalok, száz év múlva már senki sem fog emlékezni arra, hogy léteztem.

– Hát valószínű – mondtam.

Kimentünk a vendéglőből, és a különös mód üde naplementében sétáltunk lassan a csendes raktárak mentén. Ahogy mellette mentem, halványan éreztem a hajkondicionálója illatát. A szél, amint megrezegtette a fűzfák leveleit, csak egy kicsit ugyan, de azért érezte, hogy nyár vége van. Egy idő múlva az ötujjas kezével megfogta a kezemet.

– Mikor mész vissza Tokióba?

– A jövő héten. Lesz egy vizsgám.

Elhallgatott.

– Télen megint jövök. Legkésőbb karácsonyig. December 24-én van a születésnapom.

Bólintott, de látszott, hogy valami más jár a fejében.

– Akkor Bak vagy.

– Igen, és te?

– Én is. Január 10.

– Elégé balsorsú csillagjegy. Ugyanaz, mint Jézus Krisztusé.

– Hát igen.

Mondta, és megszorította a kezemet.

– Azt hiszem, hiányozni fogsz, ha nem leszel itt.

– Majd találkozunk megint.

Nem mondott semmit.

Kivételesen minden raktár igencsak el volt öregedve, a téglák között sikamlós, mélyzöld moha ült. A magasan fekvő, sötét ablakokon erős vasrácsok voltak, és a rozsdákkal a kapukon mindenütt ott állt a kereskedőházak táblája. Ahol már határozottan lehetett érezni a tenger illatát, a raktársornak vége lett, és a fasor fűzfái is hirtelen eltűntek. Átvágtunk a fűvel benőtt kikötői vasút vágányán, és leültünk a néptelen töltés raktárának kőlépcsőjére, onnan néztük a tengert.

Szemben a hajógyári dokk fénye égett, mellette egy csomagjaitól megfosztott, görög felségjelű teherhajó úszott elhagyatottan, felemelkedett merülési vonallal. A fedélzet fehér festékét a tengeri szél vörös

rozsdaszínűvé változtatta, oldalát pedig kagylók lepték el, mint kelések egy beteg embert.

Jó ideig szótlánul néztük a tengert, az eget és a hajókat. A kora esti szél átfújta a tenger felett, és megrezegtette a fűszálakat, közben a szürkület lassacskán estévé változott, és néhány csillag kezdett pislákolni a doki felett.

A hosszú hallgatás után ökölbe szorította a bal kezét, és idegesen ütögte a jobb tenyerét. Addig ütötte, míg piros nem lett, aztán lecsillapodva nézegette.

– Mindenkit gyűlölök – jelentette ki hirtelen.

– Engem is?

– Ne haragudj! – elvörösödött, majd összeszedte magát, és visszatette a térdére a kezét. – Téged nem utállak.

– Nem annyira?

Halványan mosolyogva bólintott, és reszkető kézzel rágyújtott. A füst a tenger felől jövő szél szárnyán elrepült a lány haja mellett és eltűnt a sötétségben.

– Ha magamban vagyok, hallom, ahogy különböző emberek szolongatnak... Ismerősök és ismeretlenek, az apám, az anyám, a tanáraink, mindenféle ember.

Bólintottam.

– Általában utálatos dolgokat mondanak. Hogy pusztuljak el, meg csúnyaságokat...

– Milyet?

– Nem akarom elmondani.

A bőrszandáljával eltaposta a cigarettáját, amiből csak kettőt szívott, és az ujjai hegyét a szemére tette.

– Szerinted ez betegség?

– Nem is tudom – ráztam meg a fejem. – Ha aggaszt, vizsgáltasd ki magad.

– Mindegy. Ne törődj vele!

Meggyújtotta a második szál cigijét, aztán mosolyogni akart, de nem sikerült.

– Te vagy az első, akinek ezt elmondtam.

Megfogtam a kezét. Még mindig remegett, és az ujjai között hideg izzadság ült.

– Tényleg nem akartam hazudni.

– Tudom.

Megint elnémultunk, és csak némán hallgattuk a töltést verdeső hullámok zaját. Olyan sokáig, hogy már nem is tudom felidézni, meddig.

Mire feleszméltem, a lány sírt. Ujjaimmal megérintettem könnyáztatta arcát, és átöleltem a vállát.

Hosszú idő után először éreztem a nyár illatát. A dagály illata, egy távoli gőzös füstje, egy lány bőrének tapintása, a hajkondicionáló citromillata, kora esti szellő, halvány remény és a nyári álom...

De mintha csak elcsúszott volna a másolópapír, kivétel nélkül minden egy kicsit, ám visszafordíthatatlanul más volt, mint régen.

Harminc percbe telt, míg elértünk a lakásához.

Kellemes este volt, és a lány a sírás után meglepően jókedvű lett. Útközben több boltba is bementünk, és mindenféle értelmetlen apróságot vásároltunk. Eperillatú fogkrémet meg tarkabarka strandtörölközőt, néhány fajta dán kirakós játékot, hatszínű golyóstollat, és ezekkel megrakodva mentünk felfelé a lejtőn, meg-megállva időnként, hogy visszanézzünk a kikötőre.

– Te, a kocsidat otthagytad, nem?

– Majd később érte megyek.

– Gáz, ha csak holnap reggel?

– Nem.

A maradék úton lassan sétáltunk.

– Ma este nem szeretnék egyedül maradni – mondta az út köveinek intézve szavait.

Bólintottam.

– De akkor nem tudsz cipőt pucolni.

– Néha kipucolhatja magának is.

– Ki fogja, saját kezűleg?

– Van annyira kötelességtudó.

Csendes éjszaka volt.

Lassan megfordult fektében, és az orra hegyét a jobb vállamhoz nyomta.

– Hideg van.

– Hideg? Harminc fok biztos van.

– Nem tudom, fázom.

Megfogtam a lábunkhoz gyűrt pokrócot, felhúztam a válláig, és átöleltem. Az egész teste reszketett.

– Rosszul vagy?

Legyintett a fejével.

– Félek.

– Mitől?

– Mindentől. Te nem félsz?

– Miért félnék?

Elhallgatott. Olyan hallgatás volt, mintha a válaszom valóságosságát próbálná ellenőrizni a tenyerén.

– Szeretnél velem szeretkezni?

– Igen.

– Ne haragudj. Ma nem megy.

Tovább öleltem, és némán bólintottam.

– Most műtöttek.

– Abortusz?

– Az.

Lazított a hátamon tartott kezén, és néhány kört rajzolt vállam hátsó részére az ujjai hegyével.

– Furcsa. Nem emlékszem semmire.

– Tényleg?

– Mármint a férfira. Teljesen elfelejtettem. Az arcára sem tudok visszaemlékezni.

Megsimogattam a haját a tenyeremmel.

– Azt hittem, meg tudom majd szeretni. Igaz, csak egy pillanatig... Te szerettél már bele valakibe?

– Aha.

– Emlékszel az arcára?

Próbáltam eszembe idézni a három lány arcát, de érdekes módon egyiket sem sikerült élesen.

– Nem – mondtam.

– Különös. Vajon miért?

– Biztos úgy könnyebb.

Arcát a csupasz mellemen tartva többször némán bólintott.

– Hallod, ha mindenképpen szeretnéd, valami más...

– Nem, ne törődj velem.

– Tényleg?

– Igen.

Még egyszer erőt vitt a hátamon tartott kezébe. A gyomorszájammál éreztem a mellét. Irgalmatlanul megkívántam egy kis sört.

– Évek óta valahogy semmi sem megy jól körülöttem.

– Hány éve?

– Tizenkettő, tizenhárom... Attól az évtől kezdve, hogy az apám beteg lett. Semmire sem emlékszem, ami azelőtt történt. Csak rossz dolgokra

attól fogva. Folyton rossz szél fúj.

- A szélirány is meg szokott változni.
- Tényleg azt hiszed?
- Valamikor biztos.

Egy darabig hallgatott. A sivatagszerű némaság száraza azonnal beitta a szavaimat, és csak a kín maradt a számban.

– Rengetegszer próbáltam ezt magammal elhitetni. De sohasem sikerült. Próbáltam megszeretni embereket, és próbáltam türelmes is lenni. Csakhogy...

Ezen túl nem beszéltünk semmit, csak öleltük egymást. A fejét a mellemen tartotta, szájával a mellbimbóhoz ért, és sokáig nem mozdult, mintha csak aludna.

Hosszú ideig, tényleg nagyon hosszú ideig hallgatott. Én félálomban bámultam a sötét plafont.

– Anyu...

Mintha álmodna, csendben suttogta. Aludt.

Na, hogy vagytok? Itt az N. E. B. rádió telefonos könnyűzenei kívánságműsora! Újra itt van a szombat este. Mostantól két órán keresztül élvezhetitek a jobbnál jobb zenéket. Különben pedig mindjárt vége a nyárnak. Na, hogy telt a nyaratok?

Ma, mielőtt nekilátnánk a lemezeknek, mutatok egy levelet, amit tőletek kaptam. Felolvasom. Íme, a levél.

„Remélem, jól van.

Hétről hétre alig várom a műsorát. Idén ősszel máris három éve lesz, hogy kórházban vagyok. Az idő tényleg gyorsan repül. Persze számomra, aki csupán csak a légkondicionált betegszoba ablakából kukucskál ki a kinti tájra, nem sok értelme van az évszakok változásának, de még így is felvillanyoz, hogy az egyik évszak elmúlik, és eljön az új.

Tizenhét éves vagyok, és ez alatt a három év alatt nemhogy könyvet olvasni, tévét nézni, sétálni nem tudtam... hanem még az ágyamban felülni vagy megfordulni sem. Ezt a levelet a nővérem írja le, aki végig mellettem volt. Abbahagyta az egyetemet, hogy ápolhasson. Természetesen nagyon hálás vagyok neki. Megtanultam ez alatt az ágyban töltött három év alatt, hogy bármilyen szörnyű helyzetből tanulhat valamit az ember, és pont ennek köszönhetően képes mindig egy kicsit tovább élni.

Azt mondják, a bajom a gerincvelői idegek hibája miatt van. Rendkívül problémás betegség, de természetesen van esély a gyógyulásra. Ugyan csak három százalék... Ezt a számot a Doktor úr (nagyszerű ember!) árulta el nekem, ez a hasonló betegségben szenvedők felgyógyulási aránya. Úgy magyarázta el nekem, ez azt jelenti, hogy nagyobb az esélyem, mint egy újonc dobójátékosnak *no hit no runt* produkálni a Giantsszel szemben, de egy kicsit nehezebb, mint egyáltalán nem juttatnia ponthoz az ellenfelét.

Néha, amikor arra gondolok, hogy nem fog menni, elfog a félelem. Kiabálni szeretnék, annyira félek. Ha elképzelem, hogy az egész életemet egy darab kőként kell eltöltenem a plafont bámulva az ágyban, könyvet sem olvasva, elviselhetetlen szomorúságot érzek – hogy nem sétálhatok a

szélben, hogy nem lesz, aki belém szeressen, és évtizedeken át itt fogok megöregedni, majd csendben meghalok. Előfordul, hogy hajnali három körül felébredek, és szinte hallani vélem a hangot, ahogy a gerincem szép lassan elolvad. És könnyen lehet, hogy ez tényleg így is van.

Most már befejezem ezt a kellemetlen történetet. És, ahogy a nővérem naponta több százszor is a lelkemre köti, igyekezni fogok csak a jó dolgokra gondolni. Éjjel pedig rendesen aludni. Merthogy a rossz dolgok mindig éjszaka jutnak az eszembe.

A kórház ablakából látszik a kikötő. Reggelente felkelek az ágyból, elsétálok a kikötőig, és teleszívom a tüdőmet a tenger illatával... – ezen fantáziálok. Ha csak egyetlenegyszer is meg tudnám ezt tenni, talán rájönnék, hogy miért ilyen a világ, amilyen. Az az érzésem. És ha legalább egy icipicit megérteném, talán el tudnám majd viselni, hogy az egész életemet ágyban fekve kellett leélnem.

Minden jót, viszontlátásra.”

Aláírás nincs.

Ezt a levelet tegnap három után vettem át. Itt, a rádió kávézójában olvastam egy kávé mellett, és délután, ahogy befejeztem a munkát, elsétáltam a kikötőig és felnéztem a hegyre. Ha a betegszobádból látni lehet a kikötőt, akkor a kikötőből is látni kell a szobádat. A hegyen rengeteg fénypont volt. Persze nem tudni, melyik a te szobádé. Van köztük szegény ház fénye, meg nagy villáé. Van szállodáé, van iskoláé, irodáé is. Mennyi különböző ember, és mind éli a saját életét! – gondoltam. Először fordult elő velem, hogy így éreztem. Ahogy ez megfogalmazódott bennem, hirtelen eleredtek a könnyeim. Sírni nagyon régen sírtam utoljára. De hallod, nem azért sírtam, mert téged sajnáltalak. Amit én mondani szeretnék, az a következő. Csak egyszer fogom elmondani, ezért jól figyelj.

ÉN SZERETLEK TITEKET.

Még tíz év, és ha még emlékeztek erre a műsorra, a lemezekre, a dalokra, amiket lejátszottam, meg rám, jusson eszetekbe az is, amit most mondtam.

Felrakom, amit a lány kívánt. Elvis Presley „Good Luck Charm”-ját.
Amint vége ennek a számnak, a maradék egy óra ötven percre
visszaváltozom a szokásos kutyakomédiássá.

Köszönöm a figyelmeteket!

Aznap délután, amikor visszaindultam Tokióba, kezemben a bőröndömmel benéztem J bárjába. Még nem volt nyitva, de J beengedett és sörrel kínált.

– Ma este megy a buszom.

J a sült krumplinak valót hámozta, és néhányat bólított.

– Hiányozni fogsz. Felbomlik a majomduó is – mutatott J a pult fölötti metszetre. – Patkány is biztos hiányolni fog.

– Ühüm.

– Élvezed Tokiót?

– Bárhol vagyok, ugyanolyan.

– Gondolom. Én a tokiói olimpia éve óta nem tettem ki a lábam ebből a városból.

– Szereted ezt a várost?

– Te mondtad: bárhol vagyok, ugyanolyan.

– Aha.

– De néhány év múlva egyszer majd vissza akarok menni Kínába. Bár még egyszer sem jártam ott... Akárhányszor csak kimegyek a kikötőbe és meglátom a hajókat, mindig erre gondolok.

– A nagybátyám Kínában halt meg.

– Ne mondd... Sok ember halt meg ott. De mind a testvérünk.

J meghívott néhány üveg sörre, ráadásul frissen sült krumplit tett nekem nejlonzacskóba, hogy elvigyem.

– Köszönöm.

– Semmiség... Milyen hamar megnőttetek. Amikor először találkoztam veled, még gimnazista voltál.

Mosolyogva bólítottam, és elbúcsúztam.

– Minden jót! – mondta J.

Augusztus 26. – a bár naptárjában ezen a napon az alábbi bölcsesség állt:

„Amit jó szívvel adunk, az ajándék saját magunknak.”

Megvettem a jegyet az éjszakai buszjáratra, beültem a váróterem padjára, és a város fényeit néztem. Minél későbbre járt, annál több fény aludt ki, míg végül csak az utcai lámpák és a neonok maradtak. Egy távoli hajókürt szava enyhe tengeri szellőt hozott magával.

A buszajtó két oldalán a két sofőr állt, és ellenőrizték a jegyeket meg az ülések számát. Átnyújtottam a jegyemet, mire az egyik közölte, hogy „21-es Kína”.

– Kína?

– Igen, 21-es K ülés, ez a kezdőbetűje. Az A Amerika, a B Brazília, a C Ciprus, a D Dánia... a K Kína. Nehogy a társam félreértse.

A másikra mutatott, aki az üléstáblázatot ellenőrizte. Biccentettem, és felszálltam a buszra, hátramentem és leültem a 21-es K székre, és enni kezdtem a még meleg sült krumplimat.

A dolgok mennek tovább. Senki sem tudja visszatartani őket.

Mi már csak így élünk.

Ezzel a történetemnek vége, de természetesen van folytatás.

Huszonkilenc éves lettem, Patkány harminc. Ez már kor. J bárját az útszélesítéskor átépítették, egészen csinos kis hely lett belőle. Ennek ellenére J továbbra is mindennap meghámoz egy vödörnyi krumplit, és a törzsvendégek, morgolódva bár, hogy a régi jobb volt, tovább isszák a sört.

Én megházasodtam, Tokióban élek.

A feleségemmel moziba megyünk, ha Sam Peckinpah-filmet adnak, hazafelé menet a Hibija parkban megiszunk fejenként két sört, és pattogatott kukoricát szórunk a galamboknak. Sam Peckinpah filmjeiből én a *Garcia fejét* szeretem, a feleségemnek a *Konvoj* tetszik a legjobban. A nem Peckinpah-filmek közül én a *Hamu és gyémántot*, ő a *Johanna nőpápát* szereti. Lehet, hogy ha sokáig együtt élünk valakivel, még a hobbink is hasonló lesz.

Hogy boldog vagyok-e? Ha megkérdeznék: „biztos”, csak ezt válaszolhatom. Merthogy az álmok végül is már csak ilyenek.

Patkány továbbra is írja a regényeit. Évről évre küld nekem másolatot némelyikből karácsonyra. A tavalyi egy szanatórium menzáján dolgozó szakácsról szólt, a tavalyelőtti pedig egy komikus párosról, és a *Karamazov testvéreken* alapult. A regényeiben változatlanul nincsen szexjelenet, és a szereplők egyike sem hal meg.

A kézirat első oldalán mindig ez áll:

„Boldog születésnapot
és
fehér karácsonyt!”

Mert a születésnapom december 24-én van.

A lánnyal, akinek a bal kezén csak négy ujj van, nem találkoztam többet. Amikor télen visszamentem a városba, már nem dolgozott a lemezboltban, és a lakásából is elköltözött. Nyomtalanul eltűnt az emberárban meg az időfolyamban.

Amikor nyáron visszamegyek a városba, végigsétálok ugyanazon az úton, ahol mindig sétáltam vele, leülök a raktár kőlépcsőjére, és egyedül nézem a tengert. Amikor sírni akar az ember, garantáltan nem jönnek elő a könnyei. Ez már csak így megy.

A „California Girls”-ös lemez még mindig ott bujkál a lemezes polcom valamelyik félreeső sarkában. Nyaranta mindig előveszem, és többször is végighallgatom. És Kalifornián ábrándozva sörözök.

A lemezes polcom mellett van az asztalom, felette lóg a kiszáradt, múmiaszerűvé vált fücsomó. Amelyet a tehén gyomrából vettünk ki.

A halott francia szakos lány fényképét a költözködéskor elkevertem valahova, nincs már meg.

A Beach Boys hosszú idő után új lemezzel rukkolt elő.

Bárcsak mind kaliforniaiak lennének...

Végül hadd beszéljek még egyszer Derek Heartfieldről.

1909-ben született Ohio állam egy kisvárosában, és ott is nőtt fel. Apja egy szűkszavú távirdász volt, anyja pedig egy csillagjósolásban és süteménykészítésben jeleskedő, telt asszony volt. Fiatal fiúként a komor Heartfieldnek nem volt egyetlen barátja sem, s minden szabad idejét a képregények és ponyvamagazinok olvasásának, illetve az anyja süteménye evésének szentelte – így jutott el a középiskola végéig. Érettségi után ugyan dolgozni kezdett a város egyik postahivatalában, de persze nem bírta sokáig, és ez idő tájtól vált meggyőződésévé, hogy az egyetlen neki való foglalkozás a regényírói pálya.

Az ötödik novelláját 1930-ban tudta eladni a *Weird Tales*nek, és húsz dollárt kapott érte. A rákövetkező egy évben havonta tíz ívnyi kéziratot írt össze, arra egy évre tizenötre emelkedett a mennyiség, a halála előtti évben pedig már huszonöt volt. Még mindig él a legenda, miszerint félévente újra cserélte a Remington írógépét.

Művei túlnyomó része kaland- vagy fantasztikus regény volt, és e kettő variációjából született a Waldo, a kalandorfiú sorozata, amely a legnagyobb sikert aratta a művei közül, negyvenkét epizóddal. Ezekben Waldo háromszor hal meg, ötezer ellenfelet kaszabol le, és marslakókat is beleszámítva összesen háromszázhetvenöt növel hál. Némelyiket olvashatjuk fordításban.

Heartfield igen sok dolgot gyűlölt. A postahivatalt, a középiskolát, a kiadót, a répát, a nőket, a kutyákat... vég nélkül lehetne sorolni. Viszont szeretni csak három dolgot szeretett. A fegyvereket, a macskákat és az anyja süteményeit. Feltehetőleg a Paramount Stúdiót és az FBI kutatóintézetét leszámítva Amerika legnagyobb, majdnem teljes fegyvergyűjteményével rendelkezett. Légvédelmi ágyú és páncélöklő kivételével mindene volt. A legbüszkébb egy 38-as kaliberű revolverre volt, amelynek a markolatát igazgyöngyök díszítették. Egyetlenegy töltény

volt csak benne. „Egyszer majd saját magamat fogom ezzel revolverezni” – ez volt a szavajárása.

Csakhogy 1938-ban, amikor meghalt az anyja, elutazott New Yorkba, felment az Empire State Building tetejére, leugrott és kiterült, mint egy béka.

Sírkövén a végrendeletének megfelelően Nietzsche alábbi szavai olvashatóak:

„Honnan tudhatná a nappali fény,
milyen mély az éjszaka sötétje?”

Flipper, 1973

Betegesen szerettem ismeretlen vidékekről szóló történeteket hallgatni.

Egy időben, jó tíz évvel ezelőtt, nyakon csíptem a környezetemben mindenkit, akit értem, és kifaggattam a szülővárosáról, meg a helyről, ahol nevelkedett. Olyan korszak volt, amikor kifejezett hiány mutatkozott abból az embertípusból, aki önszántából meghallgat másokat, így boldogboldogtalan szívesen, sőt lelkesen mesélt nekem. Volt, hogy vadidegenek szereztek tudomást rólam valahonnan, és direkt megkerestek a történetükkel.

Mint akik köveket hajigálnak egy kiszáradt kútba, igazán sokféléet meséltek, majd befejezván egytől egyig elégedetten távoztak. Volt, aki élvezettel beszélt, volt, aki dülva-fülva. Egyesek lényegre törően adták elő mondandójukat, másoknál meg az elejétől a végéig fogalmam sem volt, miről van szó. Adódott unalmas történet, sírnivalóan szomorú, viccesre vett kamu. De én azért, amennyire tőlem tellett, komolyan hallgattam őket.

Nem tudtam, miért, de akkoriban mindenki tudomására akart hozni valamit valakinek, vagy a világnak. Engem ez egy kartondobozba gyömöszölt majomcsapatra emlékeztetett. Ezeket a majmokat én egyenként kivettem a dobozból, szépen leporolgattam őket, seggükre csaptam és szabadon engedtem a mezőn. Hogy mi lett velük azután, azt nem tudom. Biztos makkrágcsálás közben elpusztultak valahol. Ez volt a sorsuk.

Na, ez volt aztán a fáradságos, ám kevés eredménnyel kecsegtető munka! Mára már úgy gondolom, hogy ha abban az évben megrendezték volna a mások történeteit lelkesen hallgatók világbajnokságát, minden kétséget kizáróan én leszek a bajnok. Akkor nyerhettem volna legalább egy doboz gyufát.

Beszélgetőpartnereim között volt egy, aki a Szaturnuszon, és egy, aki a Vénuszon született. Az ő történetük nagyon mély benyomást tett rám. Kezdjük a szaturnuszival.

– Ott... nagyon hideg van – nyögte. – Ha csak rá gondolok, be-beleőrülök.

Az illető egy bizonyos politikai csoportosulás tagja volt, amelyik az egyetem kilences számú épületébe vette be magát.

A cselekedeteink határozzák meg az eszméinket. Az ellenkezője nem fordulhat elő. – Ez volt a mottójuk. Hogy a cselekedeteinket mi határozza meg, azt senki nem árulta el nekem. Csakhogy a kilences számú épületben volt ivóvízhűtő gép, telefon és meleg víz, az emeletén pedig egy kétezer darabos lemezgyűjtemény, meg egy Altec A5-tel felszerelt csinos kis zeneszoba. Ez pedig (például a lóversenypálya vécéjének szagát árasztó nyolcas épülethez képest) maga volt a mennyország. Itt ők minden reggel meleg vízzel szépen megborotválkoztak, délután egyik távolsági hívásukat intézték a másik után, naplementekor pedig összegyűltek lemezeket hallgatni. Ennek köszönhetően őszt végére mind egy szálíg klasszikuszenes-őrültek lettek.

Amikor egy kellemesen derült novemberi délutánon a rohamrendőrség harmadik számú alakulata benyomult a kilences épületbe, állítólag Vivaldi *Harmóniai szeszélye* szólt teljes hangerővel, de nem tudni, hogy igaz-e. Egyike ez a '69-et körülengő szívmengető legendáknak.

Amikor átmásztam a föltornyozott padok labilis barikádján, Haydn g-moll zongoraszonátájából kaptam el foszlányokat. Tisztára az a régi jó hangulat, ahogy a virágzó kaméliákkal szegélyezett lejtőn felfelé igyekeztem a barátnőm házához. A fiú a legjobb székkel kínált, és a fizika tanszékről nyúlt főzőpohárba langyos sört töltött nekem.

– Ráadásul nagyon erős a gravitáció – folytatta a Szaturnusz leírását. – Volt, aki úgy zúzta össze a lábát, hogy eltalálta a kiköpött rágójával. Maga a pokol.

– Értem.

Két másodperc szünetet tartottam, mielőtt reagáltam. Addigra már vagy háromszázféle, igen változatos visszajelzési módot mondhattam magaménak.

– A Na-nap, az is nagyon kicsi. Annyira, mintha a hátsó mezőről néznénk a hazai bázisra tett mandarint. Ezért mindig sötét van – sóhajtott.

– Miért nem megy el onnan mindenki? – kérdeztem. – Vannak bolygók, ahol könnyebb az élet.

– Nem tudom. Talán mert ott születtek. Má-már csak így megy ez. Ha elvégeztem az egyetemet, én is visszamegyek a Szaturnuszra. És csodálatos országot csinállok belőle. Fo-forradalom.

Mindenesetre szeretem meghallgatni a távoli városokról szóló történeteket. Jó néhány ilyen várost elspájzoltam magamnak, mint egy téli álmra készülő medve. Ha becsukom a szemem, megjelennek előttem az utcák, felépülnek a házsorok, és hallom az emberek hangját. Távoli emberekét, akikkel soha nem fogja utunk keresztezni egymást. Érzem életük enyhe ívű, határozott kacskaringóit.

*

Naoko is mesélt nekem néhányszor. Az ő szavaira egytől egyig emlékszem.

– Nem is tudom, minek nevezzem.

Naoko az egyetem világos halljában ült, állát a tenyerére támasztotta, kelletlenül beszélt és mosolygott. Én türelmesen vártam, hogy folytassa. Mindig is lassan beszélt, keresgélve a pontos kifejezéseket.

Szemben ültünk egymással, közöttünk piros műanyag asztal, rajta egy csikkel teli papírpohár. A magasan lévő ablakból betűző napsugarak, mint Rubens képein, éles vonallal határolták el a fényt és az árnyékot az asztal közepén. Az asztalon a jobb kezem a fényben nyugodott, a bal az árnyékban maradt.

1969 tavaszán ilyesféleképp lettünk húszévesek. A hallban az új bőrcipőt viselő, új órarenddel és új agyvelővel felszerelt elsőéveseknek köszönhetően egy talpalatnyi hely sem maradt, mellettünk valaki folyton összeütközött a másikkal, átkozódtak és bocsánatokat kértek.

– Nem is város ez igazán – folytatta. – Egy nyílegyenes vágány, meg egy állomás. Féltő, hogy egy esős napon észre sem veszi a masiniszta, annyira nyavalyás kis hely.

Bólintottam. Aztán bő harminc másodpercig némán bambultunk a nap sugaraiban szállongó cigifüstbe.

– A peronon mindig fel-alá sétál egy kutya. Olyan állomás. Érted, nem? Bólintottam.

– Ahogy kilépsz onnan, egy kis körforgalom és egy buszmegálló fogad. Meg néhány bolt... Álmos kis boltok. Ha ott továbbmész egyenesen, egy

parkba ütközöl. Benne egy csúszda meg három hinta.

– Homokozó nincs?

– Homokozó? – Jól végiggondolta, majd meggyőződéssel bólintott. – De van.

Megint elhallgattunk. Végigégett cigarettámat figyelmesen eloltottam a papírpohárban.

– Félelmetesen unalmas város. El sem tudom képzelni, mi célból jöhetett létre egy ennyire unalmas hely.

– Az isten különböző formákban jeleníti meg önnönmagát – vettem közbe.

Fejcsóválva nevetett. Azok az egyetemista lányok szoktak így nevetni, akiknek csupa A osztályzat van az indexükben, de nekem különösen sokáig nem ment ki a fejemből. Tisztára, mint Fakutya, az *Alice Csodaországban* szereplője, akinek ott marad a nevetése, miután ő maga eltűnik.

Én viszont feltétlenül találkozni akartam a kutyával, aki fel-alá járkál a vágánynál.

*

Négy évvel azután, 1973 májusában elmentem arra az állomásra. Hogy megnézzem a kutyát. Ennek érdekében megborotválkoztam, fél év után nyakkendőöt kötöttem és felvettem a vadonatúj bőrcipőmet.

*

Ahogy leszálltam a szétrozsdált, bánatos, kétkocsis külvárosi szerelvényről, legelőször is a régi jó fűszag csapta meg az orromat. Egy valaha volt piknik szaga. A májusi szél valahonnan az idő távlatából fújt oda hozzám. Ha felnéztem és hegyeztem a fületem, még a pacsirták hangját is meghallhattam.

Jó nagyot ásítottam, leültem az állomás padjára, és fásultan elszívtam egy szál cigarettát. A kora reggeli lelkesedés, ami eltöltött, amikor eljöttem hazulról, mostanra már sehol sem volt. Minden csak ismétlődik – úgy éreztem. Végtelen *déjà vu*, minden ismétléssel egyre rosszabb.

Volt egy időszakom, amikor néhány haverral együtt éltünk és egy kupacban aludtunk. Hajnalban valaki rálép a fejemre. Közli, hogy bocs. Vizeles hangja hallatszik. Ismétlődés.

Meglazítottam a nyakkendőmet, és szájam sarkában a cigivel csiszatolni kezdtem bejáratatlan bőrcipőm talpát a betonhoz. Hátha kevésbé fáj tőle a lábam. Nem volt túl éles a fájdalom, de folyton éreztem, valami nem stimmel, mintha a testem több darabba esett volna szét.

A kutya nem volt sehol.

*

Valami nem stimmel...

Ezzel gyakran vagyok így. Olyan érzés, mintha egyszerre akarnék kirakni két puzzle-t, aminek összekeveredtek a darabjai. Mindenesetre olyankor mindig bewhiskyzek és alszom. Reggelre kelve a helyzet még rosszabb lesz. Ismétlődés.

Amikor felébredtem, egy ikerpár aludt a két oldalamon. Már többször előfordult velem ilyesmi, de ikerpár kétoldalt – ez azért mégiscsak először. Orrukat a vállaimon nyugtatva édesdeden aludtak. Kellemesen derült vasárnap reggel volt.

Végül szinte egy időben ébredtek fel mindketten, magukra szedegették az ágy alá hajigált melegítőfölsőjüket és farmerjukat, majd egyetlen szó nélkül megfőzték a kávé a konyhában, kenyeret pirítottak, kivették a vajat a hűtőből, és felsorakoztatták őket az asztalon. Ezt igazán gyakorlott mozdulatokkal tették. A ház előtti golfpálya drótkerítésére leszállt egy ismeretlen madár, és csiripolt, mint egy gépágyú.

– Mi a nevetek? – kérdeztem tőlük. A másnaposságtól majd szétrepedt a fejem.

– Nem olyan nagy szám, hogy meg kéne említeni – mondta a bal oldali.
– Érted?

– Értem hát – válaszoltam.

Leültünk egymással szemben az asztalhoz, eszegettük a pirítóst, ittuk a kávé. Igen jó kávé volt.

– Gond, ha nincs nevünk? – kérdezte az egyik.

– Hát, nem is tudom.

Egy darabig fontolgatták a dolgot.

– Ha mindenképpen nevet akarsz nekünk, nevezz el valahogy – javasolta a másik.

– Hívhatsz, ahogy tetszik.

Mindig felváltva beszéltek. Tisztára, mint az FM rádió sztereóellenőrzésekor. Ennek öröme a fejem csak még jobban nyilallt.

- Például? – kérdeztem.
- Jobb és Bal – mondta az egyik.
- Függőleges és Vízszintes – így a másik.
- Fent és Lent.
- Színe és Visszája.
- Kelet és Nyugat.
- Bejárat és Kijárat – tettem hozzá végre, nehogy alulmaradjak. Összenéztek, és elégedetten mosolyogtak.

*

Van bejárat és van kijárat. A legtöbb dolog így épül fel. Postaláda, porszívó, állatkert, mártásoskancsó. Persze van olyan is, ami nem így. Például az egérfogó.

*

Egyszer kivettem egy egérfogót a mosogató alá. Mentolos rágót használtam csalinak. Merthogy miután feltúrtam az egész házat, nem találtam semmi mást, amit kajának lehetett volna nevezni. A télikabátom zsebében találtam egy használt mozijeggyel együtt.

A harmadik nap reggelére egy kicsike egér szorult a csapdába. A londoni vámmentes boltokban feltornyozott kasmírpulóverekhez hasonló színű, fiatal egér volt. Emberi években úgy tizenöt-tizenhat éves lehetett. Nem könnyű kor. A rágó egyik darabkája a lábainál hevert.

Addig rendben, hogy elkaptam, de azt már nem tudtam, hogyan tovább. Hátsó lábával a drótba akadva, a negyedik nap reggelére meghalt. A látvány szolgált nekem egy tanulsággal.

Kell hogy legyen bejárata és kijárata a dolgoknak. Hát ez a lényeg.

*

A sínek a lejtő mentén, mintha csak vonalzóval húzták volna őket, nyílegyenesen futottak. Messze a távolban egy szálerdő fakó zöldje kis papírgalacsinnak látszott. A két sín tompán visszaverte a napfényt, és egymásba csúszva eltűnt az erdőben. Ki tudja meddig, ez a táj biztos a

végtelenségig ugyanilyen. Ahogy ebbe belegondoltam, elkedvetlenedtem. Akkor már inkább a metró.

Miután elszívtam a cigarettámat, kinyújtóztam és az eget néztem. Rég nem néztem már az eget. Vagyis inkább a tevékenység maga, hogy valamit szép kényelmesen szemléljek, igen régen fordult elő velem.

Az égen nem volt egy szál felhő sem. Közben viszont az egészet az a sajátos tavaszi sűrű, lankadt fátyol borította. És e megfoghatatlan fátyol fölül próbált az ég kékje lassanként előszivárogni. A napfény apró szemű porként hangtalanul hullt le a levegőbe, és anélkül, hogy bárki is különösebb figyelmet fordított volna rá, felgyűlt a földfelszínen.

Langyos szellő rezegettette meg a fényt. Mint a madarak, akik csapatosan vágnak át a fák között, lassan úszott a levegő. A szél a vágány mentén lecsúszdázott az enyhe lejtőn, átvágott a síneken, és meg sem rezegettette a fák leveleit, kibújt az erdőből. A kakukk hangja egyszerre csak, a puha fényen keresztül eltűnt egy messzi domborulatban. A domb vonulata néhány kisebb-nagyobb emelkedőből állt, és kuksolt ott, mint egy hatalmas alvó macska az idő fénytavában.

*

Még jobban fájt a lábam.

*

Beszélek a kutakról.

Tizenkét évesen jött Naoko erre a vidékre. 1961-ben, ha a nyugati időszámítás szerint nézzük. Ebben az évben énekelt Ricky Nelson a „Hello Mary Lou”-t. Akkoriban ebben a békés, zöld völgyben nem volt semmi, ami megragadta volna az ember tekintetét. Néhány ház és egy kevés szántóföld, egy ráktól hemzsegő folyó, egy szimpla vágányú külvárosi vonat, és egy ásításra készítő állomás – ennyi. A legtöbb ház kertjében egy-két datolyaszilvafa, a kert sarkában egy esőverte sufni, ami nyomban összedőlne, ha valaki nekitámaszkodik, a vágányra néző sufnik falán pedig élénk színű, zsebkendőt vagy szappant reklámozó bádog hirdetéstábla. Hát ilyen hely volt. Még kutyák sem voltak – mondta Naoko.

A ház, amelybe beköltözött, a koreai háború idején épült, európai stílusú, emeletes épület volt. Nem volt különösebben nagy, de az erős oszlopoknak és a célnak megfelelően figyelmesen kiválasztott, jó minőségű faanyagoknak köszönhetően megállapodott benyomást keltett. Kívül három különböző árnyalatú zöldre festették, és mindegyik szín a nap, az eső és a szél munkája következtében remekül megfakult, hogy szépen beleolvadhasson a környezetébe. A kert tágas volt, benne néhány facsoporttal és egy kis tóval. A fák között egy műteremnek használt nyolcszögletes nyári lak volt, kiugró ablakfülkéiben teljességgel beazonosíthatatlan színűvé változott függönyök lógtak. A tónál nárcisz burjánzott, reggelente pedig kismadarak sereglettek oda fürdeni.

Az első lakó – egyben a ház tervezője is – egy öreg festő volt, de ő a Naokóék odaköltözése előtti télen egy elhúzódó tüdőgyulladásban meghalt. 1960-at írtunk, amikor Bobby Vee a „Rubber Ball”-t énekelte. Rémesen sok eső esett azon a télen. Ezen a vidéken hóból nem kaptak szinte semmi, de helyette félelmetesen hideg esőzések voltak. Az eső beleivódott a földbe, nedves hidegséggel borítva be a felszínét. A föld alatt pedig édes talajvíz gyűlt.

Az állomástól a sínek mentén úgy öt perc sétányira volt a kútásó mester háza. A folyó melletti lápos területen állt, nyáron szúnyogok és békák rohamozták meg a ház környékét. A mester ötven körüli, nehéz természetű, konok ember volt, de a kútásás tekintetében valódi tehetség. Ha kútásásra hívták, először is napokon át sétált az adott földterületen, és magában átkozódva fel-felmarkolta a földet és megszagolta. Aztán ha megtalálta a kedvére való helyet, elhívta néhány társát, és nyílegyenesen leásott a földbe.

Így az itt lakók annyit ihattak a finom kútvízből, amennyit csak akartak. Már-már a poharat tartó kéz is átlátszóvá vált tőle, annyira tiszta, hideg víz volt. A Fudzsi elolvadt hava – mondogatták az emberek, de ez tuti nem igaz. Képtelenség, hogy elérjen odáig.

Azon az őszön, amikor Naoko tizenhét éves lett, a mester meghalt, mert elütötte a vonat. A zuhogó eső, a hideg szake és a nagyothallása miatt. A holttest több ezer húscsapat formájában szóródott szét a mezőn, és amíg ötvödörnyit begyűjtöttek belőle, hét, hosszú kampósbottal felszerelkezett rendőrnek kellett távol tartania az éhes kóborkutya-falkát. Még így is vagy

egy vödörre való hús a folyóba került, majd a tóba, ahol haleledel lett belőle.

A mesternek két fia volt, de egyik sem lépett a nyomába, hanem elmentek a vidékről. A hátrahagyott házat messze elkerülte mindenki, lakatlan maradt, és a hosszú évek során szép lassan ette az enyészet. Azóta ezen a vidéken nehéz olyan kúthoz jutni, amely finom vizet ad.

Szeretem a kutakat. Amint meglátok egy kutat, beledobok egy követ. Nincs megnyugtatóbb a hangnál, mint amikor egy kavics eléri egy mély kút vizének felszínét.

*

Hogy Naoko családja 1961-ben ideköltözött erre a vidékre, az kizárólag az apja döntésén múlt. Egyrészt azért történt, mert közeli barátja volt a halott öreg festőnek, másrészt meg természetesen tetszett is neki ez a hely.

Némi kis nevet szerzett magának a francia irodalom kutatása területén, de amikor Naoko iskolába kezdett járni, hirtelen otthagyta egyetemi tanári állását, és azóta csak elvont régi írásokat fordított saját kénye-kedvére. Bukott angyalok és kiugrott papok, ördögűzés, vámpírok – ilyesmi témájú könyveket. Részleteket nem tudok. Egyetlenegyszer láttam a fényképét egy folyóiratban. Naoko elbeszélése szerint fiatal korában igen kalandos életet élt, és ezt a fényképen lévő arcvonásaiból is sejteni lehetett valamennyire. Vadászsapkát, fekete keretes szemüveget viselt, és merően nézett egy méterrel a fényképezőgép lencséje fölé. Lehet, hogy látott valamit.

*

Akkoriban, amikor Naoko családja ideköltözött, az ilyen típusú bogaras intelligencia kezdett egy képlékeny kolóniát formálni errefelé. Állítólag pont olyan volt, mint a cári Oroszország Szibériája, ahova az ideológiai bűnösöket küldték.

Szibériáról Trockij életrajzában olvastam egy keveset. Ki tudja, miért, de a csótányokról és a rénszarvasról szóló történetre máig tisztán emlékszem. Jöjjön a rénszarvassztori...

Trockij az éj leple alatt elkötött egy rénszarvasszánt, és megszökött. Szaladt a négy rénszarvas az ezüstszínű fagyos pusztaságban. Leheletük sűrű fehér volt, patájuk felverte a szűz havat. Mikor két nap múlva elért

egy állomást, a szarvasok kidőltek a fáradtságtól, és többé nem keltek fel. Trockij magához ölelte a halott rénszarvasokat, és könnyek között megesküdt, hogy elhozza ennek az országnak az igazságot, a célokat és a forradalmat. A Vörös téren ma is ott áll a négy rénszarvas bronzszobra. Egy keletre néz, egy északra, egy nyugatra és egy délre. Még Sztálin sem tudta lerombolni ezeket a rénszarvasokat. Ha valaki Moszkvába látogat, érdemes szombat kora reggel megtekintenie a Vörös teret. A rénszarvasokat tisztogató, kivörösödött arcú, fehér leheletet fújó iskolások kellemes látványában lesz része.

...A kolóniasztori.

Elkerülve az állomáshoz közeli kényelmes sík területeket, szándékosan a hegyoldalra épített ki-ki ízlésének megfelelő házat magának. Mindegyiknek abnormálisan nagy kertje volt, amelyekben meghagyták az erdőt, tavakat, dombokat. Volt olyan ház, ahol még csinos kis patak is folyt, benne igazi harcsával.

Kora reggel ébredtek a vadgalamb hangjára, lábbal tapodva a bükkmakkokon körbejárták a kertet, majd megálltak, és a levelek közül beszűrődő reggeli napsugarakban fürdették az arcukat.

Telt-múlt az idő, és a nagyváros rohamos terjeszkedési hulláma alig észrevehetően ide is eljutott. A tokiói olimpia táján. A hegyről letekintve dús tengerárnak látszó eperfarengeteget feketére taposta a buldózer, és az állomás körüli unalmas házsorok szép lassan kipofozódtak.

Az új lakók többsége középkategóriás üzletember volt, reggel ötkor föl pattant, épphogy csak megmosta az arcát és vonatra szállt, hogy késő este hullaként térjen haza.

Így aztán az, hogy nyugodtan nézegethessék a városukat meg a saját házukat, csak vasárnap délután fordulhatott elő. És a legtöbbjük, mintha összebeszéltek volna, kutyát tartott. A kutyák meg párosodtak, a kölykeik kóbor kutyák lettek. Régen még kutya sem volt – amit Naoko mondott, az erre vonatkozik.

*

Vártam egy jó órát, de a kutya nem bukkant fel. Tíz szál cigarettára gyújtottam rá és tapostam el. Elsétáltam a peron közepéig, és a csapból kézreperesztően hideg, finom vizet ittam. De a kutya akkor sem került elő.

Az állomás mellett volt egy nagy tó. A gáttal elrekesztett folyó formájára, keskeny és kacskaringós tó volt. Körben hosszú szárú sás burjánzott, és néha látni lehetett egy-egy halat, ahogy felugrott a víz felszínére. A parton ült néhány férfi, kellő távolságban egymástól, és lélegzet-visszafojtva lógatta horgászsinóriját a szürke vízbe. A zsinórok, mintha ezüsttűt szúrtak volna a tóba, meg sem moccantak. A lankadt tavaszi napsütésben egy valamelyik horgászhoz tartozó nagy fehér kutya lelkesen szagolgatta a lóheréket.

Amikor a kutya úgy tíz méter távolságra ért tőlem, áthajoltam a korláton és magamhoz hívtam. A kutya felemelte a fejét, szinte sajnálatra méltóan világosbarna szemével rám meredt, majd két-háromszor megcsóválta a farkát. Csettintettem, mire odajött, bedugta az orrát a korláton és hosszú nyelvével megnyalta a kezemet.

– Gyere csak! – hátráltam, és hívtam a kutyát. Habozva hátrapillantott, és értetlenül folytatta a farkcsóválást.

– Gyere már! Belefáradtam a várakozásba.

Kivettem a zsebemből egy rágót, levettem a papírját és megmutattam a kutyának. Egy darabig szemezett a rágóval, majd rászánta magát, és bebújt a korlát alatt. Megsimogattam a fejét, összegyúrtam a rágót a tenyeremmel, és elhajítottam a peron vége felé. A kutya nyílegyenesen elfutott.

Elégedetten tértem haza.

*

Hazafelé a vonaton számtalanszor elmondtam magamnak. Hogy mindennek vége, felejtse el. Hogy hát azért jöttél el ide. De hogy is tudtam volna elfelejteni. Azt sem, hogy szerettem Naokót. Azt sem, hogy már meghalt. Merthogy végtére is az égvilágon semminek sem volt vége.

*

A Vénusz egy felhőkkel borított, meleg bolygó. A forróság és a páratartalom miatt a lakosság nagy része fiatalon hal meg. Ha valaki megél harminc évet, már legenda lesz belőle. De ennek megfelelően a szívük telve van szerelemmel. Az összes vénuszlakó szereti az összes vénuszlakót. Nem utálnak másokat, nem irigykednek, nem néznek le. Nem

mondanak rosszat másokról. Nincs gyilkosság és nincs harc. Csak szeretet és törődés.

– Hiába hal meg ma valaki, nem szomorkodunk.

A Vénuszon született csendes férfi mondta ezt.

– Mert szeretjük helyette addig, amíg él. Nehogy megbánjuk később.

– Tehát előlegbe szeretitek?

– Nem nagyon értem a szavakat, amiket ti használtok – rázta a fejét.

– Tényleg jól működik ez? – kérdeztem rá.

– Ha nem így tennénk – mondta –, a Vénusz elsüllyedne a szomorúságban.

*

Amikor hazaértem, az ikrek szardíniakonzerv tartalmaként feküdtek egymás mellett az ágyban és nevetgéltek.

– Szia! – mondta az egyik.

– Hol voltál?

– Állomáson – lazítottam meg a nyakkendőmet, bebújtam közéjük az ágyba, és becsuktam a szemem. Iszonyúan álmos voltam.

– Melyik állomáson?

– Minek mentél oda?

– Egy messzi állomáson. Kutyát nézni mentem.

– Milyen kutyát?

– Szereted a kutyákat?

– Nagy fehér kutya volt. De amúgy nem vagyok annyira oda a kutyákért.

Rágyújtottam, és amíg elszívtam, ők csöndben maradtak.

– Szomorú vagy? – kérdezte az egyik.

Némán bólintottam.

– Aludjál – mondta az egyik.

És én aludtam.

*

Ez nemcsak az *én* történetem, hanem egy Patkány nevű fiúé is. Azon az őszőn *mi* hétszáz kilométerre laktunk egymástól.

1973. szeptember – itt kezdődik ez a regény. Ez a bejárat. Jó lenne, ha lenne kijárat. Ha nincs, semmi értelme írni.

A flipper születéséről

Raymond Moloney neve valószínűleg senkinek nem mond semmit.

Élt valaha egy ilyen nevű ember, aztán meghalt – ennyi az egész. Életét senki nem ismeri. Csak annyit tudnak róla, mint a mély kutak fenekére merülő vízipoloskák sorsáról.

Mindenesetre történelmi tény, hogy a világ első flipperje az ő keze által szállt alá a technika arany felhői közül erre a bűnökkel terhes földre. Ugyanabban az évben Adolf Hitler a Csendes-óceán nevű hatalmas pocsolya túloldalán veselkedett neki a weimari létra első fokának.

Szóval ennek a Raymond Moloney-nak nincs olyan mitikus színezetű élete, mint a Wright fivéreknek vagy Graham Bellnek. Nincsenek szívmengető fiatalkori sztorik vagy drámai felfedezések. Csupán a külön olvasók számára írt külön szakkönyvek első oldalán szerepel a neve. Hogy 1934-ben Raymond Moloney feltalálta az első flippergépet. Még fénykép sincsen mellé. Persze nincs portréja és sincsen bronzszobra sem.

Lehet, hogy te így gondolkodsz: ha nem lett volna ez a Moloney, a flipper története egészen máshogy alakult volna, mint most. Vagy nem is létezne. Akkor viszont nem hálátlanság-e ilyen méltánytalanul viselkednünk vele szemben? Igen ám, csak hogy ha egyszer majd lesz alkalmad megtekinteni az első Moloney-féle flippert, a Ballyhoo-t, minden bizonnyal megszűnnek ezek a kételyeid. Merthogy abban nincs egy fikarcnyi elem sem, ami ösztönözhetné a fantáziánkat.

Van egy közös pont a flippergép és Hitler életútjában. Az, hogy mindketten bizonyos fajta kétségeket ébresztve bukkantak fel a kor buborékaként, és a fejlődés sebessége révén a pusztá létükön túlmutató misztikus aurához jutottak. A fejlődést persze három kocsikerék segítette, nevezetesen a technika, a tőkeberuházás és az emberek alapvető vágyakozása.

Az emberek félelmetes tempóban ruházták fel különféle képességekkel ezt az agyagbárhoz hasonlatos egyszerű gépezetet. Az egyik azt kiáltotta:

„Legyen világosság!”, a másik: „Legyen elektromosság!”, a harmadik: „Legyenek flipperkarok!”. És világosság lepte el a játékteret, az áram mágneses erejével lőtte ki a golyókat, és a két flipperkar ütötte őket vissza.

A pontozó átszámolta a játékos ügyességét a tízes számrendszer számaiba, a tiloslámpa válaszolt az erős rázkódásra. Azután megszületett egy metafizikai fogalom, a szekvencia, amelyből különféle iskolák keltek életre, mint a bónuszlámpa, extra golyó és az újrajátszás. És ebben az időszakban kezdte körülengeni a flippergépet valamiféle mágikus erő.

*

Ez a regény a flipperről szól.

*

Egy flipperről szóló tudományos mű, a *Bónuszlámpa* előszavában a következőket olvashatjuk:

„Lényegében nincs semmi, amit a flippergép nyújthatna neked. Csupán a számokban kifejezett önbecsülésed. Veszíteni viszont sokat tudsz. Annyi aprópénzt, hogy abból az összes eddigi amerikai elnök bronzszobrát fel lehetne állítani (persze csak, ha Richard M. Nixonét is fel akarod húzni), és értékes időt, amelyet többé nem kapsz vissza.

Amíg te a gép előtt éled fel magad magányosan, más talán Proustot olvas. Megint más esetleg *A félszeműt* nézi az autósmoziban a barátnőjével, miközben erősen belemerül vele a pettingelésbe. Aztán korszakos író vagy boldog házaspár lesz belőlük.

Visszont a flippergép téged nem visz sehová. Csak felvillantja az újrajátszás lámpáját. Újrajátszás, újrajátszás, újrajátszás... – egészen olyan, mintha maga a játék törekedne a végtelenségre.

A végtelenségről mi nem sokat tudunk. De az árnyékát fel tudjuk becsülni.

A flipper célja nem az önkifejezésben, hanem az önreformban keresendő. Nem az egónk kiterjesztésében, hanem az összeszűkítésében. Nem az elemzésben, hanem az összefoglalásban.

Ha az önkifejezés, az egód kiterjesztése és az elemzés a célod, a tiloslámpa kímélet nélkül bosszút áll majd rajtad ezért.

Jó játékot!”

Minden bizonnyal több módja is van, hogy az ember megkülönböztessen egy ikerpárt, ám sajnos én egyetlenegyét sem ismertem. Az arcuk, a hangjuk, a frizurájuk, egyszerűen mindenük ugyanolyan volt, ráadásul sehol egy anyajegy vagy májfolt, szóval meg voltam löve. Tökéletes másolatok. Ugyanúgy reagáltak egy bizonyos ingerre, ugyanazt ették-itták, énekelték, ugyanannyit aludtak, és még menstruálni is egy időben szoktak.

A kérdés, hogy milyen lehet az ikerség állapota, bőven túllépte a képzelőerőm határait. Ám ha lett volna egy ikertestvérem, akivel mindenben ugyanolyanok vagyunk, én biztos szörnyen összezavarodtam volna. Talán bennem van valami hiba.

Mindenesetre ők ketten végtelenül nyugodtan éltek az életüket, és amikor rájöttek, hogy nem tudom megkülönböztetni őket, rendkívül meglepődtek, sőt fel is húzták magukat.

– De hát teljesen mások vagyunk!

– Egészen más emberek!

Nem mondtam semmit, csak vállat rántottam.

Hogy mennyi idő telhetett el azóta, amióta a lakásomba jöttek, nem tudom megmondani. Mióta velük élek, az időérzésem szemmel láthatóan megromlott. Azt hiszem, ugyanúgy voltam vele, mint ahogy egy osztódással szaporodó élőlény érezhet az idővel szemben.

*

Egy barátommal kibéreltünk egy lakást a Sibujától a Minami Hiradai felé tartó lejtőn, és nyitottunk egy kis fordítóirodát. Az alaptőkét a barátom apja bocsátotta a rendelkezésünkre – bár nem volt valami egetverő összeg. A kaución kívül három fémasztalt és néhány kötetnyi szótárt, a telefont és fél tucat bourbont fizettünk ki belőle. A maradék pénzből csináltattunk egy vascégért, kigondoltunk rá egy jó kis nevet, belevésztük és kilógattuk, majd miután feladtunk egy hirdetést az újságban, feltettük összesen négy

lábunkat az asztalra, és whiskeyzgetés közben vártuk a klienseket. '72 tavaszán történt.

Néhány hónap múlva rájöttünk, hogy igazán gazdag telérre akadtunk. Meglepően nagy mennyiségű megrendelés érkezett a mi kis irodánkba. A bevételből vettünk egy légkondit, egy hűtőszekrényt és egy házi bárkészletet.

– Sikeresek vagyunk – mondta a barátom.

Én is rendkívül elégedett voltam. Mert először fordult elő életemben, hogy valaki ilyen kedves szavakkal forduljon hozzám.

A barátom felvette a kapcsolatot egy ismerős nyomdással, hogy egy helyre küldhessük az összes nyomtatandó dokumentumot, és még járulékot is kapjunk. Összeszedtettem néhány ügyesebb diákot egy idegen nyelvi egyetem tanulmányi osztályával, és azokkal csináltattam meg a nyersfordításokat, amelyeket már nem tudtam feldolgozni. Felvettünk egy titkárnőt, és rábíztuk a különféle irodai munkákat, a könyvelést meg a kapcsolattartást. Üzleti iskolában frissen végzett, hosszú lábú, figyelmes lány volt, akinek nem volt különösebb rossz tulajdonsága, leszámítva, hogy naponta hússzor eldúdolta a „Penny Lane”-t (még hozzá refrén nélkül). Na, ebbe beletrafáltunk! – mondta a barátom. Ezért aztán más cégekhez képest másfélszeres fizetést adtunk neki, bónusznak öthavi bért, télen és nyáron pedig tíz-tíz napi szabadságot. Így esett, hogy mindhárman elégedetten és boldogan éltünk.

A lakás kétszoba-hallos volt, de valamiért az étkező a két szoba között helyezkedett el. Gyufával sorsot húztunk, minek eredményeképp enyém lett a belső szoba, a barátomé az előszobából nyíló. A lány a középen lévő hallban ült, és a „Penny Lane” dúdolgatása közben rendezgette a számlakönyveket, elkészítette a whiskeyt jéggel, és összeállította a csótányfogót.

Én a munkaeszközre szánt költségből beruháztam két iratpolcra, odatettem őket az asztalom két oldalára, és a bal oldalira a fordításra váró, a jobb oldalira az elkészült iratokat halmoztam.

A dokumentumok típusa és a megrendelők is igen sokfélék voltak. A golyóscsapágy nyomásállóságával kapcsolatos *American Science*-cikktől kezdve az 1972-es amerikai *Országos koktéلكönyvön* vagy egy William Styron-esszén át a zsilett használati utasításáig különböző szövegek kapták meg a „milyen hónap hanyadikáig” címkét, és kerültek az asztal bal

oldalára, hogy megfelelő idő elteltével jobbra vándoroljanak. És minden egyes munka befejeztével egy hüvelykujnyi whiskyvel kevesebb lett.

Saját gondolatból nem tenni hozzá semmit! – ez volt szerintünk a fordításaink színvonalának garanciája. Fogsz egy érmét a bal kezébe, belecsapod a jobba, elveszed a bal kezé, és a pénz a jobbodban marad – ennyi az egész.

Bementünk tízkor az irodába, eljöttünk négykor. Szombaton elmentünk hármásban a közeli diszkóba, J&B-t ittunk, és táncoltunk egy Santanát másoló együttes zenéjére.

Az üzlet nem ment rosszul. A cég bevételéből kivettük az iroda bérleti díját és a csekély egyéb kiadást, a lány fizetését, a diákmunkabéreket meg az adót, a maradékot elosztottuk tízfelé, egy részt félretettünk a cégnek, ötöt eltett a társam, négyet én. Elég kőkorszaki módszer volt ugyan, de igen jól szórakoztunk, míg sorba tettük és elosztogattuk a készpénzt az asztalon. Mindig Steve McQueen és Edward G. Robinson pókerjelenete jutott eszembe róla *A Cincinnati kölyökből*.

Az osztásmód, hogy ő öt részt, én négyet kapok, szerintem igazán indokolt volt. A gyakorlati cégvezetést rászóztam, és amikor túlságosan bewhiskyztam, ő szó nélkül tűrte. Ráadásul a barátomnak volt egy betegeskedő felesége, egy hároméves fia meg egy motorhibás Volkswagenje, de mintha még ez sem lett volna elég, folyton keresett magának valamit, amin fájhat a feje.

– Nekem is el kell tartanom két ikerlányt – próbáltam neki beadni egyszer, de persze nem hitte el. Továbbra is az övé volt öt, az enyém négy rész.

Így teltek el a húszas éveim közepét megelőző és követő évszakok. Békés idők voltak, mint a délutáni napsütés.

„Amit ember keze vetett papírra – állt a három színnyomású szórólapunkon ez a megnyerő mottó –, nem lehet érthetetlen az ember számára.”

Amikor bekövetkezett a félévente egyszer ránk törő üresjárat, kimentünk hármásban a sibujai pályaudvar elé, és unaloműzőnek osztogattuk.

Vajon mennyi idő telhetett el – gondolkozom. Vég nélküli csöndben haladtam. Munka végeztével hazamentem, és az ikrek készítette finom kávékat kortyolgatva *A tiszta ész kritikáját* olvastam többször egymás után.

Időnként a tegnapi események úgy tűntek, mintha tavaly történtek volna, a tavalyiak pedig, mintha csak tegnap. Súlyosabb esetekben mondjuk a jövő éveket éreztem tegnapinak. Vagy miközben Kenneth Tynan Polanski-esszéjét fordítottam az *Esquire* 1971. szeptemberi számából, végig a golyóscsapályakon gondolkodtam.

Hónapokig, évekig egyes-egyedül üldögéltem egy mély medence fenekén. Meleg víz és puha fény, meg a csönd. Meg a csönd...

*

Egyetlen módja volt, hogy megkülönböztessem egymástól az ikreket. A melegítőfölső, ami rajtuk volt. Teljesen kifakult, sötétkék melegítők, mellükre fehér szám nyomtatva. Az egyik 208, a másik 209. A kettes a jobb mellbimbóra, a nyolcas vagy a kilences a balra kerül. A nulla a kettő között kuksol.

Megkérdeztem tőlük az első nap, hogy mit jelentenek ezek a számok. Azt mondták, semmit.

– Olyan, mint a sorozatszám a gépeken.

– Hogyhogy? – kérdezte az egyik.

– Hát, hogy többen vannak még, akik ugyanolyanok, mint ti, és azokból vagytok a 208. és a 209.

– Dehogyan – mondta 209.

– Születésünk óta csak ketten vagyunk – mondta 208. – Különben is, ezeket a melegítőket kaptuk.

– Hol? – így én.

– Egy áruház megnyitóján. Az első valahány vásárlónak osztogatták ingyen.

– Én voltam a 209. vevő – szólt 209.

– Én meg a 208. – mondta 208.

– Ketten vettünk három doboz zsebkendőt.

– Jó, akkor csináljuk azt, hogy téged 208-nak hívlak, téged meg 209-nek. Akkor meg tudlak különböztetni – mutattam rájuk egymás után.

– Hiába – mondta az egyik.

– Miért?

Szó nélkül levették a felsőiket, kicserélték és felhúzták a fejükön keresztül.

– Én vagyok 208 – mondta 209.

– Én vagyok 209 – mondta 208.

Sóhajtottam.

Mégis, amikor muszáj volt megkülönböztetnem őket, kénytelen voltam a számokra támaszkodni. Nem létezett egyetlen más módszer sem, amivel különbséget tudtam volna tenni közöttük.

Ezek a melegítőkön kívül lényegében nem volt más ruhájuk. Mintha séta közben bemásztak volna valakinek a lakásába, és egyben oda is költöztek volna. Persze ez tényleg így is volt. A hét elején mindig adtam nekik egy kis pénzt, hogy megvegyék a szükséges dolgokat, de ők a főzéshez valókon kívül csak kávékrémes kekszet vettek.

– Kéne nektek ruha, nem? – kérdeztem.

– Minek?! – felelt 208.

– Semmi értelme a ruháknak – így 209.

Hetente egyszer ázott verébként mosták a melegítőfelsőiket a fürdőszobában. Ha felpillantottam az ágyból, miközben *A tiszta ész kritikáját* olvastam, őket láttam meztelenül egymás mellett a fürdőszoba kövén, ahogy a felsőket mossák. Olyankor mindig határozottan éreztem, hogy milyen messzire jutottam. Nem tudom, miért. Mióta tavaly nyáron elvesztettem a műfogamat az uszodai ugróléc alatt, néha elfogott ez az érzés.

Gyakran előfordult, hogy amikor hazaértem a munkából, a délre néző ablakban lengedezett a 208-as és 209-es számú melegítő. Olyankor még a könnyem is eleredt.

*

Miért költöztetek be hozzám? Meddig akartok itt lenni? Egyébként is, kik vagytok? Mennyi idősök? Hova valósiak?... Egyiket sem kérdeztem meg. Ők sem hozták föl a témát.

Hármasban kávézgattunk, végigjártuk a golfpályát délután, közben pedig elvesztett labdákat kerestünk, hülyéskedtünk az ágyban – így teltek a napjaink. A főattrakció a hírek kommentálása volt részemről: naponta egy órán keresztül magyaráztam nekik a híreket. Meglepően nem tudtak semmit. Még Burmát sem tudták megkülönböztetni Ausztráliától. Három napomba telt, míg meggyőztem őket, hogy Vietnam két részre szakadt és most háború van, és még négybe, míg elmagyaráztam, hogy Nixon miért bombázza Hanoit.

– Te melyikőjüknek drukkolsz? – kérdezte 208.

– Hogyan melyikőjüknek?

– Hát Dél vagy Észak? – kérdezte 209.

– Hát, nem is tudom. Fogalmam sincs.

– Miért? – így 208.

– Mert nem Vietnamban élek.

Egyikőjüket sem sikerült meggyőzőnöm a válaszómmal. Még magamat sem.

– Múhogy gondolkoznak, azért van harc, nem? – faggatott 208.

– Így is mondhatjuk.

– Tehát van két egymással szemben álló gondolkodásmód, ugye? – folytatta.

– Igen. Csakhogy a világon vagy egymillió-kétszázézer egymással szemben álló gondolkodásmód van. Illetve valószínűleg sokkal több.

– Tehát lényegében senkivel nem tud az ember összebarátkozni? – kérdezte 209.

– Hát lehet – így én. – Lényegében senkivel nem tudunk összebarátkozni.

Ez volt az én életstílusom az 1970-es években. Dosztojevszkij jövendölt, én beváltottam.

1973 ősze valami rosszindulatú dolgot rejtegetett. Mint egy kavicsot a cipőben, Patkány határozottan érezte ezt.

Abban az évben rövid volt a nyár, szeptember elején már magába is szippantotta a levegő bizonytalan rezgése, de Patkány lélekben még azután is ott ragadt a nyár hátrahagyott emlékfoszlányaiban. Egy régi póló, levágott szárú farmer, szandál... – változatlanul ebben a viseletben járt J bárjába, és a pultnál üldögélve J, a tulaj társaságában iszogatta a kissé túlhűtött sört. Öt év után újra elkezdett dohányozni, és negyedóránként rápillantott a karójára.

Patkány számára az idő olyan, mintha valahol hirtelen elvágták volna. Hogy miért következett ez be, azt ő nem tudja. Még a szakadás helyét sem bírja megtalálni. Kezében a hullott kötéllel bolyongott a híg őszi éjszakában. Pusztákon vágott át, hegyeket mászott meg, kapukat lökött be. Csakhogy a hullott kötélen nem vezette őt sehova. Mint egy szárnyát vesztett téli légy, mint egy folyam, amely szembetalálja magát a tengerrel, Patkány tehetetlen volt és magányos. Valahol feltámadt egy rossz szél, és a levegőt, amely eddig szorosán körülölelte Patkányt, elfújta a Föld túloldalára.

Az egyik évszak kinyitja az ajtót és távozik, a másik meg eljön a másik ajtón. Az ember gyorsan felrántja az ajtót, „Hé, várj már egy kicsit! Valamit elfelejtettem megmondani!” – kiáltja. De már nincs ott senki. Becsukja az ajtót. A szobában már ott ül a másik évszak, előveszi a gyufáját és rágyújt. „Ha van valami, amit elfelejtettél elmesélni – mondja –, én meghallgatom. Ha minden jól megy, talán át tudom adni neki.” „Már mindegy – szól az ember –, nem érdekes.” A szél hangja uralja a vidéket. Nem érdekes. Csak meghalt egy évszak.

*

Mint minden évben, az őszből télbe forduló hűvös időszakot váll váll mellett töltötte ez az egyetemről kicsapott gazdag fiú és a magányos kínai csapos, akárcsak egy öreg házaspár.

Az ősz mindig is utálatos egy évszak volt. Az a néhány barátja, aki a nyári szünetben hazatért a városba, meg sem várta a szeptembert, csak röviden elbúcsúzott és visszatért valahova messzire, a saját helyére. És

amikor a nyár fényei kissé színt váltottak, akárcsak ha egy láthatatlan vízvásztón haladnának át, Patkány körül is megszűnt a fényesség, ami rövid időre ugyan, de auraként lengte körbe. A meleg álm maradványait pedig, mint egy keskeny csermely medrét, nyomtalanul elnyelte az őszi homokföld.

J számára sem volt örömteli évszak az ősz. Szeptember közepére érve szemmel láthatóan csökkent vendégeinek száma. Ez ugyan minden évben így történt, de az év őszén csak a szájukat tudták tátani a fogyatkozás láttán. És az okát se J, se Patkány nem ismerte. Még záraskor is egy félvödörnyi maradt a megpucolt sült krumplinak valóból.

– Nemsokára megint sok dolgod lesz – vigasztalta Patkány J-t. – Akkor meg majd azért fogsz panaszkodni, hogy túl elfoglalt vagy.

– Hát, lehet.

J kétkedő hangon válaszolt, a pult mögé vitt bárszékre telepedve, s közben a jégtörő ár hegyével kapargatta a kenyérpíritóra tapadt vaj zsiradékát.

Hogy mi lesz ezentúl, senki sem tudta.

Patkány némán lapozott a könyvében, J pedig bütykös ujjával egy mezítlás cigarettát szívott, míg egy szakésüveget fényesítgetett.

*

Patkány számára az időfolyam úgy három évvel ezelőtt kezdte el fokról fokra elveszteni a folytonosságát. Azon a tavaszon, amikor abbahagyta az egyetemet.

Természetesen volt egynéhány oka, hogy otthagyta az iskolát. Amikor ezek az okok egymásba gabalyodva elértek egy bizonyos hőfokot, egy nagy kattanással elszállt a biztosíték. Aztán voltak, akik maradtak, akiket elrepített, és voltak, akik meghaltak.

Nem fejtette ki senkinek, miért hagyta abba az egyetemet. Öt órába biztos beletelt volna rendesen elmagyarázni. Meg aztán, ha egyvalakinek elmondja, biztos mindenki más is tudni akarja majd. Aztán idővel kénytelen lenne talán az egész világnak beszámolni róla. Ha csak belegondolt, a lelke legmélyéig elkedvetlenedett.

– Nem tetszett, ahogy a füvet nyírták a kertben – ezt mondta, amikor muszáj volt valami magyarázatot adnia. Volt olyan csaj, aki tényleg el is ment megnézni a pázsitot az egyetemkertben. „Nem volt olyan rossz –

mondta a lány. – Néhány papírszemetet leszámítva...” „Ízlés dolga” – válaszolta Patkány.

– Nem tudtuk megkedvelni egymást. Se én, se az egyetem – ezt is mondta, amikor valamivel jobb kedve volt. Miután viszont ezt kinyilatkoztatta, csak hallgatott.

Már három év is eltelt azóta.

Az idő előrehaladtával minden továbbment. Még hozzá szinte hihetetlen gyorsasággal. És az a néhány érzélem, amely valaha hevesen zihált a belsőjében, villámsebessen megfakult, hogy értelmetlen régi álomszerűséggé alakuljon.

Amikor elkezdett egyetemre járni, Patkány elment otthonról, és átköltözött abba a lakásba, amelyet apja egy ideig irodának használt. A szülei sem ellenkeztek. Végül is azért vették, hogy egyszer majd a fiuknak adják, meg különben sem árt, ha belekóstol egyszer az önálló élet keserveibe.

Bár akárhonnan is nézzük, sehogy sem lehetett azt keserűségnek nevezni. Mint ahogy a sárgadinnye sem néz ki zöldségnek. A lakást nagyvonalúan tervezték, kétszoba-hallos volt, benne légkondi és telefon, tizenhét colos színes tévé, külön zuhanyzóval felszerelt fürdőszoba, hozzá föld alatti parkoló, ahol a Triumphját tartotta, plusz még egy napozásra ideális, csinos kis veranda is. Mivel a legfelső emelet délkeleti csücskében volt, az ablakból rá lehetett látni az egész városra és a tengerre. Ha kinyitotta az ablakokat mind a két oldalon, dús növények illatát és madárcsiripelést hozott a szél.

Békés délutánokat töltött Patkány a rattanfotelban. Ha bágyadtan lecsukta a szemét, érezte, ahogy az idő lassan átcsörgedezik a testén. És órákon, napokon, heteken át töltötte így az időt.

Alkalmanként néhány kisebb érzelemhullám rohanta meg meglepetésszerűen a lelkét. Olyankor mindig becsukta a szemét, begubózott, és kivárta a hullámok távozását. A naplemente előtti rövid szürkületekkor történt. Miután továbbmentek a hullámok, mintha az égvilágon semmi sem történt volna, újra eljött hozzá a megszokott kis nyugalma.

Az újságelőfizetés-ügynökön kívül nincs ember, aki bekopogna hozzám. Szóval nem is nyitottam soha ajtót senkinek, de még csak nem is reagáltam.

Csakhogy azon a vasárnap reggelen harmincötöt kopogott a látogatóm. Mit volt mit tenni, félig csukott szemmel felkeltem az ágyból, és kinyitottam az ajtót. Egy szürke munkaruhás, negyven körüli férfi cövekelt a folyosón, kölyökkutyaként tartva kezében a sisakját.

– A telefontársaságtól jöttem – mondta. – Az elosztótáblát fogom kicserélni.

Bólintottam. Olyanfajta arca volt, hogy akármennyit borotválkozzon, mindig koromfekete marad. A szeme alatt is szakáll nő. Kicsit még sajnáltam is, de a lényeg, hogy iszonyúan álmos voltam. Hajnali négyig „Ki nevet a végén?”-eztünk az ikrekkel.

– Nem jönne vissza délután?

– Muszáj most megcsinálnom.

– Miért?

A férfi beletúrt a combján lévő oldalzsebbe, majd mutatott nekem egy fekete noteszt.

– Megvan, hogy mennyit kell elvégeznünk egy nap. Ha ezzel a körzettel végeztem, rögtön át kell mennem egy másikba. Nézze!

Belekukucskáltam a noteszba a másik oldalról. Tény, hogy ebben a körzetben már csak ez a ház maradt.

– Mivel jár a szerelés?

– Egyszerű. Kiveszem az elosztótáblát, elvágom a kábeleket, hozzákötöm őket az újhoz, és kész. Tíz perc alatt megvagyok vele.

Kicsit gondolkoztam rajta, de aztán persze megcsóváltam a fejem.

– Semmi bajom a jelenlegivel.

– A mostani régi típusú.

– Nekem jó az is.

– Figyeljen ide – mondta a férfi, majd gondolkozott egy darabig. – Nem erről van szó. Másoknak okoz vele gondot.

– Hogyan?

– Az elosztótáblákat mind a cég nagy számítógépéhez csatlakoztatják. Viszont ha a maguké másféle jeleket küld, mint a többi, akkor kész a kalamajka. Érti?

– Értem. Egységesíteniük kell a hardvert és a szoftvert.

– Ha megértette, akkor lenne szíves beengedni?

Feladtam, úgyhogy kinyitottam az ajtót és beengedtem.

– De miért van az elosztótábla az én lakásomban? – kérdeztem rá. – Nem a házmesternél vagy valami hasonló helyen szokott lenni?

– Hát szokni ott szokott – mondta a férfi, miközben pontról pontra átvizsgálta a konyha falát az elosztótábla után. – Csakhogy a legtöbb embernek csak púp a hátán egy ilyen elosztó. Végül is nem használják nap mint nap, és csak a helyet foglalja.

Bólintottam. A férfi zokniban felállt a konyhai székre, és a plafont kutatta. De nem talált semmit.

– Mint egy kincsvadászat. El sem tudja képzelni, micsoda helyekre bírják beszuszakolni az emberek ezt a szegénykét. Miközben a bazi nagy zongora meg a babavitrin, az elfér nekik. Nem igazság.

Egyetértettem. A férfi lemondott a konyháról, és fejcsóválva kinyitotta a szobába vezető ajtót.

– Például képzelje csak el, mit el nem kellett szenvednie az elosztótáblának a múltkori házban! Tippelje csak meg, hova bírták behajítani! Na, ezt még én sem...

Eddig jutott a mondandójában, amikor elakadt a lélegzete. Merthogy a szoba sarkában egy hatalmas ágy állt, rajta az ikrek, középen helyet hagyva nekem, és csak a fejüket dugták ki a takaró alól. A szerelő a döbbenettől tizenöt másodpercig meg sem tudott szólalni. Az ikrek is hallgattak. Kénytelen voltam én megtörni a csendet.

– Az úr telefonszerelő.

– Jó napot! – mondta a jobb oldali.

– Jó napot! – mondta a bal oldali.

– Hát... Kezüket csókolom – mondta a szerelő.

– Az elosztótáblát szeretné kicserélni – így én.

– Az elosztótáblát?

- Az meg mi?
 - A telefonvonalakat irányító gép.
- Mondták, hogy nem értik. Azzal átengedtem a maradék magyarázkodást a szerelőnek.
- Hm... szóval ebbe gyűlik össze egy csomó telefonvonal. Hogy is mondjam, tehát van egy anyukakutya, alatta meg több kölyökkutya. Így már értik, nem?
 - Nem értjük.
 - Na... az anyukakutya eteti a kölyökkutyákat... Ha az anyuka meghal, a kiskutyák is meghalnak. Így hát, amikor az anyukakutya a halálán van, eljövünk mi, és kicseréljük egy új anyukára.
 - De jó!
 - Ez csodálatos!
- Én is meg voltam hatva.
- Ezért jöttem ma ide. Elnézésüket kérem, hogy megzavartam a pihenésüket.
 - Nem probléma.
 - Hadd nézzük meg mi is!
- A férfi megkönnyebbülten törölte le az izzadságát egy kendővel, és körbepillantott a szobában.
- Na, keressük csak meg azt az elosztótáblát!
 - Nem kell azt keresni! – mondta a jobb oldali.
 - A beépített szekrény mélyén van. Ki kell venni a deszkát – folytatta a bal.
- Irtóra meglepődtem.
- Hé, ezt meg honnan tudjátok? Még én sem tudtam.
 - De hát az elosztótábláról van szó, nem?
 - Az tök híres.
 - Ajaj – mondta a szerelő.

*

Alig tíz perc alatt megoldódott a szerelés, de közben az ikrek összedugott fejjel kacarászva sugdolóztak valamiről. Ennek köszönhetően a szerelő többször is elrontotta az összekapcsolást. Amikor vége lett a munkának, az ikrek az ágyban felrúgították magukra a melegítőfelsőt és a farmert, kimentek a konyhába, és főztek kávékat mindenkinek.

Megkínáltam a szerelőt maradék lekváros buktával. Rendkívül megörült neki, elvette és megette a kávéhoz.

- Bocsásson meg. Ma még nem ettem semmit.
- Nincs felesége? – kérdezte 208.
- De van. Csak vasárnap reggel nem kel fel a kedvemért.
- Szegény – mondta 209.
- Hát én sem kedvtelésből dolgozom vasárnap.
- Kér lánytojáást? – kérdeztem rá, mert én is megsajnáltam.
- Nem, köszönöm. Nem akarom még azzal is terhelni önöket.
- Nem gond – mondtam. – Úgyis csinálunk magunknak.
- Akkor kérek. Közepes keménységűt...

*

A lánytojás hámozása közben a férfi tovább beszélt.

- Huszonegy éve járom a lakásokat, de ilyennel először találkoztam.
- Milyennel? – kérdeztem.
- Hát, hogy izé... egy férfival, aki ikrekkel hál. Hát magának sem lehet könnyű!
- Ne higgye – mondtam a második csésze kávé kitöltése közben.
- Tényleg?
- Tényleg.
- Mert ő egyszerűen szuper! – szólt 208.
- Egy vadállat! – tette hozzá 209.
- Ajaj – mondta a férfi.

*

Tényleg eléggé összezavarodhatott. Ékes bizonyíték rá, hogy itt felejtette a régi elosztótáblát. Persze lehet, hogy ez volt a hála a reggeliért. Mindenesetre az ikrek egész álló nap azzal játszottak. Az egyikük volt az anyukakutya, a másik a kölyökkutya, és összevissza beszéltek.

Én nem foglalkoztam velük, hanem délután végig a hazahozott fordításomat csináltam. Mivel a nyersfordításokat készítő diákoknak épp vizsgaidőszakuk volt, felhalmozódott egy rakás melóm. Nem ment rosszul, de három óra után kezdett lemerülni az elem, romlott a tempóm, és négyre teljesen kész voltam. Már egy sort sem haladtam.

Fel is adtam, és mindkét könyökömmel rátámaszkodtam az asztalon lévő üveglapra, felnéztem a plafonra és dohányoztam. A füst kimérten kavargott a csendes délutáni fényben, akár az ekto plazma. Az üveglap alatt egy kis naptárlap van, amit a bankban kaptam. 1973. szeptember... – mintha csak álmodtam volna. Az 1973-as év... fel sem merült bennem, hogy *tényleg* létezik ez az év. Ahogy ebbe belegondoltam, valahogy szimplán csak hülyén éreztem magam.

– Mi baj? – kérdezte 208.

– Azt hiszem, elfáradtam. Nem iszunk egy kávét?

Mindketten bólintottak, kimentek a konyhába, az egyikük kávét darált, a másikuk vizet forralt és előmelegítette a csészéket. Leültünk egymás mellé az ablak alá, a földre, és ittuk a forró kávét.

– Nem haladsz jól? – kérdezte 209.

– Úgy tűnik – mondtam én.

– Elgyengült – 208.

– Mi?

– Az elosztótábla.

– Az anyukakutya.

Nagyon mélyet sóhajtottam.

– Tényleg úgy gondoljátok?

Mindketten bólintottak.

– Haldoklik.

– Igen.

– Szerintetek mit kéne tenni?

Mindketten megrázták a fejüket.

– Nem tudjuk.

Némán szívtam a cigarettámat.

– Nem sétáljuk végig a golfpályát? Vasárnap van, lehet, hogy sok labdát vesztek el.

Vagy egy óráig „Ki nevet a végén?”-eztünk, aztán átmásztunk a golfpálya drótkerítésén, és végigyalogoltunk a naplementében a kihalt golfpályán. Én kétszer elfütyültem Mildred Bailey „It’s So Peaceful in the Country”-ját. Az ikrek megdicsérték, hogy milyen jó dal. De labdát egyet sem találtunk. Van ilyen nap. Biztos összesereglett Tokió összes játékoszenije. Vagy a cég felvett egy labdakereső vadászkopót. Csalódottan tértünk haza.

A világítótorony a többszörösen elkanyarodó, hosszú földnyelv legvégén álldogált. Magassága úgy három méter, tehát nem túl nagy. Amíg nem kezdett bemocskolódni a tenger és el nem tűntek a halak az utolsó szálig a part mentéről, addig használta néhány halászhajó. Nem mintha lett volna kikötő. A partra tettek egy hevenyészett sínszerű fakeretet, és a halászok egy csiga segítségével tekerték fel a kötelet, hogy partra húzzák a hajójukat. Alig három halász háza állt a part közelében, és a hullámtörő gát belső oldalán a reggeli zsákmány apró halacskái száradtak faládákba zsúfolva.

Három ok folytán – nevezetesen a halak eltűnése, a polgárok szünni nem akaró panaszáradata, hogy a városba egy halászkolónia települt, illetve, hogy a kunyhóik építéséhez jogosulatlanul vették birtokba a város földterületét – a halászok elhagyták a vidéket. 1962-ben történt. Hogy hova mentek, nem lehet tudni. A három házat hipp-hopp lebontották, az előregedett halászhajókat meg sem használni, sem kidobni nem lehetett, így a parti erdőben a gyerekek játszóhelyévé váltak.

A halászhajók eltűnése után a világítótornyot már legfeljebb csak a partközelen kószáló jachtok, illetve a sűrű köd vagy a tájfun elől menekülő, kikötőn kívül horgonyzó teherszállító hajók használták. Azok is csak olyan szinten, hogy talán jó lesz valamire.

Zömöken feketéllett a világítótorony, pont olyan alakja volt, mint egy földre tett harangnak. Hasonlít egy gondolkodó férfira is hátulnézetből. Amikor lemegy a nap, és a maradék kis halvány fény kékre kezd festődni, a harang fogóján narancssárga fény gyullad ki, majd lassan forogni kezd. A világítótorony mindig pont elkapta a szürkületnek ezt a pillanatát. Legyen az gyönyörű naplemente vagy sötét zivatar, a világítótorony mindig ugyanazt a pillanatot kapta el. A pillanatot, amikor a fény és az éjszaka összekeveredik, és a sötétség épp átvénné az uralmat a nappal felett.

Fiatalabb korában Patkány sokszor sétált ki késő délután a partra, hogy megláthassa ezt a pillanatot. Azokon a délutánokon, amikor nem voltak olyan nagyok a hullámok, a földnyelv régi utcaköveit számolgatva gyalogolt el a toronyig. A meglepően tiszta vízfelszín alatt megpillanthatta a kis kora őszi halak rajait. Mintha keresnének valamit, a földnyelv közelében körözgettek, majd elúsztak az öböl felé.

Mikor végre odaért, leült a földnyelv végén, és lassan körbenézett. Az égen néhány hosszúkás felhő úszott, mintha csak festőpemzivel mázolták volna oda, és minden kék volt, ameddig csak a szem ellátott. A kékség végtelen mély volt, és ettől a mélységtől akaratlanul is remegni kezdett a fiú lába. Ez a remegés hasonlított a megilletődöttséghez. A tengerár illata és a szél színe – mind meglepően frissek voltak. Böven szánt rá időt, hogy hozzászokjon a körülötte lévő látványhoz, majd lassan hátranézett. Nézte a saját világát, amelyet immár egy mély tenger választott el tőle. A fehér homok meg védőgát és a zöld fenyőerdő úgy terültek el ott, mint amiket kilapítottak, mögöttük pedig a mélykék hegylánc sorakozott az ég felé nyújtózkodva.

Messze balra egy óriási kikötő volt. Több daru, úszódokk, dobozszerű raktárak, teherszállító hajók, toronyházak és hasonlók – csupa ilyesmi végig az egész. Jobb kézre a befelé ívelő tengerpart mentén csendes lakónegyed és egy jachtkikötő, egy szeszgyár régi raktárai, majd ahol ezeknek vége szakad, onnan az ipari terület gömbtartályai és magas kéményei sorakoznak, fehér füstjük elhomályosítja az eget. És a tízéves Patkány számára ez volt egyben a világ legszéle is.

Egész gyerekkorában tavasztól ősz elejéig gyakran kijárt a világítótoronyhoz. Amikor magasak voltak a hullámok, a felfröccsenő víz a lábát mosta, a szél a feje felett süvöltött, és a mohával benőtt kövezeten nemegyszer megcsúszott a kicsi lába. Ennek ellenére a világítótoronyhoz vezető út bármi másnál közelebb állt a szívéhez. A földnyelv végén ülve hallgatta a hullámok zaját, nézegette a makrélák raját, vagy a felhőket az égen, és a zsebébe tömött kavicsokat dobálta a tengerbe.

Amikor a sötétség kezdte átvenni a hatalmat az égen, ugyanazon az úton visszatért a saját világába. És visszafelé mindig valami megfoghatatlan szomorúság borította el a szívét. Merthogy a világ, ami fogadta, túlságosan tágas volt és hatalmas: úgy tűnt, mintha sehol nem lenne annyi hely, hogy belebújjon.

A nő lakása a földnyelv közelében volt. Patkány mindig, amikor csak hozzá ment, felidézhetette a fiatalkori homályos gondolatait meg a kora este illatát. Megállította a kocsit a parti úton, és átvágott a homokos részen sorakozó ritkás, talajfogónak ültetett fenyőerdőn. Lába alatt a száraz homok serceg.

A ház azon a tájon épült, ahol korábban a halászkunyhók álltak. Olyan a föld, hogy ha néhány méterre leásol, vörösesbarna tengervíz buggyan elő. Az előkertbe ültetett rózsánád teljesen lekókadott, mintha összetaposták volna. A nő lakása az első emeleten volt, erős szélben apró szemű homok lepte be az ablakot. Csinos kis déli fekvésű ház volt, de valahogy nyomott hangulatot árasztott. „A tenger miatt van – mondta a nő. – Túl közel van. A tengerár szaga, a szél, a hullámok hangja, a halak bűze... minden.”

„Dehogyan lehet érezni a halak szagát” – ellenkezett Patkány.

„Dehogyanisnem” – erősködött a nő. Aztán meghúzott egy zsinórt, és becsapta a sötétítőt az ablakon. „Majd meglátod, ha itt laksz.”

A homokszemek verik az ablakot.

A házban, ahol diákkoromban laktam, senkinek nem volt telefonja. Hogy radírja van-e valakinek, az volt a kérdés. A gondnokfülke előtt a közeli általános iskolából leselejtezett alacsony asztal állt, azon pedig egy rózsaszín nyilvános telefon. És ez volt az egyetlen, ami a házban létezett. Az elosztótábla kérdése senkit sem foglalkoztatott. Egy békés korszak békés világa volt.

Nem volt rá példa, hogy gondnok tartózkodott volna a gondnokfülkében, ezért minden egyes telefoncsörgéskor egy lakó vette fel a kagylót, és futott odahívni az illetőt. Persze amikor nem fűlött hozzá a foga (főleg mondjuk éjjel kettőkor) senkinek, nem vették fel. A telefon, mint egy halála közeledtét érző elefánt, néhányszor örülten csörgött, (harminckettő a legtöbb, amit számoltam), aztán meghalt. Ezt a „meghalt” kifejezést szó szerint kell érteni. Ahogy a legutolsó csörrenés végigszaladt a ház hosszú folyosóján és elnyelődött az éjszaka sötétjében, hirtelen csend borította be a környéket. Igazán kellemetlen némaság. Mindenki visszatartott lélegzettel feküdt az ágyában, és a kiszenvedett telefonra gondolt.

Az éjszakai hívások mindig nyomasztóak voltak. Valaki felveszi a kagylót, és halk hangon beszélni kezd.

– Hagyjuk ezt... Nem, nem így van... De nem lehet mit kezdeni ezzel, nem?... Nem hazudok. Miért hazudnék?... Nem, csak elfáradtam... Persze, én is csúnya dolognak tartom... ezért... Jól van, értem. Értem én, csak adj egy kis időt, hadd gondolkozzam... Telefonon nem tudom rendesen elmondani...

Úgy tűnt, mindenki csordultig van problémákkal. A gondok esőként hulltak alá az égből, mi meg elvakultan még szedegettük és a zsebünkbe is gyömöszöltük őket. Hogy miért tettük, azt máig nem tudom. Biztos összekevertük őket valami mással.

Távirat is jött. Hajnali négykor megáll egy motor a ház bejáratánál, trappolás hangzik fel a folyosón. Aztán valaki ajtaját ököllel verni kezdték.

Az a hang nekem mindig a halálisten eljövételét juttatta eszembe. Bumm, bumm. Több ember meghalt, megőrült, saját szívét temette el az idő posványába, céltalan gondolatokkal gyötörte magát, és mindenki nehezítette a másik életét. 1970 egy ilyen év volt. Ha az ember tényleg olyan élőlénynek van teremtve, aki a dialektika törvényei szerint építi önmagát, akkor ez az év is a tanulságok éve volt.

*

A gondnokfülke a földszinten volt, és én mellette laktam, az a hosszú hajú kislány pedig az elsön, a lépcső mellett. A neki szóló telefonok tekintetében bajnoknak számított a házban, így kénytelen voltam a tizenöt foknyi csúszós lépcsőt több ezerszer oda-vissza megjárni. Hihetetlen, hogy mennyiféle telefont kapott. Volt udvarias hangú, hivatalos, szomorkás, lekezelő. És mindegyik hang nekem szegezte a lány nevét. Ezt a nevet pedig teljesen elfelejtettem. Elszomorítóan semmilyen név – csak ennyire emlékszem belőle.

A lány mindig halk, fáradt hangon beszélt a kagylóba. Szinte nem is lehetett kivenni, mit mond, annyira halkan motyogott. Szépnek szép, de eléggé búvalbélelt arca volt. Néha elmentünk egymás mellett az utcán, de soha nem beszéltünk. Tisztára olyan fejjel sétált, mint aki egy dzsungelmélyi kis csapáson lovagol egy fehér elefánton.

*

Úgy fél évig lakott a házban. Az ősz elejétől a tél végéig tartó fél éven át. Felvettem a kagylót, felmentem a lépcsőn, bekopogtam hozzá, és bekiáltottam, hogy „Telefon!”, mire ő kis szünet után közölte, hogy „Köszönöm!”. Köszönöm – ezen a szón kívül nem hallottam mást a szájából. Igaz, én sem mondtam egyebet, mint hogy „Telefon!”.

Számomra is magányos volt az az időszak. Minden egyes alkalommal, amikor hazaérve levettem a ruhámat, azt hittem, a csontjaim kiszúrnák a bőrömet és kironتانak belőlem. A bennem dúló ismeretlen erő haladt tovább a téves irányba, mintha valami másik világba akarna engem magával vinni.

A telefon megszólal, és én így gondolkozom: valaki valakinek el akar mondani valamit. Én magam lényegében soha nem kaptam hívást. Nem volt már egyetlen ember sem, aki nekem mondani akart volna valamit,

legalábbis senki nem volt hajlandó elmesélni nekem azt, amit én vártam volna tőle.

Többé-kevésbé mindenki kezdett élni a saját rendszere szerint. Ha ez túlságosan eltér az enyémtől, akkor felhúzó magam, ha pedig túl hasonló, elszomorodom. Csak ennyi az egész.

*

Legutoljára az év tél végén vettem fel a telefonját. Egy március eleji, derült szombat reggel volt. Igaz, nem olyan kora reggel, úgy tíz körül, a nap sugarai a kis szoba minden csücskébe elvitték a tél átlátszó világosságát. A fejemben messziről csengett a telefon hangja, miközben az ágy melletti ablakból néztem ki a lenti káposztaföldre. A fekete földön a hó maradéka csillogott fehér foltokban, mintha pocsolyák lettek volna. Az utolsó hideghullám utolsó hava.

Vagy tízszer csengett, nem vette fel senki, mire abbahagyta. Aztán öt perc múlva megint megszólalt. Kedvetlenül húztam fel a kardigánomat a pizsamám fölé, kinyitottam az ajtót, és felvettem a telefont.

– ...-at keresem – szólt egy férfihang. Alig intonáló, körülírhatatlan hang volt. Valamit mormogtam rá, lassan felmentem a lépcsőn és bekopogtam a lányhoz.

– Telefon!

– Köszönöm.

Visszamentem a lakásomba, hanyatt feküdtem az ágyon, és bámultam a plafont. Hallottam, ahogy lejön a lépcsőn, majd a szokásos halk beszélgetés hangját. Hozzá képest igazán röviden befejezte. Úgy tizenöt másodperc alatt. Hallatszott, ahogy leteszi a kagylót, aztán csend borította be a környéket. Lépések hangját sem lehetett hallani.

Kis szünet után lassú léptek közeledtek a szobám felé, majd bekopogtak az ajtómon. Kétszer kettőt, közte egy mély sóhajtásnyi idővel.

Kinyitottam, és vastag fehér pulóverben, farmerban állt ott a lány. Egy pillanatig azt hittem, elrontottam és nem is neki szólt a telefon, de a lány nem mondott semmit. A melle előtt keresztbe tett karokkal, reszketve nézett rám. Olyan pillantással, mintha a mentőcsónakból nézne a süllyedő hajóra. Nem is, inkább fordítva.

– Bemehetek? Úgy fázom, hogy mindjárt belehalok.

Nem értettem az egészet, de beengedtem és becsuktam az ajtót. Leült a gázkályha elé, és miközben a kezeit melengette, körbenézett.

– Félelmetes, hogy mennyire nincs semmi ebben a lakásban.

Bólintottam. Tényleg nem volt semmi. Csak egy ágy az ablak alatt. Egyszemélyes ágynak túl nagy, duplaágnak túl kicsi. Mindenesetre azt sem én vettem. Egy ismerősömtől kaptam. Nem voltunk különösebben jóban, ezért el sem tudom képzelni, miért adott nekem egy ágyat. Lényegében nem is beszéltünk soha. Vidéki gazdag család gyereke volt, de az egyetemkertben megverték egy másik csoportosulás tagjai, bakancssal szétrúgták az arcát, amitől elromlott a szeme, és otthagya az egyetemet. Miközben elkísértem az egyetemi rendelőbe, végig csuklott, amitől én iszonyatosan ideges lettem. „Néhány nap múlva hazamegyek” – mondta. És nekem adta az ágyat.

– Ihatnék valami meleget? – kérdezte a lány. Megráztam a fejem, és megmondtam, hogy nincs semmim. Se kávé, se teám, se valami olcsó zöld teám, de még teáskannám se. Egyetlen kis lábosom volt, abban melegítettem minden reggel vizet a borotválkozáshoz. Sóhajtott és felállt, szólt, hogy várjak, és kiment, majd öt perc múlva visszajött, kezében egy kartondobozzal. A dobozban úgy fél évre elegendő filteres tea és zöld tea, két zacskó keksz, kristálycukor, teáskanna és teljes étkészlet egy személyre, meg két snoopys pohár volt. Lehuppantotta a dobozt az ágyamra, és vizet forralt a kannában.

– Hogy tudsz így élni? Tisztára, mint a *Robinson Crusoe*-ban.

– Annyira azért nem szórakoztató.

– Hát gondolom.

Hallgatagon ittuk a forró teát.

– Ezt mind neked adom.

Annyira meglepődtem, hogy torkomon akadt a tea.

– Miért adod nekem?

– Annyiszor felvetted nekem a telefont. Hálából.

– De hát neked is kell.

Megcsóválta a fejét.

– Holnap elköltözöm. Már semmire sincs szükségem.

Némán próbáltam végiggondolni az eseményeket, de el sem tudtam képzelni, mi történhetett vele.

– Jó dolog? Vagy rossz?

– Nem túl jó. Abbahagyom az egyetemet, és hazamegyek falura.

A szobát betöltő téli napsugarak elhomályosodtak, aztán újra kitisztultak.

– De nem vagy kíváncsi a történetre, ugye? Én nem lennék. Semmi kedvem nem lenne olyan valaki evőeszközeit használni, akihez rossz emlékek fűznek.

Másnap reggeltől hideg eső esett. Apró szemű eső volt, befurakodott az esőkabátomon és eláztatta a pulóveremet. A nálam lévő nagy bőrönd, a lánynál lévő koffer és a válltászája, egytől egyig feketére áztak. A taxisofőr morcosan közölte, hogy ne tegyük a csomagokat az ülésre. A kocsyi légtér a fűtés és a cigaretta miatt fülledt volt, és az autórádió egy régi romantikus dalt nyivákolt. Olyan ósdi szám volt, mint egy felnyílós irányjelző. A leveleit vesztett erdő az út két oldalán terjesztette nedves ágait, mint egy korall a tenger fenekén.

– Azóta sem bírom megszeretni a tokiói tájat, hogy először láttam.

– Tényleg?

– A föld túl fekete, a folyók koszosak, hegyek nincsenek... Te?

– Eddig még nem jutott eszembe a tájjal foglalkozni.

Sóhajtva mosolygott.

– Te biztos életben tudsz maradni.

Amikor letettem a csomagokat az állomás peronján, a lány hozzám fordult, és megköszönt nekem mindent.

– Most már megoldom egyedül is.

– Meddig mész?

– Fel, messze északra.

– Ott biztos hideg van.

– Nem baj, megszoktam.

Amikor elindult a vonat, a lány az ablakból integetett. Én is felemeltem a kezem a fülem tájáig, de ahogy eltűnt a vonat, nem tudtam hova tenni, így zsebre vágtam az esőkabátomba.

Az eső azután is tovább esett, hogy a nap lement. A szomszéd kocsmában vettem két üveg sört, betöltöttem a lánytól kapott pohárba, és abból ittam. Úgy éreztem, a csontomig hatol a hideg. A poháron egy kép,

amin Snoopy és Woodstock játszik a kutyaház tetején, felette a buborékban pedig a következő szöveg:

„A boldogságot a jó barátok jelentik.”

*

Miután az ikrek mély álomba merültek, felébredtem. Hajnali három. A természetellenesen világos őszi hold látszott a vécéablakból. Leültem a konyhában a mosogató szélére, ittam két pohár csapvizet, és rágyújtottam a gáztűzhelyről.

Kézbe vettem a mosogató mellé állított elosztótáblát, és jól megvizsgáltam. Akárhonnan is néztem, csak egy értelmetlen, koszos tábla volt, semmi más. Csalódottan tettem vissza, lesöpörtem a kezemről a port, és beszívtam a cigifüstöt. A hold fényében minden kéknek látszik. Semminek sincs értéke, értelme, iránya. Még az árnyék is bizonytalan. Elnyomtam a cigimet a mosogatóban, és azonnal rágyújtottam a következőre.

Meddig kell elmennem, hogy megtaláljam a saját helyemet? Például hová? A többüléses torpedóbombázó volt az egyetlen hely, amit hosszú gondolkodás után ki bírtam gondolni magamnak. De az elég hülyén hangzott. Kezdjük ott, hogy a torpedóbombázók már vagy harminc éve kimentek a divatból.

Visszamentem az ágyba, bebújtam az ikrek közé. Mindketten felhúzott lábbal, kifelé fordulva szuszogtak. Magamra húztam a takarót, és a plafont bámultam.

A nő becsukta a fürdőszoba ajtaját. Aztán a zuhany hangja hallatszott.

Patkány felült a lepedőn, összekuszálódott gondolataival a fejében szájába vett egy cigarettát, és keresni kezdte az öngyújtót. Se az asztalon, se a nadrágzsebében nem volt. Még egy szál gyufát sem talált. A nő táskájában sem bukkant semmi használhatóra. Kénytelen volt felkapcsolni a lámpát, feltúrta az asztalfiókokat, előszedett egy valamilyen étterem nevével ellátott régi papírgyufát, és rágyújtott.

Az ablak mellett álló rattanfotelon a nő harisnyája és alsóneműi sorakoztak szépen összehajtogatva, a háttámlán egy jól szabott mustárszínű ruha lógott. Az ágy melletti asztalkán egy nem új, de szépen karban tartott La Bagagerie válltáska és egy kis karóra feküdt.

Patkány leült a szemközti rattanfotelba, és szájában a cigivel bambult kifelé az ablakon.

A háza a hegyoldalban állt, ahonnan jól rá lehetett látni a sötétségbe szétszórt emberek tevékenységére. Néha előfordult, hogy Patkány csípőre tette a kezeit, és mint egy golfjátékos a lejtős pálya előtt, órákon keresztül koncentrált és nézte a tájat. A lejtő begyűjtötte a ritkásan álló házak fényeit, és lassacskán vezette lefelé a lépteket. Egy sötét erdő, egy kisebb domb, néhol meg egy-egy fehér higanylámpa világította meg a házi medencék felszínét. Amikor a lejtő meredeksége végre enyhülni kezdett, belekigyózott az autópálya, akár egy földre szegezett fényöv, azon túl a tengerig vezető egy kilométeren pedig lapos házsorok terültek el. Aztán a sötét tenger, a víz és az ég sötétje szétválaszthatatlanul olvadt egybe, s ebben a sötétségben felvillant, majd kialudt a világítótorony narancssárga fénye. És az élesen elhatárolt rétegek között keresztülhaladt egy sötét gyepsáv.

A folyó.

Amikor Patkány először találkozott a nővel, még maradt valami az égen a nyár fényességéből: szeptember eleje volt.

Az újság helyi kiadásában a hetente megjelenő használtcikk-hirdetések rovatában, a járókák, nyelvtanulási segédkönyvek és gyerekbiciklik között talált egy elektromos írógépet. A telefont a nő vette fel, és hivatalos hangon közölte, hogy egy évig használta, még egy év garancia van rá, csak egyben lehet fizetni, és csakis annak adja, aki érte jön. Az üzlet megkötött, Patkány elment kocsival a nő házába, kifizette a pénzt, átvette az írógépet. Majdnem pont ugyanannyiba került, mint amennyit a nyár folyamán végzett kis munkájával megkeresett.

Vékony, kis termetű nő volt, és elegáns ujjatlan ruhát viselt. Az előszobában különféle színű és alakú cserepes dísznövények sorakoztak. Arca szabályos, a haját hátul copfban fogta össze. Életkorát megtippelni sem tudta. Bármennyinek mondják huszonkettőtől huszonnyolcig, csak rábólítani lehetett.

Három nap múlva telefonált, hogy talált egy fél tucat szalagot az írógépbe, s ha gondolja, jöjjön érte. Ha már elment értük, elinvitálta a nőt J bárjába, és a szalagokért cserébe meghívta néhány pohár koktéllra. Olyan nagyon nem jutottak többre.

Harmadszor négy napra rá találkoztak, a helyszín a város egyik fedett uszodája volt. Patkány kocsival hazavitte a nőt, és lefeküdt vele. Hogy miért alakult így, azt Patkány sem tudta. Arra sem emlékezett, hogy melyikük volt a kezdeményező. Biztos olyasvalami volt, mint egy légfuvallat.

Néhány nap elteltével a nővel való kapcsolata, mint a mindennapokba ágyazott puha ék, egyre határozottabban érezte jelenlétét. Apránként érintette meg az a valami. Amikor csak eszébe jutott, hogyan csimpaszkodik belé a nő vékonyka karjaival, észrevette, hogy szétárad benne valami gyengédséghez hasonló, rég elfelejtett érzés.

Külső szemmel is látszott, hogy a nő a saját kis világában egy bizonyos fajta tökéletességre törekszik. És Patkány azt is tudta, hogy ez az erőfeszítés átlagon felüli. Nem feltűnő, de jó ízlésre valló ruhákat hordott, letisztult vonalú alsóneműket, a reggeli szőlőskert illatát idéző kölnit permetezett a testére, figyelmesen válogatott szavakat használt, nem kérdezett feleslegesen, és tükör előtt alaposan begyakoroltnak tetsző mosolya volt. És ezek egytől egyig elszomorították egy kicsit Patkányt.

Néhány találkozás után huszonhétnek tippelte az életkorát. Ezzel pedig egy évet sem tévedett.

Mellei kicsik voltak, egy fikarcnyi felesleg sem akadt vékony testén, és szépen le volt barnulva, de olyan barnasággal, mint aki igazából nem is szándékosan sült le. Kiálló pofacsontja és keskeny ajkai a jó házból valóságát és erős jellemét éreztették, de az egészen áttámolygó rezzenésnyi arckifejezés-változások mutatták, hogy valójában milyen védtelen és naiv.

Egy képzőművészeti egyetem építészkarát végezte el, és egy tervezőirodában dolgozik – tudta meg a nőtől. Hol született? „Nem itt. Az után jöttem ide, hogy elvégeztem az egyetemet.” Hetente egyszer úszott az uszodában, vasárnap esténként pedig vonatra szállt és brácsaleckéket vett.

Hetente egyszer, szombat este találkoztak. Vasárnap Patkány kótyagosan töltötte az egész napot, a nő pedig Mozartot játszott.

Három napot kihagytam nátha miatt, így egy hegynyi munka várt rám. A szájuregem kiszáradt, úgy érzem magam, mintha az egész testemen smirglivel mentek volna végig. A szórólapok, dokumentumok, füzetkék, magazinok természetként halmozódtak az asztalom körül. Bejött a munkatársam, motyogott valami jobbulást-féleséget, aztán visszament a saját szobájába. A titkárnő szokás szerint forró kávét és két zsemlét tett az asztalomra, azzal ki is ment. Elfelejtettem cigit venni, ezért elkértem egy doboz Seven Starst a társamtól, letéptem a filtert, és a túloldalát meggyújtva szívtam el. Az idő felhős volt, nem lehetett megállapítani, hogy meddig tart az ég és hol kezdődik a felhő. Olyan szag volt, mintha csak azért is megpróbálta volna valaki elégetni az ázott faleveleket. De lehet, hogy csak a láz miatt éreztem így.

Mélyet sóhajtottam, és nekiálltam a legközelebbi természetvár szétzúzásának. Az összesre rányomták a „Sürgős!” pecsétet, alatta pedig a piros filctollas határidő. Szerencsére „Sürgős!”-termesztvár csak ez az egy volt. És még nagyobb szerencsémre azok közt sem volt olyan, amit két-három nap alatt kellett volna megcsinálni. Mindegyik egy-két hetes határidőre szólt, ha a felét átpasszolom a nyersfordítóknak, még kész is leszek vele. Egyenként kézbe vettem a kötegeket, és átrendeztem őket a munka sorrendje szerint. Ennek köszönhetően a kupac a korábbinál sokkal labilisabb formát öltött. Olyat, mint a kormány támogatottságát ábrázoló nem és életkor szerinti grafikon az újság első oldalán. És nem csak az alakja, a tartalma is igazán szívet gyönyörködtető összeállítás volt.

1. Charles Ranking: Tudományos kérdések tára – Állatok
 - 68–89. oldal, a „Miért mossa a macska az arcát?”-tól a „Hogyan fog a medve halat?”-ig.
 - Október 12-ig legyen kész!
2. Amerikai Betegápolási Társaság: Hogyan beszéljünk halálos betegekkel?

- Mind a 16 oldalt!
 - Október 19-ig legyen kész!
3. Frank de Seto, Jr.: Írók betegségei. Harmadik fejezet: Szénanáthás írók
- Mind a 23 oldalt!
 - Október 23-ig legyen kész!
4. René Clair: Az olasz szalmakalap (angol változat, forgatókönyv)
- Mind a 39 oldalt!
 - Október 26-ig legyen kész!

Rendkívül sajnáltam, hogy a megrendelők neve nem volt feltüntetve. Elképzelni sem tudtam, vajon ki és mi okból akar ilyen szövegeket (ráadásul sürgősen) lefordíttatni. Feltehetőleg a medve a folyóparton kuporogva alig várja a fordításomat. És az ápolónő a haldokló beteg mellett egyetlen szó nélkül kénytelen várakozni.

Az asztalra hajítottam a fél mancsával arcot mosó macska képét, megittam a kávémat, és megettem az egyik papírmáséizű zsömlét. A fejem kezdett valamennyire kitisztulni, de a végtagjaimban még éreztem a láz zsibbadtságát. Kivettem az asztalfiókból a hegymászókésemet, és időt nem sajnálva, precízen kihegyeztem hat darab F-es ceruzát, majd nekiveselkedtem a munkának.

Egy régi Stan Getzet hallgattam kazettán, és délig dolgoztam. Stan Getz, Al Haig, Jimmy Rainey, Teddy Kotick, Tiny Kahn – a legtutibb együttes. Miután Getz „Jumping with Symphony Sid”-szólóját a kazettához igazítva végigfüttyültem, sokkal jobb kedvem lett.

Ebédszünetben kimentem az épületből, öt percet sétáltam lefelé a lejtőn, és egy zsúfolt étteremben rántott halat ettem, majd a hamburgeres bódénál megittam két pohár narancslevet egymás után. Aztán beugrottam az állatkereskedésbe, bedugtam az ujjaim az üveg részén keresztül, és vagy tíz percig játszottam az abesszin macskákkal. Mindig így töltöm az ebédszüneteimet.

Visszamentem az irodába, és amíg az óramutató el nem érte az egy órát, az újság reggeli kiadását nézegettem. Aztán a délutánra készülve még egyszer kihegyeztem a hat ceruzát, letépkedtem a maradék Seven Starsról a filtereket, és sorba tettem őket az asztalon. A lány meleg japán teát hozott.

- Hogy vagy?
- Nem túl rosszul.
- Hogy haladsz?
- Elég jól.

Az ég még mindig felhős volt. Úgy tűnt, a szürkesség a délelőttihez képest még egy kicsit sötétebb lett. Kihajoltam az ablakon, és megállapítottam, hogy esőre áll. Néhány őszi madár szelte keresztbe az eget. A város sajátos, tompa zúgása (a metró szerelvényeinek zakatolása, a süllő hamburgerhús sercegése, a kocsik az autópályán, a fotocellás ajtó ki-be csukódása satöbbi – végtelen számú hangból tevődik össze) töltötte be a környéket.

Becsuktam az ablakot, kazettán hallgattam Charlie Parker „Just Friends”-ét, és nekiálltam lefordítani a *Mikor alszanak a vándormadarak?* című szakaszt.

Négykor befejeztem a munkát, odaadtam az aznapi kéziratadagot a lánynak, és elhagytam az irodát. Esernyő helyett felvettem az irodában tartott vékony esőkabátomat. Az állomáson megvettem a délutáni újságot, majd rázkódtam egy órát a zsúfolt vonaton. Már bent a kocsikban is lehetett érezni az eső szagát, noha még egy csepp sem hullt.

Amikor az állomás előtti supermarketban a vacsorának valót vásároltam, végre rákezdett az eső. Alig látható, apró szemű eső volt, de a járda a lábam alatt lassanként szürkévé változott. Megnéztem a busz indulási idejét, majd beültem egy közeli kávézóba, és ittam egy kávé. Elég sokan voltak, és ott már az igazi eső szagát lehetett érezni. A pincérnő blúza és a kávé is esőszagú volt.

A buszállomás körüli fények lassacskán kigyulladtak a szürkületben, míg jó néhány busz jött-ment, mint óriási pisztrángok a völgybe tartó folyón. Hivatalnokok, diákok és háziasszonyok szálltak fel rájuk zsúfolásig, majd mind eltűnt a maga útján a szürkességbe. Az ablak előtt egy középkorú nő ment keresztül, fekete német juhászkutyát húzva maga után. Néhány kisiskolás gumilabdát pattogtatva sétált el. Elnyomtam az ötödik cigarettámat, és kihörpintettem a kihűlt kávé utolsó kortyát.

Aztán szemrevételeztem a saját arcomat az ablaküvegben. A láz miatt elég beesettek a szemeim. Na mindegy. A délután fél hatos borosta sötétte teszi az arcomat. Mondjuk, hogy ez sem számít. Csakhogy a kép egyáltalán nem tűnt az én arcomnak. Annak a huszonnégy éves fiúnak az

arca volt, aki munkába menet véletlenül épp szemben ült velem a vonaton. Az arcom és a lelkem nem volt több, mint mindenki számára értelmetlen porhüvely. A lelkem elmegy valaki másé mellett. Jaj, szia! – mondom én. Szia! – válaszolja az illető. Csak ennyi. Senki nem emeli fel a kezét. Senki nem néz vissza többé.

Ha mindkét fülembé egy-egy szál gardéniát tűzök, és a kezujjaim között úszóhártya lett volna, talán néhányan hátrafordulnak hozzám. De csak annyi. Három lépés után el is felejtik. Szemük nem lát az égvilágon semmit. És az enyém sem. Úgy éreztem, teljesen kiüresedtem. Meglehet, hogy már senkinek nem tudok nyújtani semmit sem.

*

Az ikrek vártak rám.

Odaadtam valamelyiküknek a barna bolti papírzacskót, és égő cigarettával a szájamban elmentem zuhanyozni. Nem is használtam szappant, csak csurgattam magamra a vizet, és a csempézett falra meredtem. A kiégett körtéjú, sötét fürdőszoba falán valami átsuhant, majd eltűnt. Egy árnyék volt, amit már sem megérinteni, sem visszahívni nem tudtam.

Ahogy voltam, kimentem a fürdőszobából, megtörölköztem, és lefeküdtem az ágyba. Frissen mosott és szárított korallkék lepedő volt, egyetlen gyűrődés nélkül. A plafont bámulva cigarettáztam, és végiggondoltam a nap eseményeit. Az ikrek azalatt zöldséget vágtak, húst sütöttek, rizst főztek.

– Iszol sört? – kérdezett meg az egyik.

– Aha.

A 208-as fölsőt viselő ágyba hozta a sört egy pohárral.

– Zene nem kell?

– De.

Levette a lemezes polcról Händel c-moll szonátáját, feltette a lemezjátszóra, és ráengedte a tűt. Évekkel ezelőtt kaptam Valentin-napra a barátnőmtől. A furulya, a brácsa és a csembaló alá generálbasszusként bejött a sült hús hangja. Én és a barátnőm erre a lemezre rengeteget szeretkeztünk. Míg le nem járt, és a tű kattogva vissza nem ment a helyére, szó nélkül öleltük egymást.

Kint az eső hangtalanul öntözi a sötét golfpályát. Mire végeztem a sörömmel, és Hans-Martin Linde eljátszotta a dúr-szonáta utolsó hangját is, pont kész lett a vacsora. Szokásunkkal ellentétben mindhárman szótlanok voltunk evés közben. A lemezek már vége volt, így a lakásban az ereszre hulló eső és a hús rágásának hangjain kívül nem volt más nesz. Ahogy végeztünk az evéssel, az ikrek elpakolták az edényeket, kimentek a konyhába, és odatették a kávékat. Aztán megint hármasan ittuk a forró italt. Olyan illatos kávé volt, mintha élne. Egyikőjük felállt, és feltett egy lemezt. A Beatles *Rubber Soul*ja volt.

– Nem emlékszem, hogy megvettem volna ezt a lemezt! – kiáltottam fel meglepetten.

– Mi vettük.

– Mindig félretettünk egy kicsit a pénzből, amit adtál.

Megcsóváltam a fejem.

– Utálsz a Beatlest?

Nem válaszoltam.

– Kár. Azt hittük, örülni fogsz.

– Ne haragudj.

Az egyik felállt, megállította a lemezt, és vigyázva letörölte róla a port, mielőtt visszatette a tokjába. Mindhárman hallgattunk. Én sóhajtottam.

– Nem akartam rosszat – mentegetőztem. – Csak fáradt vagyok és ideges. Hallgassuk meg még egyszer.

Összenéztek és elvigyorodtak.

– Nem kell tekintettel lenned ránk. Hiszen ez a te lakásod.

– Ne is törődj velünk!

– Hallgassuk meg még egyszer!

Végül is mindkét oldalát meghallgattuk a *Rubber Soul*nak kávéivás közben. Némileg képes voltam lazítani. Az ikrek is boldognak tündek.

Miután végeztünk a kávéval, az ikrek megmérték a lázamat. Mindketten többször megvizsgálták a hőmérőt. Harminchét és fél, fél fokkal magasabb, mint reggel. A fejem ködös volt.

– Mert muszáj volt neked zuhanyoznod!

– Jobban teszed, ha lefekszel!

Igazuk volt. Levetkőztem, és *A tiszta ész kritikájával* meg egy doboz cigivel ágyba bújtam. A takaró kissé napillatú, és Kant továbbra is nagyszerű volt, de a ciginek olyan íze volt, mintha ázott újságpapírt

tekertem volna fel, és a gázégőről gyújtok rá. Becsuktam a könyvem, távolról hallgattam az ikrek hangját, és lehunytam a szemem, mintha csak a sötétség rántott volna magába.

A temetőkert a hegycsúcshoz közel eső tágas fennsíkon terült el. Apró szemű kavicsokkal borított gyalogút futott keresztül-kasul a sírok között, formára nyírt azáleabokrok nőttek elszórtan itt-ott, mint a füvet legelő birkák. És az egész tágas területre letekintettek a királypáfrányhoz hasonlóan hajlott, magas higanylámpák, és minden szegletbe eljuttatták természetellenesen fehér fényüket.

Patkány a temető délkeleti sarkánál álló fák között állította meg a kocsit, átölelte a nő vállát, és lenézett a szemük előtt elterülő éjszakai városra. Egy lapos öntőformába töltött fénymasszának látszott. Meg mintha egy óriás hangya szórta volna tele aranyporral.

A nő becsukta a szemét, mintha aludna, és Patkányra támaszkodott. Patkány a vállától az oldaláig érezte a nő testének súlyát. Különös súly volt ez. Egy férfit szerető, gyereket szülő, megöregedő és meghaló lény súlya volt. Fél kézzel előkaparta a cigarettásdobozát, és rágyújtott. Időnként az alattuk elterülő lejtőn keresztül feljön a szél a tenger felől, és megrezegteti a fenyőerdő tűleveleit. A nő lehet, hogy tényleg elaludt. Patkány kezével a nő arcához közelített, és egy ujjal megérintette vékony ajkát. Érezte nedves, meleg leheletét.

A kert nem is annyira temetőnek, mint inkább elhagyott városnak tetszett. Területének több mint a fele üres volt. Merthogy még éltek, akiket oda fognak temetni. Néhanapján, vasárnap délután családosul eljöttek megnézni a helyet, ahol majd pihennek. És a magaslatról lenéztek a temetőre: „Igen-igen, itt jó a kilátás, sokféle idényvirág van, jó a levegő, a pázsitot szépen karbantartják, még öntözőberendezés is van, viszont nincsenek kóbor kutyák, hogy széttúrják az áldozati ajándékokat. A lényeg – gondolják –, hogy napfényes és egészséges legyen.” Így aztán elégedettek voltak, a padon megették az uzsonnájukat, majd visszatértek a mindennapok rohanásába.

Reggel és este a gondnok végigsöpörte a kavicsos utakat egy hosszú bottal, aminek a végére deszkalapot szereltek. És elzavarta a gyerekeket, akik a középső tó pontyaira pályáztak. Sőt naponta háromszor, kilenc, tizenkettő és hat órakor a kertben elhelyezett hangosbemondókon megszólaltatta az „Old Black Joe”-t a zenedobozból. Patkány nem tudta,

mi értelme van zenét játszani. Bár a hat órai szürkületben szóló „Old Black Joe” dallama a néptelen temetőben nem mindennapi élmény volt.

Fél hétkor a gondnok busszal visszatért az emberek világába, és a temetőt beborította a teljes némaság. Megérkezett néhány pár kocsival, és ölelkezni kezdett. Nyáron az erdő tele volt ilyen autókkal.

A temető Patkány fiatalságában is nagy jelentőségű hely volt. Gimnazistakorában, amikor még nem vezethetett autót, egy 250 köbcentis motoron vette a háta mögé a lányokat, és többször megjárta a folyó menti lejtőt. A városnak pedig mindig ugyanazokat a fényeit látta, amíg ölelte őket. Különféle illatok csiklandozták meg az orrát, majd eltűntek. Különféle álmok, szomorúságok, ígéretek. Végül aztán mind eltűnt.

Háta mögött a halál a tágas földterület különböző pontjain vert gyökeret. Patkány néha kézen fogta a lányt, és kóborolt vele a méltóságteljes temető murvás gyalogútjain. A különféle neveket, idöket és különféle elmúlt életeket cipelő halálok, mint a sövények sora az arborétumban, egyenletes távolságot tartva sorakoztak a végtelenségig. Számukra nem létezett szélrázta zizegés, illat, sötétbe kinyújtandó csáp. Olyanok voltak, mint a fák, akik elvesztették az időt. Nem voltak gondolataik, és szavaik sem, amelyek közvetítették volna azokat. Ráhagyták a továbbélőkre. A két fiatal visszatért az erdőbe, és erőteljesen szerette egymást. A tengerár szele, a falevelek illata, a tücsök a fűben – csak ennek a továbbélő világnak a szomorúsága töltötte ki a teret.

– Sokáig aludtam? – kérdezi a nő.

– Nem – mondja Patkány. – Éppen hogy csak.

Ugyanannak a napnak az ismétlődése volt. Egy olyan napé, amelyet ha nem jelölsz meg valahol, összetéveszted a többivel.

Az egész nap őszillatú volt. A szokásos időben befejeztem a munkát, hazamentem, de az ikrek nem voltak otthon. Zoknistul heveredtem le az ágyra, és mélán cigarettáztam. Mindenféle próbáltam gondolni, de semmi sem öltött formát a fejemben. Sóhajtva felültem az ágyban, és egy jó darabig a szemközti fehér falat bámultam. El sem tudtam képzelni, mit csinálhatnék. Nem nézhetem örökké a falat – gyözködöm magamat. De hiába. A szakdolgozati konzulensem jól megmondta. A megfogalmazás jó, a gondolatmenet világos, csak nincs téma. Tényleg így volt. Most, hogy hosszú idő után először maradtam egyedül, nem tudtam eldönteni, hogyan bánjak saját magammal.

Különös dolog ez. Hosszú éveken át éltem egyedül. Egész jól kellett hogy csináljam, de pont azt nem bírtam eszembe juttatni, hogyan. Huszonnégy év nem olyan rövid idő, ami csak úgy hirtelen kimegy az ember fejéből. Olyan érzésem volt, mintha kerestem volna valamit, és közben elfelejtem, hogy mit. Vajon mit kereshettem? Dugóhúzó, egy régi levelet, egy blokkot, fülpiszkálót?

Lemondóan vettem kézbe Kantot a párnám mellől, mire kiesett belőle egy jegyzetlap. Az ikrek írása volt. „Kimentünk a golfpályára” – állt rajta. Elfogott az aggodalom. Merthogy megmondtam nekik, nehogy a pályára merészkedjenek nélkülem. Járatlanoknak igen veszélyes a sötétedés utáni golfpálya. Ki tudja, mikor repül arra egy labda.

Felvettem a teniszcipőmet, egy trikót tekertem a nyakam köré, kiléptem a házból, és átmásztam a drótkerítésen. Végigmentem az enyhe hullámos részen, elhagytam a tizenkettes lyukat, a pihenőpavilont, és átvágtam az erdőn. A nyugati oldalon elterülő erdő résein át a pázsitra szűrődött a lemenő nap fénye. A tízes lyuk közelében, a súlyzó alakú homokdombon megtaláltam a kávékrémes keksz üres dobozát, amit valószínűleg az ikrek hagytak ott. Összegyűrtem és zsebre vágtam, és hátrafelé haladva

eltüntettem hármunk lábnyomát a homokból. Aztán átkeltem a patak feletti kis fahídon, és fent a dombon megtaláltam az ikreket. A domb túloldali lejtőjén lévő szabadtéri mozgólépcső közepén ültek egymás mellett, és „Ki nevet a végén?”-eztek.

– Megmondtam, hogy veszélyes ide egyedül jönnötök, nem?

– Olyan szép volt a naplemente – mentegetőzött az egyik.

Legyalogoltunk a mozgólépcsőn, leültünk a pampaszfűvel benőtt tisztásra, és elnéztük az élesen kirajzolódó naplementét. Tényleg szép látvány volt.

– Nem szabad szemetet hagyni a homokdombon – mondtam.

– Ne haragudj – kértek elnézést.

– Én egyszer megsérültem a homokozóban. Általános iskolás koromban.

– Megmutattam nekik a bal kezem mutatóujjának hegyét. Fehér cérnaszálszerű, vékony, hét milliméter hosszú sebhely volt rajta. – Valaki elásott oda egy törött almaleves üveget.

Mindketten bólintottak.

– Persze senki nem fogja elválni a kezét az üres kekszesdobozzal. De akkor sem szabad bármit is otthagyni a homokozóban. A homokozó szent és tiszta hely.

– Megértettük – mondta az egyik.

– Vigyázni fogunk – szólt a másik. – Sérültél meg máskor is?

– Naná – megmutogattam nekik a testemen található sebeket. Akár egy sebkatalógus. Kezdjük a bal szememmel, annak a labda ment neki egy focimeccsen. A retinámon ma is látszik a helye. Aztán az orrom töve, ez is a foci miatt. Fejeléskor belevertem az ellenfél fogába. Az alsó ajkamat is hét öltéssel varrták össze. Leestem a bicikliről. Amikor nem sikerült kitérnem a teherautó elől. Aztán ott van még a kiverő fogam...

Elheveredtünk a hűvös földön, és hallgattuk, ahogy a pampaszfű kalásza zizegett a szélben.

Amikor már teljesen lement a nap, hazamentünk és megvacsoráztunk. Mire megfürödtem és megittam egy üveg sört, a három pisztráng készre sült. Mellettük konzervspárga és hatalmas vízitorma. A pisztráng íze régi időkre emlékeztetett. Egy hegyi útra nyáron. Időt nem sajnálva belakmároztuk a pisztrángokat. A tányérokra csak a fehér szálkák és a

hatalmas vízitorma ceruzanagyságú szára maradt. Az ikrek azonnal elmosták az edényeket, és feltették a kávé.

– Beszéljünk az elosztótábláról – vettem fel. – Nem hagy nyugodni.

Bólintottak.

– Vajon miért haldoklik?

– Biztos túl sok mindent szívott magába.

– Kidurrant.

Bal kezemben a kávéscsészével, jobban a cigimmal egy darabig a gondolataimba merültem.

– Szerintetek mit kéne csinálnunk?

Összenéztek, és a fejüket csóválták.

– Már nem lehet mit tenni.

– Visszatér a földre.

– Láttál már vérmérgezéses macskát?

– Nem – válaszoltam.

– A teste különböző részein megkeményedik, mint egy kő. Hosszú idő alatt. A végén pedig megáll a szíve.

Sóhajtottam.

– Nem akarom, hogy meghaljon.

– Megértelek – mondta az egyik. – De túl sok teher nehezedett rád.

Ezt kábé olyan hétköznapisággal mondta, mintha csak annyit közölt volna, hogy idén túl kevés a hó, és nem érdemes elmennem síelni. Beletörődően ittam a kávémat.

Szurdán este kilenckor bújt ágyba, és tizenegykor felébredt. Attól kezdve sehogy sem bírt elaludni. Mintha két számmal kisebb sapkát húzott volna, valami szorította a fejét. Kellemetlen érzés volt. Patkány úgy, ahogy volt, pizsamában felkelt, és egy levegővel felhajtott egy pohár jeges vizet. Azután a nőn gondolkodott. Az ablakhoz állt, és bámulta a világítótorony fényét, végigvezette a tekintetét a sötét földnyelven, és a nő háza felé nézett. A sötétségben morajló hullámok hangjára gondolt, meg a ház ablakát verdeső homok sercegésére. Aztán kiakadt saját magán, hogy akármennyit is gondolkodik, egy tapodtat sem halad előre.

Mióta a nővel találkozgat, az élete végtelenül ismétlődő hetekből áll. A napok megszűntek létezni. Milyen hónap van? Talán október. Vagy nem... Szombatonként találkozik a nővel, majd vasárnaptól keddig három napon keresztül azon elmélkedik. A csütörtököt, a pénteket és a szombat első felét az eljövendő hétvége tervezgetésének szenteli. Csak a szerdát nem tudta hova tenni, az csak úgy lebegett az űrben. Se előre, se hátra. Szerda...

Tíz percig elmélázva cigarettázott, majd levette a pizsamáját, a trikója fölé szédzsekit húzott, és lement a garázsba. Elmúlt éjfél, az utcákon nem volt szinte senki. A lámpák megvilágították a sötét járdát. J bárja redőnyét már leeresztették, de Patkány félútig feltolta, bebújt alatta, és lement a lépcsőn.

J már kiteregette a tucatnyi frissen mosott törölközőt a széktámlákra, és a pultnál ülve cigarettázott magában.

– Ihatnék egy sört?

– Persze – mondta J jókedvűen.

Most jött először zárás után J bárjába. A pult kivételével lekapcsolták a lámpákat, és a szellőzőberendezés meg a légkondi hangja sem hallatszik. Csak az évek során a padlóba és a falba ivódott szag érződik kissé a levegőben.

Patkány bement a pult mögé, elővett a hűtőből egy sört, és kitöltötte magának. Az asztalok feletti levegő rétegzetten tocsogott a sötétségben. Langymeleg és nedves.

– Ma nem akartam eljönni – mentegetőzött Patkány. – De felébredtem, és iszonyúan megkívántam egy kis sört. Mindjárt el is megyek.

J összehajtogatta az újságot a pulton, és lesöpörte a nadrágjára hullott cigarettahamut. – Csak igyál nyugodtan. Ha éhes vagy, csinálhatok is valamit.

– Nem, köszönöm. Ne is törődj velem. Elég nekem a sör.

Rendkívül jólesett. Az első pohárnyit egy szuszra kiitta, majd sóhajtott. Aztán a maradék fél üveggel kitöltötte a poharába, és végignézte, ahogy eltűnik róla a hab.

– Nincs kedved inni velem? – kérdezte Patkány.

J kissé zavartan mosolygott.

– Köszönöm. De nem bírom az alkoholt.

– Nem is tudtam.

– Születetten ilyen a szervezetem. Nem veszi be a gyomrom.

Patkány bólogatott, és csendben itta a sörét. És újfent meglepődött azon, hogy mennyire nem tud semmit erről a kínai csaposról. Mondjuk, senki nem tud róla semmit. Félelmetes, mennyire hallgatag ember volt. Magáról soha nem mesélt egy szóval sem, és ha kérdezték is, mindig semmitmondó válaszokat adott csupán, mint aki figyelmesen kihúz egy fiókot.

Mindenki tudta, hogy J kínai születésű kínai volt, de ebben a városban nem számított különösebb szenzációnak, hogy valaki külföldi. Gimiben Patkány focicsapatában az egyik csatár és egy hátvéd is kínai volt. Senki sem foglalkozott ezzel.

– Zene nélkül olyan kihalt – hajította oda J a zenegép kulcsát Patkánynak. Ő kiválasztott öt számot, és visszaült a pulthoz, hogy megigya a maradék sörét. A hangfalakból megszólalt egy régi Wayne Newton-szám.

– Nem kell sietned haza? – fordult Patkány J-hez.

– Nem érdekes. Nem vár rám senki.

– Egyedül élsz?

– Igen.

Patkány elővett a zsebéből egy cigarettát, kisimította és rágyújtott.

– Csak egy macskám van – bökte oda J. – Jó öreg macska, de beszélgetőtársnak megteszi.

– Szoktatok beszélgetni?

J bólogatott.

– Ühüm, már régóta együtt élünk, jól kiismertük egymást. Én is tudom, mit érez, ő is, hogy én mit.

Patkány cigarettával a szájában hümmögött. A zenegép kattogó hangot hallatva kicserélte a lemezt a *MacArthur Parkra*.

– Miken gondolkozik egy macska?

– Mindenfélén. Mint én vagy te.

– Nem lehet könnyű – nevetett Patkány.

J is nevetett. Aztán tartott egy kis szünetet, és megdörzsölte a pultot az ujjai hegyével.

– Bicebóca.

– Bicebóca? – kérdezett vissza Patkány.

– A macskám. Négy éve télen csurom véresen jött haza. Az egyik mancsa péppé volt zúzva, mint valami lekvár.

Patkány letette a pultra a kezében lévő poharat, és J-re nézett.

– Mi történt vele?

– Nem tudni. Először azt hittem, elütötte az autó. De ahhoz képest túlzás volt. Egy autókeréktől nem ment volna szét ennyire. Mintha satuba fogták volna. Szét volt transzírozva. Valaki szórakozhatott vele.

– Csak nem – rázta Patkány a fejét hitetlenkedve. – Ki akarná egy macska lábát...

J megütögette néhányszor a pulton a mezítlábas cigarettája végét, majd a szájába vette és rágyújtott.

– Na igen, semmi teteje annak, hogy szétzúzd egy macska lábát. Igen szelíd macska, soha nem csinál semmi rosszat. Meg aztán kinek lenne haszna abból, hogy kilapítja egy macska lábát? Értelmetlen és kegyetlen. Csakhogy a világ telis-tele van ilyen indokolatlan rosszakarattal. Én sem tudom megérteni, meg te sem. De mégis létezik. Fogalmazhatunk úgy is, hogy körbevesz minket.

Patkány le sem vette a szemét a söröspoharáról, és megint megcsóválta a fejét.

– Én akkor sem tudom megérteni.

– Nem baj. Ha megúszod anélkül, hogy megértenéd, azzal jársz a legjobban.

Ahogy ezt mondta, J kifújta a füstöt a sötéten pangó asztalok felé. Azután végignézte, amint a fehér füst eltűnik a levegőben.

Hosszú ideig hallgattak. Patkány a poharát bámulva gondolataiba mélyedt, J tovább dörzsölgette a pultot az ujjával. A zenegép belekezdett az utolsó lemezbe. A Falsetto Boys egy negédes soulballadája volt.

– Hallod, J... – mondta Patkány, szemét a poharán tartva. – Leéltem huszonöt évet, de úgy érzem, nem ragadt rám az égvilágon semmi.

J egy darabig szó nélkül nézegette a saját ujjait. Aztán kissé felhúzta a vállait.

– Nekem negyvenöt évembe telt, hogy egyetlen dologra rájőjjek. Az pedig a következő: Az ember, ha igyekszik, bármiből tanulhat valamit. Legyen az akármilyen hétköznapi, átlagos dolog, valamire biztos használhatod. Az utolsó borotvában is van filozófia, ezt olvastam valahol. De tényleg, ha nem így lenne, senki nem tudna életben maradni.

Patkány bólintott, és kiitta a pohár alján maradt három centi sört. A lemez lejárt, a zenegép kattant egyet, és csend borult a helyre.

– Azt hiszem, értem, miről beszélsz, csak... – kezdte volna mondani Patkány, de elhallgatott. Ahogy kimondta, rájött, hogy semmi értelme. Mosolyogva felállt, és megköszönte a sört.

– Hazaviszlek kocsival.

– Á, nem kell. Közel lakom, meg különben is szeretek sétálni.

– Akkor jó éjszakát! Üdvözlöm a macskádat.

– Köszönöm.

Felment a lépcsőn, és kilépett a szabadba, ahol hűvös őszi illat fogadta. Az út menti fákat egyenként végigütögette, míg a parkolóba ért, értetlenül rábámult a parkolóóra, majd beszállt a kocsiba. Kis habozás után a tenger felé vette az útját, és a part menti úton állt meg, ahonnan látszott a nő háza. Az épület lakásainak felében még égett a lámpa. Néhány függöny mögött még emberek árnyékát is lehetett látni.

A nő lakása sötét volt. Az ágy melletti lámpa sem égett. Biztos alszik már. Nagyon egyedül érezte magát.

Mintha egyre erősödött volna a hullámok hangja. Mindjárt áttörik a védőgátakat, és Patkányt kocsistul elsodorják magukkal valahova

messzire. Bekapcsolta a rádiót, hallgatta a dj értelmetlen fecsegését, hátradöntötte az ülést, összekulcsolta a kezeit a halántékán, és becsukta a szemét. A teste teljesen ki volt merülve, minek köszönhetően a megnevezhetetlen érzelmei sehol sem találták helyüket és eltűntek valahová. Patkány megkönnyebbülten támasztotta kiüresedett fejét, és elhallgatta a hullámok hangjával vegyített dj-szöveget. Így lassacskán leragadt a szeme.

Csütörtök reggel az ikrek keltettek fel. Negyedórával korábban, mint szoktam, de nem zavart, meleg vízzel megborotválkoztam, megittam a kávémat, és átolvastam a nyomdafestéktől ragacsos reggeli újságot.

- Szeretnék kérni valamit – mondta az egyik iker.
- Kölcsön tudnád kérni a kocsit vasárnapra? – kérdezte a másik.
- Asszem – mondtam. – De hova akartok menni?
- A víztározóhoz.
- A víztározóhoz?
- Bólintottak.
- Minek mentek ti a víztározóhoz?
- Temetésre.
- Kiére?
- Az elosztótábláéra.
- Aha, értem – mondtam. És folytattam az újságotolvasást.

Vasárnap sajnos reggeltől fogva szemerkélt az eső. Persze honnan tudhatnám, milyen idő felel meg egy elosztótábla temetéséhez. Az ikrek egy szót sem szóltak az esőről, így én is hallgattam.

Szombat este elhoztam a munkatársamtól az égszínkép Volkswagenjét. Csak nem csaj van a dologban? – kérdezte. Csak hümmögtem rá. A hátsó ülést a fia által odakent tejsoki foltjai tarkították, mint tűzpárbaj utáni vérnyomok. Az autósmagnó kazettái között nem volt egy normális sem, úgyhogy az odafelé úton másfél órán keresztül még zenét sem hallgattunk, csak szótlánul utaztunk. Ahogy haladtunk, az eső szabályosan váltakozva erősödött és enyhült, megint erősödött, majd gyengült. Ásításra készítő egy idő volt. Az úttesten elsuhanó autók surrogása folytatódott csak vég nélküli monotonitással.

Az egyik iker az anyósülésre ült, a másik a hátsóra, ölében egy bevásárlószatyorral, abban pedig az elosztótáblával és egy termossal.

A szertartás napjához méltóan komolyan viselkedtek. Én is követtem a példájukat. Amikor útközben megálltunk sült kukoricát enni, akkor sem

veszítettük el a komolyságunkat. Csak a kukoricaszemek hangja törte meg a csendet, ahogy leváltak a torzsáról. Hátrahagytuk a három tökéletesen lerágott kukoricacsutkát, és újra nekiindultunk a kocsival.

Rengeteg kutya volt azon a vidéken, akik mint az érdesfarkú halak csapata az akváriumban, céltalanul lődörögtek az esőben. Ennek öröme folyton folyvást nyomkodhattam a dudát. Olyan pofát vágtak, mint akiket se az eső, se a kocsi nem érdekel. És a legtöbbjük nyíltan kimutatta utálkozását a dudu hangjára, de azért ügyesen elhúzódott. Persze az eső elől nem tudtak elmenekülni. Az összes kutya elázott a segge lukáig, némelyik úgy nézett ki, mint a vidra Balzac regényében, a másik meg, mint egy morfondírozó szerzetes.

Az egyik iker cigit nyomott a számba, és meggyújtotta. Aztán kicsi tenyerét a pamutnadrágomon keresztül a belső combomra tette, és fel-le mozgatta. Nem igazán tűnt úgy, mintha engem akarna kényeztetni, inkább mintha ellenőrizne valamit.

Az eső úgy esett, mintha soha nem akarná abbahagyni. Az októberi eső mindig ilyen. Addig esik, míg mindent el nem áztat. A föld tocsogott a víztől. A fák, az autópálya, a szántók, a kocsik, a házak és a kutyák, mind-mind teleszívták magukat az esővel, és a világ menthetetlen hűvösséggel telt meg.

Egy darabig felfelé haladtunk a hegyi úton, keresztülmentünk az erdő mélyén, és kiértünk a víztározóhoz. Az esőnek hála, sehol nem volt egy lélek sem. A víztározó felszínét veri az eső. Az esőverte tó sokkal szálnalmasabb volt, mint elképzeltem. Megállítottuk a kocsit a tó mellett, benne maradtunk, kávékat ittunk a termoszból, és azt a kekszet ettük, amit az ikrek vettek. Háromféle keksz volt, kávé, vajkrémes és juharszirupos. Vigyáztunk, nehogy igazságtalanság történjen, ezért precízen háromfelé osztottuk.

Azalatt is megállás nélkül zuhogott a tóra az eső. Rendkívül csendesen. Csak annyi hangja volt, mint amikor az apróra tépett újságpapírt szétszórjuk a vastag szőnyegen. Claude Lelouch filmjeiben esik ilyen eső.

Megettük a kekszet, és megittunk fejenként két bögre kávé, majd mintha csak összebeszéltünk volna, egyszerre lesöpörtük a térdünket. Senki nem szólt egy szót sem.

– Na, legyünk túl rajta – mondta az egyik iker.

A másik bólintott.

Elnyomtam a cigimet.

Esernyő nélkül sétáltunk a tóhoz vezető gyaloghíd végéig. A tavat mesterségesen rekesztették el a folyóból. Vize a hegyoldalt mossa, és természetellenes alakban kanyarodik. Színéből érződött a kellemetlen mélység. Az eső meg apró gyűrűket rajzolt rá.

Az egyik iker elővette a papírzacskóból az elosztópanelt, és ideadta nekem. A tábla az esőben még nyomorultabbnak tűnt, mint eddig.

– Mondj valami imát!

– Imát? – kiáltottam fel meglepetten.

– Hát még jó, ez egy temetés, kell az ima.

– Ez nem jutott eszembe – mondtam. – Sajnos nem készültem eggyel sem.

– Akármi jó.

– Ez csak formaság.

Tetőtől talpig csuromvizesen kerestem a megfelelő kifejezéseket. Az ikrek aggódva figyeltek felváltva engem és az elosztótáblát.

– A filozófia kötelessége – idéztem Kantot – a félreértések szülte illúziók megszüntetése... Elosztótábla, nyugodj békében a víztározó mélyén!

– Dobd be!

– Hm?

– Az elosztót.

Hátralendítettem a jobb kezemet, és negyvenöt fokos szögben teljes erőből elhajítottam az elosztótáblát. Szép ívet rajzolva szállt az esőben, majd belecsapódott a víztükörbe. Azután lassan kiszélesedtek a körök a nyomában, mígnem elértek a lábunkhoz.

– Nagyszerű imádság volt!

– Te találtad ki?

– Persze – mondtam.

Aztán mint három ázott kutya, összebújva figyeltük a víztározót.

– Mennyire mély? – kérdezte egyikük.

– Iszonyúan mély – válaszoltam.

– Van benne hal? – kérdezte a másik.

– Minden tóban van hal.

Messziről nézve biztos méltóságteljes emlékoszlopoknak tűnhettünk.

Csütörtök reggel először húztam pulóvert az ősszel. Egy semmi különös, szürke shetlandi gyapjúpulóvert, ami a hóna alatt kicsit felfeslett ugyan, de azért kellemes viselet volt. A megszokottnál valamennyire alaposabban borotválkoztam, vastag pamutnadrágot vettem fel, és előszedtem a megfeketedett magas szárú velúrcipőmet. Úgy néztek ki, mint a lábamnál kushadó kiskutyák. Az ikrek feltúrták a lakást, míg előszedték a cigarettámat, az öngyújtómat, a pénztárcámat és a bérletemet.

Odaülök az irodában az asztalomhoz, és mialatt a lány főzte kávékat kortyolgom, kihegyezem a hat ceruzát. A szoba megtelt a ceruzabél és a pulóver szagával.

Ebédszünetben elmegyek enni, és megint játszom az abesszin macskákkal. Abban a pillanatban, hogy bedugtam a kisujjam a kirakat kábé egycentis résén, a két macska rávetette magát és beleharapott.

Aznap az eladó megengedte, hogy ölbe vegyem az egyiket. Olyan tapintása volt, mint egy jó minőségű kasmírnak, és hideg orrát odanyomta a szájamhoz.

– Rendkívül szelíd – magyarázta az eladó.

Megköszöntem és visszatettem a cicát a helyére, aztán magam sem tudom minek, de vettem egy doboz macskaeledelt. Az eladó alaposan becsomagolta nekem. Amikor kezemben a macskaeledeles csomaggal kiléptem az állatkereskedésből, a két macska még mindig úgy meredt rám, mintha egy álomfoszlány volnék.

Az irodába visszaérve a lány lesöpörgette a pulóveremre tapadt macskaszőrt.

– Macskákkal játszottam – védekeztem közvetetten.

– Felfeslett a hónaljadnál.

– Tudom. Még tavaly. Beakadt a visszapillantó tükörbe, amikor megtámadtam egy pénzszállító kocsit.

– Vedd le – mondta unott képpel.

Levettem a pulóvert, ő meg keresztbe tette hosszú lábait, és fekete fonallal varrni kezdte a lukat. Amíg varrt, én visszaültem az asztalomhoz, kihegyeztem a délutánra való ceruzaadagot, és újra nekiveselkedtem a fordításnak. Mondhat bárki bármit, szerintem én a munka tekintetében kifogástalan ember voltam. Az volt a módszerem, hogy a kijelölt időn belül a meghatározott mennyiségű feladatot rendesen, még hozzá amennyire a lehetőségek engedik, lelkiismeretesen elvégzem. Auschwitzban biztos megbecsültek volna érte. A gond csak az – gondolom én –, hogy az összes hely, ami nekem való, kezd kimenni a divatból. Ezzel nem lehet mit kezdeni. Nem akarom én visszasírni Auschwitzot vagy a többüléssel torpedóbombázót. Már senki sem hord miniszoknyát, és senki nem hallgatja a Jan & Deant. Mikor is láttunk utoljára olyan lányt, akinek harisnyakötő lógott a fűzőjéről?

Az óra hármát mutatott, és a lány szokás szerint forró japán teával és három darab keksszel jött oda az asztalomhoz. A pulóveremet is kiválóan megjavította.

– Beszélhetnénk egy kicsit?

– Tessék – haraptam rá a kekszre.

– A novemberi útról van szó – mondta. – Mit szólnál Hokkaidóhoz?

Minden novemberben elmentünk hárman céges kirándulásra.

– Nem rossz – feleltem.

– Akkor legyen. Medvék lesznek?

– Hát? – mondtam. – Addigra már téli álomba merülnek.

Megkönnyebbülten bólintott.

– Egyébként meg nem vacsoráznál velem? Van itt a közelben egy jó garnélarák-étterem.

– Jó, benne vagyok – mondtam.

Az étterem öt percre volt taxival az irodától, egy csendes lakónegyed közepén. Amint leültünk, fekete ruhás pincér jelent meg hangtalanul lépdelve a kókuszrost szőnyegen, és letett elénk két akkora étlapot, hogy beillettek volna úszódeszkának is. Evés előtt rendeltünk két sört.

– Itt nagyon finom a garnéla. Élve főzik meg.

Szájamban a sörrel csak hümmögtem.

Ő egy darabig csak a nyakában lógó csillag alakú függőt birizgálta vékony ujjával.

– Ha mondani akarsz valamit, jobban teszed, ha a kaja előtt megmondod
– szoltam rá. Aztán ahogy kimondtam, rögtön meg is bántam. Mindig ez van velem.

Egészen halványan elmosolyodott. Aztán csak amiatt, mert túl megterhelő azt a negyedcentis mosolyt visszatenni a helyére, még egy jó darabig otthagya a szája szélén. Iszonyúan kihalt volt az étterem, hallani véltem a garnélák mozgó bajszáinak zizegését is.

– Szereted a munkádat? – kérdezte.

– Hát, nem is tudom. Még egyszer sem merült fel bennem ez így a munka kapcsán. De nem panaszkodhatok.

– Azt én sem – mondta, és belekortyolt a sörébe. – Jó a fizetésem, ti mindketten kedvesek vagytok, rendesen kapok szabadságot...

Figyelmesen hallgattam. Igazán régen fordult velem elő, hogy komolyan meghallgassam mások mondandóját.

– De még csak húszéves vagyok – folytatta. – Nem akarom, hogy ennyi legyen az egész.

Amíg kihozták az ételeket, a párbeszédünk félbeszakadt.

– Fiatal vagy még – mondtam. – Szerelmes leszel, férjhez mész. Az ember élete folyamatos változás.

– Dehogyan változik – motyogta, miközben késsel-villával ügyesen lehámozta a rák külsejét. – Senki nem fog belém szeretni. Idétlen csótánycsapdákat szerelek össze meg pulóvereket javítok majd egész életemben.

Sóhajtottam. Úgy éreztem, mintha hirtelen éveket öregedtem volna.

– Csinos vagy és vonzó, sőt hosszú a lábad és vág az eszed. A rákot is ügyesen meg tudod pucolni. Nem lesz gond.

Egy mukkanás nélkül ette tovább a garnéláját. Én is ettem. És rákevés közben a víztározó mélyén nyugvó elosztótáblára gondoltam.

– Te mit csináltál húszéves korodban?

– Bele voltam zúgva egy lányba. – 1969, a mi évünk.

– Mi lett vele aztán?

– Szétmentünk.

– Boldog voltál?

– Távolról nézve – mondtam, miközben lenyeltem egy falat rákot – a legtöbb dolog szépnek tűnik.

Mikorra befejeztük az evést, az étterem lassan megtelt vendégekkel, kezdett felerősödni az evőeszköz és a széknycorgás zaja. Én kávét, ő kávét és citromfelfűjtat rendelt.

– Most mi a helyzet? Van barátnőd? – kérdezte.

Némi gondolkodás után úgy döntöttem, hogy az ikreket nem számolom bele.

– Nincs – mondtam.

– Nem vagy magányos?

– Megszoktam. Gyakorlás kérdése.

– Milyen gyakorlás?

Rágyújtottam, és fél méterre a feje fölé irányítva fűjtam ki a füstöt.

– Különös csillagzat alatt születtem. Minden, amit csak megkívántam, az enyém lett. De minden alkalommal, amikor megkaptam valamit, széttapostam valami mást. Érted ezt?

– Nagyjából.

– Senki nem hiszi el nekem, de ez az igazság. Úgy három évvel ezelőtt jöttem rá. És akkor megfogadtam: már nem fogok vágni semmire.

A lány a fejét rázta.

– És akkor most az egész életedet így akarod leélni?

– Valószínűleg. Így senkinek nem okozok gondot.

– Ha tényleg így gondold – mondta –, miért nem élsz egy cipősdobozban?

Nagyszerű vélemény volt.

Egymás mellett sétáltunk el az állomásig. Hála a pulóveremnek, kellemes este volt.

– Oké, megteszek minden tőlem telhetőt – mondta.

– Nem sokat tudtam benne segíteni.

– Már attól is megkönnyebbültem, hogy elmondhattam.

Ugyanarról a peronról szálltunk fel az ellenkező irányba tartó vonatokra.

– Tényleg nem vagy magányos? – kérdezte meg legvégül még egyszer.

Amíg én a frappáns választ kerestem, befutott a vonat.

Egy napon, egyszer csak megfog minket valami. Bármi, egy apróság. Egy rózsabimbó, egy elveszett sapka, egy kedvenc gyerekkori pulóver, egy régi Gene Pitney-lemez... mostanra már sehova sem tartozó apróságok sora. Két-három napig kóborol az a valami a lelkünkben, majd visszatér a helyére. ...Sötétség. A lelkünkben számtalan kút van kiásva. És a kutak felett madarak szállnak keresztül.

Azon az őszi vasárnap délutánon az én lelkemet a flipper ragadta meg. Az ikrekkel néztük együtt a naplementét a golfpálya nyolcas lyuka körüli rövidre nyírt pázsiton. A nyolcas lyuk egy öt par hosszú szakasz volt,^[2] akadályok és lejtő nélkül. Csak egy általános iskola folyosójához hasonlatos pázsitsáv nyúlt el egyenesen. A hetes lyuknál egy környéken lakó egyetemista gyakorolt fuvolán. Szívfájdító kétoktávos skálázással kísérve, a lemenő nap már félig bebukott a domb mögé. Hogy miért épp akkor fogott meg engem az a flipper, azt nem tudom.

De ez nem volt elég, mert az idő múlásával a flipper képe egyre nagyobbra duzzadt bennem. Ha lehunytam a szemem, fülemben zúgott, ahogy az ütköző ellöki a golyót, és ahogy a pontozó kipörgeti a számokat.

*

1970-ben, amikor Patkánnyal épp J bárjában volt szokásunk inni, én nem voltam kifejezetten lelkes flipperjátékos. A bár flipperje egy akkoriban ritkaságszámba menő háromkaros, Spaceship nevű modell volt. A játéktér alsó és felső részre oszlott, a felsőn egy, az alsón két flipperkar helyezkedett el. Békebeli darab volt, még azelőttől, hogy a szilárdtestáramkörök felváltották a félvezetőket, végleg beárnyékolva ezzel a flipperek fénykorát. Akkoriban Patkány rá volt kattánva a flipperre, és egyszer le is kellett fényképeznem őt a masinával a 92 500, a legmagasabb pontszáma emlékére. Patkány rátámaszkodott a flipper szélére és vigyorgott, míg a gép maga szintén vigyorgott, kijelzőjén a 92

500-zal. Ez volt az egyetlen szívmengető kép, amelyet a Kodak zsebfényképezőgéppel készítettem. Patkány tisztára olyan volt rajta, mint egy második véhás légivadász-bajnok. És a flipper meg mint egy régi vadászgép. Olyan, amelyiknél a segéd kézzel forgatja meg a propellert, és felszállás után a pilóta csapja le a szélvédőt. A 92 500-as szám összekötötte Patkányt és a flippert, és egy megfoghatatlan, szoros léghört varázsolt köréjük.

Hetente egyszer a flippercég pénzbeszedője és egyben szerelője jött el J bárjába. Harminc körüli, betegesen sovány férfi volt, és szinte senkivel sem váltott szót. Belépett a bárba, és J-re egy pillantást sem vetve kulccsal kinyitotta a flipper alján lévő ajtót, majd az aprópénzt a vászontarisznyájába ömlesztette. Aztán kivett belőlük egyet, és ellenőrzés végett bedobta a gépbe, kétszer-háromszor megbizonyosodott a kilövő rugójának állapotáról, majd az érdeklődés leghalványabb jele nélkül elindította a golyót. Nekiküldte az ütközőnek, hogy megnézze a mágnes működését, majd végigvitte az összes sávon, és eltalálta az összes célpontot. A leeső célpontokat, a kick-out lyukakat, a lottócélpontokat... a legvégén pedig kigyulladt neki a bónuszlámpa is, mire unott képpel a kivezetőre irányította a labdát és véget vetett a játéknak. Azután J-hez fordulva biccentett, hogy nincs semmi probléma, és távozott. Jó, ha annyi időbe telt, míg egy fél cigaretta elég.

Én elfelejtettem leütni a hamut a cigarettámról, Patkány megfeledkezett a söréről, s mindig döbbenten figyeltük ezt a nem mindennapi technikát.

– Olyan, mint egy álom! – mondta Patkány. – Aki így tud, annak százötven rugó sima ügy. Sőt, belefér talán kétszáz is.

– Hiába, ha egyszer profi – vigasztaltam. De attól sem nyerte vissza többé pilótabajnoki büszkeségét.

– Hozzá képest én még csak a csaj kisujja hegyét fogtam meg – mondta, és elhallgatott. Nagy álma volt, hogy valaha hat számjegyű eredményt mutasson neki a kijelző.

– Ez a munkája – győzködtem tovább – Az elején biztos élvezte. De gondolj bele, hogy reggeltől estig ezt kéne csinálnod. Arra már mindenki bement az unalmast.

– Nem – rázta Patkány a fejét. – Én nem mondanám be.

Hosszú idő óta először zsúfolásig tele volt J bárja. A vendégek legtöbbször még soha nem láttuk itt, de a vendég akkor is vendég, szóval J-nek semmi oka nem volt a rosszkedvűségre. A jégtörő ár becsapódásának hangja, a jégkockák hozzáütődése a pohár falának, nevetés, a Jackson 5 a zenegépben, a képregények szövegbuborékaihoz hasonlóan a plafonon lebegő fehér füstgomolyag – olyan este volt, mintha a nyár élénksége tért volna vissza még egyszer.

De Patkány számára ez mégsem volt ugyanaz. Egyedül kuksolt a pult végében, nyitott könyvében már többször olvasta el ugyanazt az oldalt, míg fel nem adta és be nem csukta. Ha tehetné, felhörpintené az utolsó korty sörét, hazamenne és lefeküdné. Ha *tényleg* el tudna aludni...

Ezen a héten semmiben sem volt szerencséje. A szilánkokra szakadt alvás, a sör és a cigaretta, sőt még az időjárás is összeesküdött ellene. Az esővíz, miután lemosta a hegyet, beömlött a folyóba, és barna-szürke foltosra változtatta a tengert. Utálatos egy látvány volt. A fejébe meg mintha egy régi újságpapírt gyömöszöltek volna galacsinná gyűrve. Csak felszínesen és rövid ideig tudott aludni. Mint egy túlfűtött fogorvosi váróban. Minden egyes ajtónyitásra felébred. Megnézi az óráját.

A hét felénél magányos whiskeyzés közben Patkány úgy döntött, hogy egy időre lefagyasztja az összes gondolatát. Tudata minden részét olyan vastag jégtáblával tapasztotta be, hogy egy jegesmedvét is elbírtak volna, és azzal a várakozással aludt el, hogy ezáltal a hét maradékán túl tudja majd tenni magát. Csakhogy amikor felébredt, az égvilágon minden maradt a régiben. A feje fájt csupán egy kicsit.

Patkány az orra előtt sorakozó hat üres sörösüveget méregeti. Az üvegek között látja J-t hátulról.

Talán itt az ideje a visszavonulásnak – gondolja Patkány. – Ebben a bárban először tizennyolc évesen söröztem. Több ezer üveg sör, több ezer adag sült krumplics, több ezer lemez a zenegépben. Minden csak jött, mint a bárkához csapódó hullám, aztán elment. Nem ittam én már bőven elég

sört? Persze, legyen az ember harminc- vagy akár negyvenéves, sört ihat, amennyit akar. Csakhogy az *itt* megivott sör az más. Huszonöt éves – nem rossz kor a visszavonuláshoz. Egy valamirevaló ember ilyenkor már elvégezte az egyetemet, és a bank kölcsönpénztárában hivatalnokoskodik.

Patkány hozzátett még egyet az üres üvegek sorához, és egy slukkra félig kiitta a túlcsonduló poharát. Utána reflexszerűen megtörölte a száját a kézfejjével. Aztán meg a nedves kezét törölte bele a pamutnadrágja fenekébe.

Na, akkor most gondolkozzunk – utasítja magát Patkány –, nem ám megszökni, gondolkozni! Huszonöt év... ennyi idősen már lehet egy kicsit gondolkodni is. Ez annyi, mint két tizenkét éves kölyök együtt: érsz te annyit? Hát nem, még egyet sem. Még annyit sem, mint egy uborkásüvegbe szuszakolt hangyaboly. Fejezd már be, elég volt a fárasztó metaforákból! Nem jók semmire. Gondolkozz, valahol el kellett rontanod. Juttasd eszedbe!... Honnan tudjam?!

Patkány belefáradt, és kiitta a maradék sörét. Aztán felemelte a kezét, hogy kérjen egy újabb üveggel.

– Ma túl sokat ittál – mondta J. De azért végül megkapta a nyolcadik üveg sörét.

Egy egészen kicsit fáj a feje. Teste, mintha hullámok dobálnák, néhányszor fel-le vetődik. Szeme mélyét elnehezültnek érzi. Hányjál! – szólt egy hang a fejében. – Hányjál, aztán állj neki szépen gondolkodni! Na, kelj fel, és menj el a vécéig... Nem megy. Az első bázisig sem bírok eljutni... De azért helykén elsétált a mosdóig, kinyitotta az ajtót, kizavarta a kiscsajt, aki a tükör előtt igazgatta a sminkjét, és odaguggolt a vécészséhez.

Hány éve hánytam utoljára? Még azt is elfelejtettem, hogy kell. Le kell venni hozzá a nadrágom?... Hagyd már a hülye vicceket! Kussolj és hányjál! Dobd ki még a gyomoredveidet is!

Miután kihányta még a gyomoredveit is, leült a vécére, és cigarettázott. Aztán szappannal megmosta az arcát és a kezét, a tükörbe nézett, és vizes kézzel megigazította a haját. Egy kissé túl komor, de az orra és az álla formája nem is olyan rossz. Egy állami középiskola tanárnőjének talán bejönne.

Kiment a mosdóból, odalépett a lány asztalához, akinek csak a fél szeme volt újra húzva, és udvariasan elnézést kért. Aztán visszaült a pulthoz,

megivott egy fél pohár sört, majd egy hörpintésre felhajtotta a J-től kapott jeges vizet. Kétszer-háromszor megrázta a fejét, rágyújtott, és azzal be is indult a normális agyműködése.

– Na, most már oké – mondta ki Patkány hangosan. – Hosszú az este, nyugodtan tudsz gondolkozni.

Úgy igazándiból 1970 telén vettem bele magam a flipper varázslatos világába. Mintha egy sötét lyukban töltöttem volna azt a fél évet. A puszta közepén ástam egy méretemre való gödröt, belevackoltam magam, és a fületem elzártam mindennemű hangtól. Nem volt semmi, ami felkeltette volna az érdeklődésemet. Délutánonként felébredtem, vettem a kabátomat, és a játékszem egyik csücskében töltöttem az időmet.

A gép, amelyre végre rábukkantam, pontosan ugyanaz a háromkaros Spaceship modell volt, mint J bárjájában. Bedobtam a pénzt, megnyomtam az indítógombot, mire a gép, mintha csak megremegne, különböző hangok kíséretében sorban felállította a tíz célpontot, leoltotta a bónuszlámpát, a kijelzőt visszaállította hat nullára, és kilőtte a sínre az első golyót. Megszámlálhatatlanul sok érmét dobáltam bele, mígnem pontosan egy hónap múlva, egy tél eleji, hideg esős délutánon a pontszámom, ahogy a légballoon hajítja el az utolsó homokzsákot, hat számjegyű lett.

Reszkető ujjaimat leerőszakoltam a flippergombról, nekidőltem a hátam mögötti falnak, és a jegesre hűlt dobozos sörömet kortyolgatva hosszú ideig meredtem a hat számból álló 105 220-ra, amit a kijelző mutatott.

Így kezdődtek a flippergéppel töltött rövid mézesheteim. Szinte be se dugtam az orromat az egyetemre, és a melóval keresett pénzem nagyját a flipperbe pakoltam. Haggig, passzolás, trap, stop shot... szinte az összes fogásban kiműveltem magam. És mindig volt már valaki, aki nézte a hátam mögül a játékszem. Volt, hogy egy vörösre rúszozott gimnazista lány nyomta a karomhoz puha mellét.

Amikor túlléptem a százötvenezer pontot, eljött az igazi tél. Én a jéghideg, néptelen játékszemben, a kapucnis kabátomba bugyolálva, fülig felhúzott sállal ölelkeztem a flipperemmel. A végében időnként megláttam a saját arcomat, beesett volt és csontos, a bőröm pergamenszerűen száraz. Minden harmadik játék után nekidőltem a falnak pihenni, és vacogva ittam a sörömet. Az utolsó korty mindig ólomízű volt. Teleszórtam a padlót cigarettacsikkal, és a zsebemben tartott hot dogot rácsáltam.

Elbűvölő volt. A három flipperkaros Spaceship... csak én tudtam őt megérteni, és engem is csak ő. Minden alkalommal, amikor megnyomtam az indítógombot, ő kellemes hangot hallatva pörgette ki a kijelzőre a hat nullát, majd rám mosolygott. Én egy millimétert sem tévedve a megfelelő szögben meghúztam a kilövőt, és a csillogó fényes ezüstgolyót beküldtem a sínről a pályára. Míg a labda körbefutott a mezőn, én olyan felszabadultságot éltem át, mint amikor jó minőségű hasist szívok.

Különböző gondolatok futottak át az agyamon minden összefüggés nélkül, majd el is tűntek. Különféle emberek alakja jelent meg és tűnt el a pályát borító üveglapon. Az üveg, mint az álmokat kivetítő dupla tükör, megjelenítette a lelkemet, és az ütközők meg a bónuszlámpa fényéhez igazodva villogott.

Nem a te hibád – mondta, és megrázta a fejét. – Nem miattad volt, te mindent megtettél, ami tőled telt.

Nem így van – mondom én. Bal flipperkar, tap transfer, kilences célpont. – Nem így. Én nem voltam képes semmire. Egy ujjamat sem bírtam megmozdítani. De ha akarom, meg tudtam volna tenni.

Nagyon kevésre képes az ember – mondja.

Az lehet – mondom. – De semminek sincs vége, biztosan örökké ugyanez lesz. – Return lane, trap, kick out-lyuk, rebound, haggig, hatos célpont... bónuszlámpa. 121 150. – Vége van, mindennek – mondja.

*

A rákövetkező év februárjában eltűnt. A játéktermet lebontották, és a rákövetkező hónapban már egy éjjel-nappali fánkos volt a helyén. Az a fajta bolt, ahol a függönyanyagmintás egyenruhát viselő eladólány ugyanolyan mintájú tányéron hozza ki neked a száraz fánkot. Motoros gimnazisták, éjszakázó sofőrök, úgymaradt hippik meg bárokban dolgozó nők, egyformán életunt fejjel itták elől a kávéjukat. Rendeltem egy iszonyúan pocsek kávé meg egy fahéjas fánkot, és megkérdeztem a pincérlányt, hogy nem tud-e valamit a játékteremről.

Gyanakodva méricskél. Olyan tekintettel, mintha legalábbis egy földre esett fánk lennék.

– Játékterem?

– Az, amelyik nemrég még ezen a helyen állt.

– Nem tudok – rázta álmosan a fejét. Ki emlékezne egy hónappal ezelőtti dolgokra? Ez egy ilyen város.

Sötétbe borult lélekkel jártam be a várost. A három flipperkaros Spaceshipnek senki nem tudta a hollétét.

Én pedig abba hagytam a flipperezést. Ha eljön az ideje, mindenki abbahagyja. Csak ennyi az egész.

A napok óta hulló eső péntek délután hirtelen elállt. Az ablakból látszott, hogy a város lehangolóan sok vizet szívott magába, amitől felduzzadt. A lemenő nap különös színűre változtatta a felhőket, amelyek tükröződése ugyanolyanra festette a szobát.

Patkány széldzsekit húzott a trikója fölé, és elment hazulról. Az aszfaltjárda helyenként békés pocsolyákat pátyolgatva, feketén nyúlik el a végtelenbe. Az egész város az eső utáni naplemente szagát árasztja. A folyóparti fenyők tetőtől talpig csurom vizesen csöpögtették zöld leveleik végéről az apró cseppeket. A barnára színeződött esővíz a folyóba ömlött, és elindult a tenger felé a betonmederben.

A nap hamar lement, és nedves sötétség borult a tájra. És ez a nedvesség egy pillanat alatt köddé alakult.

Patkány kikönyökölt a kocsiblakon, és lassan pásztázta a várost. A hegyi úton fehér köd szállt nyugat felé. Végül a folyó mentén lement a tengerhez. Megállította a kocsit a védőgát mellett, hátradöntötte az ülést, és dohányzott. A homokos part, a hullámtörő tömbök, a talajfogó erdő, minden feketére ázott. A nő lakásának redőnye mögül meleg, sárga fény szivárog ki. Megnézi a karóráját. Hét óra tizenöt perc. Az emberek befejezték a vacsorát, és most kezd ki-ki felolvadni a saját lakása langymelegében.

Patkány feje mögé támasztotta a kezeit, becsukta a szemét, és próbálta eszébe idézni a nő lakását. Összesen csak kétszer volt fönn nála, ezért nem egészen pontos az emlékezete. Ahogy belépünk, egy hat gyékényszőnyegnyi amerikai konyha... narancssárga terítő, cserepes dísznövények, négy szék, narancslé, az asztalon újság, rozsdamentes acél teáskanna... Minden szépen elhelyezve, sehol egy folt... Azon túl egy két kisebből egybenyitott nagy szoba. Hosszúkás, üveglappal fedett íróasztal, azon pedig... három porcelán söröskorsó. Bennük mindenféle ceruza meg vonalzó meg tustoll, zsúfolásig tömve. Egy tálcán radír meg levélnehezék,

tintaoldó, régi blokk, ragasztószalag, színes kapcsok... aztán még ceruzahegyező, bélyegek.

Az asztal mellett egy jól bejáratott rajztábla és egy hosszú karú lámpa. A búrája színe... zöld. És a szemközti falnál van az ágy. Skandináv jellegű, kis, világos faágy. Ha ketten fekszenek bele, úgy nyikorog, mint a csónak a parki tavon.

A köd az idő előrehaladtával egyre sűrűbb lett. A tejfehér sötétség lassan úszik a tengerparton. Időnként sárga ködlámpa közeledett az úton, és lassítva ment el Patkány mellett. Az ablakon becsepegő apró vízcseppek minden elképzelhetőt összevizeznek az autóban. Az üléseket, a szélvédőt, a szélzsekijét, a cigit a zsebében, egyszerűen mindent. A nyílt tengeren horgonyzó teherszállító hajó ködkürtje egy gulyától elcsámborgott borjúhoz méltó éles visongatásba kezd. A kürt skálája keresztülhasít a sötétségen, és elszáll a hegy felé.

A bal oldali falon – folytatja Patkány a gondolkodást – könyvespolc és kis lejátzó, lemezek. Meg a ruhásszekrény. Két Ben Shahn-reprodukció. A könyvespolcon nincs semmi említésre méltó. Főleg építészeti szakkönyv. Aztán utazással kapcsolatos könyvek, útikönyvek, útinaplók, térképek, néhány bestseller, Mozart életrajza, kották, néhány szótár... a franciaszótár előlapjára van írva, hogy miért kapott jutalom. A lemezek túlnyomórészt Bach-, Haydn- és Mozart-művek. A maradék meg néhány kislánykori emlék... Pat Boone, Bobby Darin, The Platters.

Itt Patkány elakadt. Valami hiányzott. Valami fontos. Amiatt a lakás egésze elvesztette realitását, és csak lógott a levegőben. Mi az? Oké, várjunk csak egy kicsit... mindjárt eszembe jut. A világítás és... a szőnyeg. Milyen a világítás? És milyen színű a szőnyeg?... Sehogyan sem akart eszébe jutni.

Kinyitja a kocsiját, átvág az erdőn, bekopog a nőhöz, és leellenőrzi a világítást meg a szőnyeg színét – erős készletet érzett rá. Hülyeség. Visszadőlt az ülésre, és ezúttal a tengert kezdte bámulni. A sötét víz felett a fehér ködön kívül nem lehetett semmi mást látni. A messzeségből a világítótorony narancssárga fénye, mint a szívverés, magabiztosan villogott egyfolytában.

A nő lakása, plafonját és padlóját vesztve egy jó darabig csak úszkált a sötétségben. Aztán szép lassan, az apró részletektől kezdve halványodni kezdett a kép, míg végül az egész eltűnt.

Patkány a plafon felé fordítja a fejét, és lassan becsukja a szemét. Majd lekapcsolta a fejében az összes lámpát, és beásta lelkét az új sötétségbe.

A három flipperkaros Spaceship... valahonnan szólongatott engem. Napokon át tartott.

A felhalmozódott munkát hihetetlen sebességgel végeztem el. Már nem ebédeltem, és nem játszottam az abesszin macskákkal sem. Senkivel sem beszéltem. A titkárnőnk időnként bejött megnézni, mi a helyzet velem, de aztán mindig fejcsóválva távozott. Kettőig letudtam az aznapi munkát, odahajítottam a kéziratokat a lány asztalára, és elszárguldottam az irodából. Aztán pedig körbejártam a játéktermetek Tokió-szerte, hogy rátaláljak a háromkaros Spaceshipre. De hiába. Egy lélek sem volt, aki látta vagy hallott volna róla.

– A négykaros Utazás a Föld középpontja felé nem jó? Frissen érkezett gép – kérdezte az egyik játékterem főnöke.

– Nem jó, sajnálom.

Látszott, hogy egy kicsit zavarja a dolog.

– Háromkarosból megvan a Southpaw. Cycle hitnél ajándék golyót ad.

– Igazán sajnálom, de engem csak a Spaceship érdekel.

Ennek ellenére volt olyan kedves, hogy megadta egy flippermániás ismerőse nevét és telefonszámát.

– Ő talán tud valamit arról a gépről, amit maga keres. Úgymond katalógusmániás, ő van legjobban képben a típusokkal. Egy kissé különös figura ugyan.

– Köszönöm – köszöntem meg.

– Á, nem tesz semmit. Remélem, megtalálja.

Bementem egy csendes kávézóba, és felhívtam a számot. Ötször csöngött, mire a férfi felvette. Halk hangja volt. A háttérből a hét órás NHK-híradó és csecsemősírás hallatszott.

– Egy bizonyos flippergépről szeretnék érdeklődni – hozakodtam elő vele rögtön bemutatkozás után.

Egy rövid időre a vonal túlvégén minden elhallgatott.

– Melyik gépről lenne szó? – kérdezte. A tévét lehalkították.

- A három flipperkaros Spaceshipről.
A férfi elgondolkodva hümmögött.
- A fejüvegén egy bolygó és egy űrhajó képe van...
- Azt én pontosan tudom – szakított félbe. Aztán megköszöri a torkát. Tisztára úgy beszélt, mint egy frissen doktorált tanár. – A chicagói Gilbert & Sons 1968-as modellje. Balsorsú gép, ez némileg közismert.
- Balsorsú gép?
- Mit szólna hozzá – mondta –, ha esetleg személyesen találkozánk, hogy elmondhassam?
- Másnap délutánra beszéltük meg a találkozót.

*

Névjegyet cseréltünk, és kávét kértünk a pincéernőtől. A férfi tényleg egyetemi tanár volt, amin iszonyúan meglepődtem. Életkorát tekintve némileg túl lehetett a harmincon, a haja már ritkulásnak indult, de leburnult és jó erőnlétben volt.

– Spanyol tanítok az egyetemen – mondta. – Olyan munka, mintha vizet kéne locsolnom a sivatagba.

Érdeklődve bólintottam.

– A maga fordítói irodájában spanyollal nem foglalkoznak?

– Én az angolt, a társam a franciát csinálja. Ennél többre már nincs kapacitásunk.

– Kár – mondta karba tett kézzel. De nem tűnt úgy, mint aki olyan nagyon sajnálja. Egy ideig a nyakkendője csomóját birizgálta.

– Járt már Spanyolországban? – kérdezte.

– Nem, sajnos nem – mondtam.

Kihozták a kávét, azzal vége szakadt a spanyol témának, és mi csendben iszogattunk.

– A Gilbert & Sons cég egy úgynevezett kései flippergyártó vállalat – kezdett bele hirtelen. – A második világháborútól a koreai háborúig főként kioldószerkezeteket gyártott bombázórepülőkhöz, de a fegyverszünet után más területekre is ki akart terjeszkedni. Flippergépek, bingógépek, félkarú rablók, zenegépek, pattogatottkukorica-árusító gép... szóval úgynevezett békebeli termelés felé. Az első flippergépünk 1952-ben készült el. Nem volt rossz. Igen strapabíró és még olcsó is. De nem volt benne semmi izgalmas, a Billboard kritikájával szölvé „a szovjet gyalogság női osztagának kiutalt

melltartóhoz hasonlatos flippergép” volt. Ennek dacára mint üzlet bejött. Mexikótól kezdve egész Közép- és Dél-Amerikába exportálták. Azokban az országokban kevés a képzett technikus. A bonyolult szerkezetek helyett a strapabíró, ritkán meghibásodó gépeknek örülnek.

Elhallgatott, amíg megitta a vizét. Úgy tűnt, sajnálja, hogy nem áll a rendelkezésére diafilmvetítő vászon és mutogatópálca.

– Azonban, mint tudja, az amerikai, tehát a világ flippergyártása csupán négy cég kezében összpontosul. A Gottlieb, a Bally, a Chicago Coin, a Williams... az úgynevezett „négy nagy”. Ezek közé rontott be a Gilbert cég. Öt évig heves harcok dúltak. Majd 1957-ben a Gilbert elállt a flippergyártástól.

– Hogyan elállt?

Bólogatás közben fintorogva kortyolt a maradék kávéjából, majd a zsebkendőjével megtörölgette a száját.

– Igen, elállt tőle. Ugyan a cég maga nyereséges volt. A közép- és dél-amerikai export miatt. De visszakoztak, még mielőtt jobban megégetik magukat... Ugyanis a flippergyártás mikéntje irtózatosan összetett. Tapasztalt technikusokra van szükség, és egy tervezőre, aki összefogja őket. Ezenfelül kell egy egész országot átfogó hálózat. Ügynökök, akik állandóan raktáron tartják az alkatrészeket, illetve annyi szerelő, hogy bárhol is romoljon el egy gép, öt órán belül ott teremhessenek. Hát, sajnos a zöldfülű Gilbertnek ennyi erőforrás nem állt a rendelkezésére. Így aztán könnyek között kihátráltak, és hét éven át italautomatákat gyártottak, és ablaktörőket a Chryslernek. Ám a flipperekrekről sem mondtak le.

Itt elhallgatott. Cigaretta vett elő a felöltője zsebéből, az asztallaphoz ütögte, majd öngyújtóval gyújtott rá.

– Nem adták fel. Önérzetesek voltak. Egy titkos gyárban folytak tovább a kutatások. A „négy nagy” volt szakembereit csábították el, és belőlük állt össze a tervezőcsapat. Hatalmas összeget bocsátottak a rendelkezésükre, és megparancsolták, hogy csináljanak egy olyan gépet, amely nem marad alul a „négy nagy” egyik modelljével szemben sem, ráadásul legyen meg öt éven belül. Ez 1959-ben történt. Az alatt az öt év alatt a cég sem tétlenkedett. Egy másik termékük segítségével Vancouvertól Waikikiig terjedő tökéletes hálózatot hoztak létre. Ezzel mindent előkészítettek.

Az új kezdet első gépe a tervek szerint 1964-re elkészült. Ez volt a Big Wave.

Börtáskájából egy fekete albumot vett elő, amely tele volt újságkivágásokkal, kinyitotta, és ideadta nekem. A Big Wave-nek egy magazinból kivágott egész alakos képe, a pálya alaprajza, a fejüvegére festett kép, sőt még a használati utasítása is benne volt.

– Igazán különleges modell volt. Telis-tele soha nem látott ötletekkel. Vegyük csak a szekvenciákat. Ebben a Big Wave-ben magad választhatod ki a színtednek megfelelő mintát. Ez a modell igen nagy népszerűsége tett szert.

Persze mára már a Gilbert cég efféle ötletei egészen elterjedtek, de akkoriban nagy újdonságnak számítottak. Ráadásul ez a típus rendkívül lelkiismeretesen készült. Mindenekelőtt tartós volt. A „négy nagy” általában három év garanciát vállalt, míg ezt öt évig biztos lehetett használni. Másodszor is a véletlen szerepe kicsi volt, az ügyesség kapta a fő szerepet... Később a Gilbert cég készített ezen a vonalon néhány híres darabot. Az Orient Expresst, a Sky Pilotot, a Transamericát... Mindegyiket nagyra értékelték a rajongók. A Spaceship volt az utolsó alkotásuk.

A Spaceship teljesen különbözött a négy korábitól. Míg azok mindenféle újdonsággal kecsegtettek, a Spaceship hihetetlenül hagyományos és egyszerű szerkezet volt. A „négy nagy” által használt elemeken kívül nem volt benne semmi más. Mondhatjuk, hogy pont ez volt benne a kihívás nekik. Tudták, mit akarnak.

Lassan, szájbarágósan beszélt. Én időnként bölintva ittam a kávémat, majd miután az elfogyott, a vizemet, aztán mikor azt is megittam, rágyújtottam.

– A Spaceship különös egy gép volt. Elsőre talán nem látsz benne semmi extrát. De ha kipróbálsz, van benne valami más. Ugyanaz a flipperkar, ugyanazok a célpontok, de valahogy más, mint a többi. És ez a valami rabul ejtette az embereket, mint a kábítószer. Nem lehet tudni, miért... Két ok miatt nevezem balsorsú gépnek a Spaceshipet. Az egyik, hogy az emberek nem ismerték fel kellőképpen a nagyszerűségét. Amikor végre elkezdtek ráeszmélni, már késő volt. A másik, hogy a cég csődbe ment. Túlságosan lelkiismeretesen dolgoztak. A Gilbertet beszipantotta egy konglomerátum. A központ kijelentette, hogy nincs szükség flipperrészlegre. Ennyi volt. A Spaceshipből összesen ezeröttszázat gyártottak, így mára híres délibáb csupán. Amerikában a rajongók között kétezer dollárra rúg az ára, de nemigen fordul elő, hogy eladásra kínálják.

- Miért?
- Senki sem válik meg tőle. Senki sem bír megválni tőle. Különös gép ez.

Amikor befejezte a mondandóját, csak úgy megszokásból a karórájára nézett, majd rágyújtott. Én kikértem a második kávémat.

- Japánba hányat hoztak be?
- Utánanéztem. Hármat.
- Hát az nem sok.

Bólintott.

– Mert nem volt a Gilbert-termékeknek importőre itt. '69-ben egy importügynökség próbaképp hozatott belőlük. Azt a hármat. Amikor újabbakat rendelt volna, a Gilbert & Sons már nem létezett.

- Annak a háromnak a hollétéről lehet tudni valamit?

Néhányszor megkevergette a cukrot a kávéscsészéjében, és megvakarta a fülcimpáját.

– Az egyik egy kis sindzsukui játékterembe került. A hely tavalyelőtt télen csődbe ment. Nem tudni, hova került a gép.

- Azt tudom.

– A második egy sibujai játékteremben volt, ami tavaly tavasszal leégett. Mondjuk senki sem vesztett semmit, mert volt tűzbiztosításuk. Csupán egy Spaceship tűnt el mindörökre... Ha belegondolok, tényleg nem lehet másképp nevezni, mint balsorsú gépnek.

- Mint a máltai sólyom – mondtam.

Bólintott.

- Viszont a harmadik hollétéről nem tudok semmit.

Megmondtam neki J bárjának címét és telefonszámát.

- De most már nincs ott. Tavaly nyáron leselejtezték.

Sajnálattal jegyezte fel a noteszába.

- Engem a sindzsukui érdekel – mondtam. – Nem tudja, hol lehet?

– Több lehetőség van. A leggyakoribb az ócskavastelep. A gépek nagyon gyorsan cserélődnek. A legtöbb három év alatt elveszti az értékét, és jobban megéri újat venni, mint a szerelésre költeni. Meg persze ott a divat is. Így aztán jön a roncstelep... A második lehetőség, hogy használt cikként értékesítik. A régi típusú, de még működő példányokkal előfordul, hogy valami ételbárban kötnek ki. Ott pedig részegek és amatőrök keze

között végzik. A harmadik, igen ritka eset, hogy egy rajongó veszi meg. De nyolcvan százalék, hogy bezúzzák.

Ujjaim között a meg sem gyújtott cigarettával, sötét gondolataimba merültem.

– Az utolsó lehetőségnek nincs mód utánanézni?

– Megpróbálni meg tudom, de nem könnyű. A flippermániások szinte egyáltalán nem tartják egymással a kapcsolatot. Nincs névsor vagy hírlevél. ...Na, azért próbálkozzunk meg vele. Nekem is van némi érdekeltségem a Spaceshipnél.

– Megköszöném.

Hátát a puha széktámlába süppesztette, és dohányzott.

– Jut eszembe, mennyi a legmagasabb pontszáma a Spaceshipen?

– Százhatvanötezer – válaszoltam.

– Az igen jó – mondta rezzenéstelen arckifejezéssel. – Valóban nagyszerű – és megint megvakarta a fülét.

A rákövetkező egy hét meglepően békés csendben telt. A flipper hangja még a fülemben visszhangzott ugyan, de a téli napsütésbe pottyant méhecske szárnycsapkodásának örületes zizegése már elmúlt. Az ősz minden nappal egyre valódibb lett, a golfpályát körülvevő erdőben száraz falevelekkel telt meg a föld. A lakás ablakából látni lehetett, hogy a külváros lankás domboldalain több helyütt az avarégetésből származó vékony füstcsíkok, mint holmi varázskötelek, nyílegyenesen nyúlnak fel az égbe.

Az ikrek egyre szűkszavúbbak lettek, és egyre kedvesebbek. Sétáltunk, kávéztunk, lemezt hallgattunk, és összeölelkezve aludtunk a pokróc alatt. Vasárnap egyórai sétával elmentünk a botanikus kertbe, és a tölgyesben *siitake* gombás és spenótos szendvicset ettünk. A tölgyerdő felett egy fekete farkú vadmadár éles hangon rikácsolt.

Egyre hűvösebb lett, ezért vettem nekik két új sporttrikót, és a saját régi pulóvereimet is odaadtam mellé. Ennek köszönhetően már nem 208 és 209 voltak, hanem olívazöld kerek nyakú pulóver és bézs kardigán lett belőlük, de egyiküknek sem volt kifogása ellene. Ezenkívül még zoknit és új tornacipőt is vettem nekik. Így aztán tisztára Nyakigláb Apónak érezhettem magam.

Nagyszerű volt az októberi eső. Tüvékony és gyapotpuha eső permetezte a száradásnak indult pázsitot a golfpályán. Pocsolyákat sem csinált, hanem szépen beivódott a földbe. Az eső utáni erdőben a nedves avar szaga terjengett, betűzött a lemenő nap néhány sugara, és foltokat festett a talajra. Az erdőn keresztül vezető ösvény felett néhány madár suhant át.

Az irodában is változatlanul teltek a napok. Túljutottam a munka nehezén, régi jazzt hallgattam kazettán, Bix Beiderbeckét és Woody Hermant, meg Bunny Berigant, cigarettázva dolgozgattam, óránként whiskyt ittam és kekszet ettem.

Csak a lány tűnt elfoglaltnak, a menetrendet böngészte, repülőjegyet és szállodát foglalt, plusz megjavította két pulóveremet, meg arrébbvarrta a fémgombot a blézeremen. Frizurát változtatott, a rúzsát halvány rózsaszínre cserélte, és vékony pulóvert hordott, ami kihangsúlyozta a melle domborulatát. És feloldódott az őszi levegőben.

Úgy is lehetett érezni, mintha minden örökre ugyanolyan maradna – nagyszerű egy hét volt.

Nehéz volt előhozakodni J-nek azzal, hogy elhagyja a várost. Nem tudta, miért, de iszonyúan nehéz volt. Három napig eljárt a bárba, és egyik nap sem tudott előrukkolni vele. Amint megpróbálta volna elmondani, a torka kiszáradt, mire sört kellett innia. Aztán úgy, ahogy volt, folytatta az ivást, és elviselhetetlen erőtlenség lett úrrá rajta. Akárhogy is kapálózson, nem megy ő sehova, gondolta.

Amikor az óra tizenkettőt mutatott, Patkány feladta, és némileg megkönnyebbülten állt fel, szokás szerint jó éjszakát kívánt J-nek és kiment a bárból. Az esti szél már egészen hidegen fújt. Hazament, leült az ágyára, és bámulta a tévét. Kinyitott egy doboz sört, rágyújtott. Régi westernfilm, Robert Taylor, reklám, időjárás-előrejelzés, reklám, aztán a hangyafutkosás... Patkány kikapcsolja a tévét, lezuhanyzik. Aztán kinyit még egy doboz sört, és meggyújt még egy szál cigarettát.

Fogalma sem volt, hova menjen, ha elmegy ebből a városból. Úgy is érezte, nincs hova mennie.

Életében először kúszik fel a lelke mélyéből a félelem. A feketén fénylő föld alatti bogarakhoz hasonlatos félelem volt. Amiknek nincs szeme, és nem ismerik a könyörületet. És magukkal akarják rántani Patkányt a föld mélyére. Érti a nyálkájukat a testében. Kinyit egy doboz sört.

Az alatt a három nap alatt Patkány szobája megtelt üres sörösdobozzal és cigarettacsikkal. Iszonyúan szeretett volna találkozni a nővel. Egész testével érezni bőrének melegét, és örökké benne maradni a nőben. De hozzá már nem mehet vissza. Te magad égetted fel a hidat, nem? – gondolja Patkány. – Te vakoltad be a falat, belezárva önmagad, nem igaz...?

A világítótornyot nézi. Az ég világosodni kezd, a tenger szürke színűre vált. És amikor a határozott reggeli fény, mintha csak egy asztalterítőt rántana le, eltörölte a sötétséget, Patkány befeküdt az ágyába, és az otthontalan szenvedésével együtt elaludt.

Patkány elhatározása, hogy elhagyja a várost, egy időben megingathatatlan tényállásnak tűnt. Hosszú időn keresztül, különböző szempontokból végiggondolta, míg erre a döntésre jutott. Azt hitte, sehol sem hibádzik. Meggyújtotta a gyufát, és felégette a hidat. Így nem kötötte ide már semmi. Lehet, hogy marad a városban valamennyi a saját árnyékomból. De senkit sem fog izgatni. A város tovább változik, és végül az az árnyék is eltűnik majd... Minden szépen halad előre a maga útján.

És J pedig...

Hogy az ő léte miért zaklatja fel ennyire, nem tudta. „Elmegyek a városból, minden jót!” – elvileg ennyi lenne az egész. Hiszen nem is tudnak egymásról semmit. Két idegen összetalálkozott, és elment egymás mellett – csak ennyi volt az egész. De ettől még Patkánynak fáj a lelke. Hanyatt feküdt az ágyában, és szorosan összezárt öklét meglengette néhányszor a levegőben.

*

Éjfél is elmúlt, amikor Patkány feltolta a J bárja rolóját. J szokás szerint a félig leoltott világításban ült az asztalnál, és nem csinált különösebben semmit, csak cigarettázott. Ahogy meglátta a belépő Patkányt, kissé elmosolyodott, majd bólintott. J nagyon öregnek látszott a félhomályban. Fekete borostája árnyként fedte az arcát és az állát, a szeme beesett, keskeny ajkai szárazak és repedezettek voltak. Nyakán látszottak az erek, ujjai hegye sárga volt a nikotintól.

– Fáradt vagy? – kérdezte Patkány.

– Egy kicsit – mondta J. Aztán hallgatott kicsit. – Van ilyen nap. Mindenkinek van.

Patkány bólintott, kihúzott egy széket, és leült J-jel szemben az asztalhoz.

– Esős napokon és hétfőn mindenkinek bús a kedve, van egy ilyen dal.

– Hát tényleg így van – mondta J, miközben a saját cigarettát tartó ujjaira meredt.

– Jobban tennéd, ha mihamarabb hazamennél és aludnál.

– Á, jó ez így – rázta J a fejét. Olyan lassan csóválta, mintha csak egy bogarat akarna elhessegetni. – Hiába mennék haza, úgysem tudnék elaludni.

Patkány reflexszerűen a karórájára pillantott. Tizenkét óra húsz perc volt. A nesztelen föld alatti félhomályban úgy érzi az ember, hogy kihalt az idő. A leeresztett rolójú J bárjában egy szilánkja sem volt a csillogásnak, amit éveken át keresett. Minden megfakult, és minden kimerült volt.

– Adnál nekem egy kólát? – szolt J. – Te meg igyál sört.

Patkány felállt, sört meg kólát vett elő a hűtőszekrényből, és a poharakkal együtt kihozta az asztalhoz.

– Zene? – érdeklődött J.

– Nem, ma inkább a csend – mondta Patkány.

– Mintha temetnénk valamit.

Patkány nevetett. És egy szó nélkül itták a kólát meg a sört.

Az óra Patkány asztalra támasztott karján természetellenesen hangosan kezdett ketyegni. Tizenkét óra harmincöt perc, mintha rengeteg idő telt volna el. J szinte meg sem mozdult. Patkány figyelte, ahogy J cigarettája csonkig ég az üveg hamutartóban.

– Mitől fáradtál el ennyire? – pedzette meg Patkány.

– Nem is tudom – mondta J, és megcserélte keresztbe tett lábait. – Biztos nincs is különösebb oka.

Patkány félig kiitta a sört a poharából, sóhajtott, és visszatette az asztalra.

– Hallod, J, az emberek mind megromlanak. Nem igaz?

– De.

– Többféle módja van a megromlásnak. – Patkány akaratlanul is az ajkaihoz érintette a kézfejét. – Viszont az egyes ember számára nagyon is korlátozott, hogy mi közül választhat. Maximum... két-három féle lehetősége van.

– Hát lehet.

A habját vesztett sör maradéka pocsolyaként ült a pohár fenekén. Patkány kivette a zsebéből megsoványodott csomag cigarettáját, és szájába vette az utolsó szálat.

– De kezdem úgy érezni, hogy ez lényegtelen. Így is, úgy is megromlunk, vagy nem?

J ferdén tartva a kóláspoharát, némán hallgatta Patkányt.

– De attól még az ember folyton változik. Sose tudtam, hogy mi értelme van a változásnak – harapott rá Patkány az ajkaira, és az asztalra meredve

gondolataiba mélyedt. – És arra jutottam, hogy minden előrelépés, minden változás végül is csak része a romlás folyamatának. Nem így van?

– De, valószínűleg így.

– Ezért aztán egy csepp szeretetet vagy jóindulatot nem tudtam azok irányában érezni, akik így örvendezve igyekeztek a semmi felé... Ezzel a várossal szemben sem tudtam.

J hallgatott. Patkány is. Elvette az asztalról a gyufásdobozt, lassan engedte meggyulladni a szálát, majd meggyújtotta a cigarettáját.

– A probléma – mondta J –, hogy te magad akarsz megváltozni. Ugye?

– Valóban.

Félelmetesen csendes másodpercek következtek. Úgy tíz másodperc. J szólalt meg.

– Az ember mint olyan meglepően ügyetlen lény. Sokkal inkább, mint gondolnád.

Patkány kiöntötte az üvegből a poharába a sör maradékát, és egy szuszra kiitta.

– Nem tudok dülőre jutni.

J bólogatott.

– Képtelen vagyok dönteni.

– Én is úgy láttam – mondta J, és a mosolya olyan volt, mintha belefáradt volna a beszélgetésbe.

Patkány lassan felállt, és zsebre vágta a cigarettát meg az öngyújtót. Már egy óra is elmúlt.

– Jó éjt! – mondta Patkány.

– Jó éjt! – szólt J. – Figyelj csak, valaki mondta, hogy „Lassan járj, és bőven igyál vizet!”.

Patkány rámosolygott J-re, kinyitotta az ajtót, és felment a lépcsőn. A kinti lámpák megvilágították a néptelen utcát. Patkány leült az út korlátjára, és felnézett az égre. Azon gondolkozott, hogy vajon mennyi vizet kéne innia, hogy elég legyen.

A spanyoltanár a novemberi háromnapos szünet utáni szerdán telefonált. Az ebédszünet előtt a társam elment a bankba, én pedig az iroda ebédlőjében éppen a spagettit ettem, amit a lány csinált. A spagetti úgy két perccel túl volt főzve, és bazsalikom helyett apróra vágott feketecsalánnal készült, de nem volt rossz ízű. A spagettikészítésről folyó vitánk kellős közepén szólalt meg a telefon. A lány vette fel, majd két-három szó után egy vállrándítás kíséretében nyújtotta át nekem a kagylót.

– A Spaceship miatt hívom – mondta. – Megtudtam, hol van.

– Hol?

– Nem szeretném telefonon közölni – mondta. Mindketten hallgattunk egy ideig.

– Azazhogy? – kérdeztem.

– Nehéz lenne telefonon elmagyarázni, miről van szó.

– Tehát látni kell?

– Nem – motyogta. – Még ha a saját szemével látja is, nehéz magyarázatot adni rá.

Nehezen buktak elő belőle a szavak, ezért vártam, hogy folytassa.

– Nem az agyamat teszem, és nem szórakozom magával. Mindenképpen találkozoznunk kell.

– Értem.

– Ma ötkor megfelel?

– Rendben van – mondtam. – Megkérdezhetem, hogy játszani is tudok majd vele?

– Természetesen – mondta. Megköszöntem, és letettem a telefont. És visszatértem a spagettim maradékához.

– Hová mész?

– Flipperezni. De hogy hova, azt nem tudom.

– Flipperezni?

– Igen, amikor egy karral kilövöd a labdát...

– Azt tudom. De mire föl fogsz te flipperezni?

– Hát? Rengeteg dolog van ezen a világon, amit elménkkel fel nem foghatunk.

Az asztalra könyökölve a kezén nyugtatta az állát, és gondolkozott.

– Jó vagy a flipperben?

– Régebben az voltam. Ez volt az egyetlen terület, amire büszke voltam.

– Nekem nincs olyanom.

– Legalább nem fogod elveszíteni.

Amíg ismét elmélyedt a gondolataiba, megettem a spagettim maradékát. Aztán elővettem egy gyömbért a hűtőből, és inni kezdtem.

– Nem sokat számítanak azok a dolgok, amelyeket egyszer elveszítünk. „Az elveszítendő dolgok ragyogása nem igazi ragyogás.”

– Ki mondta?

– Elfelejtettem, ki. De igaza volt.

– Van egyáltalán valami a világon, amit nem veszítünk el?

– Hiszem, hogy van. Te is jobban teszed, ha hiszel benne.

– Majd igyekszem.

– Lehet, hogy túl optimista vagyok. De teljesen azért nem vagyok hülye.

– Tudom.

– Nem dicsekedni akarok, de szerintem ez a fordítottjánál sokkal jobb.

Bólintott.

– Szóval ezért mész ma este flipperezni.

– Igen.

– Emeld fel mindkét kezed!

A plafonnak szegeztem mind a két kezemet. Alaposan szemügyre vette a pulóverem hónalját.

– Oké, mehetsz!

*

A spanyoltanárral ugyanabban a kávézóban találkoztam, mint első alkalommal, és rögtön taxiba szálltunk. „Menjen előre a Meidzsi úton!” – mondta. Ahogy elindultunk, elővette a cigarettáját, rágyújtott, és engem is megkínált egy szállal. Szürke öltönyéhez három ferde csíkkal díszített kék nyakkendőt viselt. Az ingje is kék volt, némileg világosabb, mint a nyakkendő. Rajtam szürke pulóver, farmer és a megfeketedett magas szárú velúrcipőm. Tisztára úgy éreztem magam, mint egy tanárba rendelt rossz tanuló.

Amikor kereszteztük a Vaszeda utat, a sofőr megkérdezte, hogy menjene tovább. „A Medzsiro útra!” – mondta a tanár. A taxi egy idő múlva rátért a Medzsiro útra.

– Messze van? – kérdeztem.

– Eléggé – mondta, és előszedte a második szál cigarettát. Én a szememmel követtem a kint elsuhanó üzletek sorát.

– Nem kis munkámba került előkeríteni – mondta.

– Először a flipperőrültek listáját vettem sorra. Vagy húsz embert, nemcsak tokióiakat, hanem országszerte mindenkit végigkérdeztem. De az eredmény egy nagy nulla. Nálunk több ténytet senki sem tudott róla. Másodjára a használt gépekkel foglalkozó cégekkel próbálkoztam. Nincsenek sokan. Csak a kezük között átment áruk listáját volt nehéz átnézetnem velük, mert az tetemes mennyiség.

Bólintottam, és elnéztem, ahogy rágyújt.

– Szerencsémre be tudtam határolni az időszakot. Ugye 1971. február tája. Utánanézték nekem. Gilbert & Sons, Spaceship, sorozatszám 165029, megvolt! 1971. február 3., leselejtezve.

– Leselejtezve?

– Zúzda. Amilyen a Goldfingerben volt. Kockára préselik, és újrahasznosítják vagy elsüllyeszti a kikötőben.

– Csakhogy maga...

– Hallgasson végig. Csalódottan köszöntem meg a cégnek, és hazamentem. Ám a lelkem mélyén valami nem hagyott nyugodni. Olyan megérzésféleség. Hogy nem, ez nem így van. Másnap elmentem még egyszer a céghez. Aztán a roncstelepre. Elnéztem vagy egy fél óráig a préselési műveletet, majd bementem az irodába, és odaadtam a névjegyemet. Az egyetemi tanári névjegy bír némi hatást gyakorolni azokra, akik nem ismerik a valóságot.

A korábbi találkozásunkhoz képest egy hajszálnyit gyorsabb tempóban beszélt. Nem tudtam, hogy miért, de ez egy kissé rossz érzéssel töltött el.

– Azt mondtam, hogy egy kis könyvecskét írok, és ahhoz tudnom kéne egy s mást a bezúzás mibenlétéről.

Készségesen együttműködtek. De az 1971. februári flippergégről nem tudtak semmit. Még szép. Két és fél évvel ezelőtt történt, meg különben sem járnak mindennek utána. Összekotorják, aztán reccs, azzal vége. Még egyre rákérdeztem. Hogy ha én netán egy ott lévő valamit, mondjuk egy

mosógépet vagy egy motorbiciklivázat megkívánok, odaadják-e, ha megfelelő árat fizetek érte? Persze, mondták. Volt már erre példa?, kérdeztem én.

Az őszi naplementének hamar vége lett, és sötétség lepte be az utat. A kocsit a külvárosba tartott.

– Azt mondták, kérdezzem meg az emeleti személyzettől, ha részletesebben érdekel a dolog. Én természetesen felmentem az emeletre, és megkérdeztem. Hogy nem vitt-e el innen 1971 táján egy flippergépet valaki. De, felelték. Megkérdeztem, milyen ember volt, mire megmondták a telefonszámát. Megbeszélte velük, hogy hívják fel, ha odakerül egy flippergép. Persze nem ingyen kérte. Aztán még érdeklődtem, hogy hány gépet szerzett tőlük eddig az az ember. Hát, mondták, elnézegeti, aztán vagy elviszi, vagy nem. Nem is tudják. De mikor kértem, hogy legalább körülbelül mondják meg, megmondták. Hogy ötvennél biztos nem kevesebbet.

– Ötvenet! – kiáltottam.

– És – mondta – mi most ehhez az emberhez tartunk.

A környéken teljes lett a sötétség. De nem egyszínű sötétté, hanem mint amire vastagon rákentek mindenféle festéket, akárcsak a vajat.

A taxi ablaküvegének nyomtam az arcomat, és egyfolytában ezt a sötétet bámultam. Különösen lapos volt ez a sötétség. Mintha egy testetlen anyag éles pengével felszeletelt metszete lenne. Furcsa perspektíva uralkodott az éjszakán. Egy hatalmas éji madár tárta ki szárnyait, és tornyosult elém.

A házak egyre ritkultak, ahogy haladtunk, míg végül csak mezők és erdők maradtak, amelyeket több tízezer bogár zümmögése töltött ki, mint a föld moraja. A felhők sziklakként csüngtek alá alacsonyan, és az összes földi tárgy behúzott nyakkal kuksolt némán a sötétben. Csak a bogarak lepték el a földfelszínt.

Én és a spanyoltanár már egy szót sem szoltunk egymáshoz, csak felváltva szívtuk a cigarettáinkat. A taxisofőr a fényszóró útra vetett fényére meredt, és ő is dohányzott. Öntudatlanul doboltam a térdemen az ujjaim hegyével. És időnként erős késztetést éreztem, hogy kinyissam a kocsiját és elmeneküljek.

Elosztótábla, homokozó, víztározó, golfpálya, a pulóverem feslése, és a flipper... azon gondolkoztam, vajon meddig kéne elmennem. Összefüggéstelen, szedett-vedett kártyákkal a kezemben, tanácstalan voltam. Eszeveszettül szerettem volna hazamenni. Mihamarabb beülni a kádba, sörözni, cigarettával és Kanttal bebújni a meleg ágyba.

Miért szaladok én folyton a sötétségben? Ötven flipper, ez túlságosan is hülyén hangzik. Álom. Annak is csak egy testetlen.

Ennek ellenére a három flipperkaros Spaceship továbbra is hívogatott.

*

A spanyoltanár az úttól ötszáz méterre lévő üres telek közepén állította meg a kocsit. Sík telek volt, a bokáig érő puha fűcsomók homokpadkaként terültek el rajta. Kiszálltam a kocsiból, nyújtózkodtam és mélyeket

lélegeztem. Baromfitelepszagot éreztem. Sehol egy világítás, amerre a szem ellát. Az út lámpái kissé kiemelték a körülöttük lévő tájat. Végtelen számú bogár zizegése vett minket körül. Úgy éreztem, mintha a lábamnál fogva magukkal akarnának rántani valahova.

Egy darabig hallgattunk, és igyekeztünk hozzászoktatni a szemünket a sötétséghez.

– Ez itt még Tokió? – kérdeztem.

– Persze. Úgy néz ki, mint ami nem az?

– Olyan, mint a világ vége.

A spanyoltanár egyetértően bólintott, de nem mondott semmit. A fű illatát és a tyúkszar szagát szagolva cigarettáztunk. A füst alacsonyan szállt, mint egy jelzőfüst.

– Van ott egy drótkerítés – egyenesen kinyújtotta a karját, mintha célba lövést gyakorolna, és a sötétség mélyébe mutatott. Meresztgettem a szememet, míg végre felfedeztem egy drótkerítésszerű valamit.

– Annak mentén haladjon háromszáz métert egyenesen előre. Egy raktárépületbe fog ütközni.

– Raktár?

Rám sem pillantva bólintott.

– Igen, elég nagy, rögtön felismeri. Régen egy baromfitelep hűtőkamrája volt. De már nem használják. A baromfitelep csődbe ment.

– De a tyúkok szagát érezni lehet – mondtam.

– A szagukat...? Ja, beleivódott a földbe. Esős napokon még rosszabb. Szinte a szárnycsapkodást is hallani véli az ember.

Egyáltalán nem látszott, mi van a kerítés mögött. Félelmetes volt a sötét. Még a bogarak zümmögése is nehezítette a légzésemet.

– A raktár ajtaja nyitva van. A tulajdonos kinyitotta magának előre. Ott van bent a gép, amit keres.

– Maga járt már benne?

– Egyetlenegyszer... beengedett – cigarettával a szájában bólintott. A narancssárga parázs rezgett az éjszakában. – Ahogy belép, jobb kézre rögtön ott a villanykapcsoló. Vigyázzon a lépcsőre.

– Nem jön velem?

– Menjen egyedül. Így beszéltem meg.

– Hogy?

Leejtette a cigarettáját a lábánál lévő fücsomóba, és gondosan eltaposta.

– Addig marad, ameddig jólesik. Kapcsolja le a lámpát, amikor elmegy.
A levegő egyre hűvösebb lett. A földből áradó hideg megült körülöttünk.

– A tulajdonossal találkozott?

– Igen – válaszolta egy kis szünet után.

– Milyen ember?

A tanár felhúzta a vállait, zsebkezdőt vett elő a zsebéből, és kifújta az orrát. – Nincs különösebb ismertetőjele. Legalábbis szemmel látható nincs.

– Miért gyűjtött össze ennyi flippert?

– Hát annyiféle ember van a világon. Nyilván erről van csak szó.

Nem hinném, hogy csak erről. Mindenesetre köszönetet mondtam a tanárnak, elváltunk, és elindultam egyedül a baromfitelep drótkerítése mentén. Nem csak erről van szó, szerintem. Ötven flippergépet összegyűjteni egy kicsit mást jelent, mint ötven boroscímkét.

A raktár olyan volt, mint egy kuksoló állat. Körülötte nagyra nőtt gaz burjánzott, felfelé meredő szürke falain ablak egy szál se. Nyomasztó egy épület volt. A kétszárnyú vasajtó fölé a baromfitelep nevének betűit mázolták fel vastagon fehér festékkel.

Én tíz lépés távolságból egy darabig csak néztem fel az épületre. Akármennyit gondolkoztam is, semmi jó ötlet nem jutott az eszembe. Feladtam, és elsétáltam a bejáratig, majd belöktem a jéghideg vasajtót. Hangtalanul kinyílt, és egy teljesen másféle sötétség tárult elém.

A sötétben megnyomtam a falon a kapcsolót, mire néhány másodperc múlva pislákolni kezdtek a neonok a plafonon, és fehér fényük elöntötte a raktárt. Legalább száz neoncső volt. Sokkal nagyobb volt a raktár, mintsem kívülről sejteni lehetett volna, de még így is lenyűgöző volt a fénymennyeség. Olyan vakító volt, hogy le kellett hunynom a szememet. Mikor nemsokára kinyitottam, a sötétség nem volt sehol, csak a csend és a hideg maradt.

A hely úgy nézett ki, mint egy óriás hűtőszekrény belseje, persze ez az épület eredeti céljából ítélve természetes volt. Az ablaktalan falat és a plafont fényes fehér festékkel vonták be, de sárga, fekete meg más megnevezhetetlen színű foltok lepték el mindenütt. Elsőre látszott, hogy a fal rendkívül vastag. Tisztára úgy érzi magát az ember, mintha ólomdobozba zárták volna. Félelem fogott el, hogy soha nem jutok ki innen, és többször is hátra kellett tekintenem az ajtóra. Ennél visszataszítóbb épületet nem tudok elképzelni.

Ha barátsággal közelítünk hozzá, akár egy elefánt sírjának is látszódnak számunkra. És a behajlított lábú elefánt fehér csontjai helyett ameddig a szem ellát, flippergépek sorakoznak a betonpadlón. A lépcső tetején álltam, és lenéztem erre a szokatlan látványra. Kezem akaratlanul is a szám elé ért, majd visszabújt a zsebembe.

Félelmetes mennyiségű flipper. Hetvennyolc, ha pontosak akarunk lenni. Szántam rá időt, hogy többször is átszámoljam. Hetvennyolc, nem tévedés. Azonos irányba fordítva nyolc oszlopban sorakoztak, végig a raktár szemközti faláig. Mintha csak krétával vonalzták volna fel a padlót, mielőtt sorba állították őket, mert egy centire sem lóg ki egyik sem. Mint az akrilgyantába ágyazott légy, minden mozdulatlan volt. Semmi sem moccan. Hetvennyolc halál és hetvennyolc némaság. Reflexszerűen megmozdultam. Muszáj volt, különben még engem is beépítenek ezeknek a vízköpőknek a sorába.

Fázom. És igenis érzem a halott csirkék szagát.

Lassan lelépegettem a szűk, ötfoknyi betonlépcsőn. A lépcső alján még hidegebb volt. De attól még izzadtam. Az a rossz fajta izzadság. Zsebkendőt vettem elő a zsebemből, és letöröltem. Csak a hónaljamban felgyűlt cseppekkel nem tudtam mit kezdeni. Leültem a legalsó lépcsőfokra, és reszkető kezekkel cigarettázni kezdtem... A három flipperkaros Spaceship – így nem akartam vele találkozni. Ezzel biztos ő is így van... valószínűleg.

Mivel becsuktam az ajtót, a bogarak hangja egyáltalán nem hallatszott már. A tökéletes csend nehéz ködként gomolygott a földön. A hetvennyolc flipper háromszáztizenkét lábával szilárdan állt a talajon és viselte ezt a hontalan súlyt. Szomorú látvány volt.

Ülve maradtam, és elfütyültem a „Jumping With Symphony Sid” első négy taktusát. Stan Getz és a Head Shaking and Foot Tapping Rhythm Section... A tág terű hűtőraktárban nem volt semmi akadályozó elem, így a füttyszó rendkívül gyönyörűen szólt. Kicsit jobb kedvem lett, ezért elfütyültem a következő négy taktust is. Aztán megint négyet. Úgy tűnt, minden a fülét hegyezi. Persze senki nem rázza a fejét és senki nem dobol a lábával. De azért a füttyömet magukba szívták a raktár sarkai.

– Iszonyúan hideg van – mormoltam magam elé hangosan, amikor kifütyültem magam. A visszaverődő hang egyáltalán nem tűnt a sajátomnak. A mennyezetbe ütközött, és lefelé szállongott, mint a köd. Cigivel a számban sóhajtottam. Nem ülhetek itt örökké az egyszemélyes műsorszámommal. Ahogy ott üldögéltem, félő volt, hogy a hideg a tyúkok szagával együtt beleivódik a testembe. Felálltam, és lesöpörtem a nadrágomra tapadt hideg földet. Eltapostam a cigarettámat, és behajítottam a mellettem lévő bádogdobozba.

Flipper... flipper. Hát nem azért jöttem el idáig? A hideg már-már leállította az agyamat is. Gondolkozz! Flipper. Hetvennyolc flipper... Oké, bekapcsolni. Kell lennie valahol ebben az épületben egy kapcsolónak, ami életre kelti a hetvennyolc flippert... Kapcsoló, megkeresni a kapcsolót.

Két kezemmel a farmerom zsebében elindultam lassan az épület fala mentén. A sima betonfalon a hűtőházkorszakból itt maradt vezetékek és ólomcsövek csonkjai csüngtek alá itt-ott. A különféle gépek, mérők, kábelszekrények, kapcsolók helyén, mintha valami hatalmas erő szakította volna ki őket, egy-egy lyuk tátongott. A fal sokkal fényesebb volt, mint messziről nézvést. Mintha egy óriási meztelen csiga mászott volna

keresztül rajta. Akkor derül csak ki, milyen tág az épület, ha elindul benne az ember. Egy baromfitelep hűtőkamrájának meg végképp túl nagy.

Pont szemben a lépcsővel, amin lejöttem, egy másik ugyanolyan állt. És annak a tetején egy ugyanolyan vasajtó. Már-már azt hitte az ember, hogy körbeért, annyira egyforma volt minden. Kísérletképp megpróbáltam belökni az ajtót, de meg sem mozdult. Se bereteszelve, se kulcsra zárva nem volt, de meg se moccant, mintha bevakolták volna valamivel. Elvettem a kezem az ajtótól, és akaratlanul letöröltem a tenyeremmel az izzadságot az arcomról. Tyúkszaga volt.

A kapcsoló a mellett az ajtó mellett volt. Nagy, karos kapcsoló volt. Meghúztam, mire mély morgás töltötte be a teret, mintha a föld mélyéből törne elő. Az a fajta hang, amibe beleborsószik az ember háta. Azután több tízezernyi madárraj szárnycsapkodásának hangja következett. Hátrafordultam, és figyeltem a hűtőkamrát. A hetvennyolc flipper magába szívta az áramot, és a számlálókra pörgette több ezer nulláját. Ahogy ez a hang lecsillapodott, csak egy méhraj zümmögéséhez hasonlatos tompa elektromos zörej maradt. És a raktár megtelt a hetvennyolc masina arasznyi életével. Mindegyik gép különféle élénk színű fényeket villogtatott a játékterén, és lelkesen mutogatta álmait a fejüvegén.

Lementem a lépcsőn, és végigmasíroztam a hetvennyolc gép között, mintha szemlét tartanék közöttük. Némelyik igazi régiség volt, amit csak fényképen láttam eddig, némelyik meg rég nem látott ismerős a játékteremből. Volt, amelyik mindenkitől elfeledve tűnt el az idő sodrában. A Williams Friendship „7”-je – vajon hogy hívták az űrhajóst, aki a fejüvegen van? Glenn...? A hatvanas évek eleje. A Bally Grand Tourja, kék ég, Eiffel-torony, *happy american traveller*... A Gottlieb Kings & Queens-ze, amelyikben nyolc *roll-over-lane* is van. Szépen nyírt bajuszú, nemtörődöm arcú western szerencsejátékos, a zoknitartójába rejtett pikk ásszal...

Szuperhősök, szörnyetegek, diáklányok, foci, rakéták, és nők... Mind-mind sötét játéktermekben színüket vesztett, elszáradt hétköznapi álmok voltak. Különféle hősök és nők mosolyogtak rám a panelekről. Szőkék, platinaszőkék, barnák, vörösek, fekete hajú mexikói lányok, lófarkasok, derékig érő hajú hawaii lányok, Ann-Margret, Audrey Hepburn, Marilyn Monroe... mindannyian büszkén mutogatták gyönyörű melleiket. Az egyik derékig kigombolt vékony blúza alól, a másik egyrészes fürdőruha alól, a

harmadik pedig csúcsos melltartója alól... Örökké megőrizve mellük formáját, határozottan fakulásnak indultak. És a szívverésükhöz igazítva villogtatták lámpáikat. A hetvennyolc flipper a régi, elfelejtett álmok temetője volt. Én pedig lassan elhaladtam mellettük.

A három flipperkaros Spaceship a sor túlvégén várt rám. Élénken kisminkelt társai közé szorítva iszonyúan visszafogottnak tűnt. Mintha az erdő mélyén várt volna engem egy lapos kövön ülve. Elé álltam, és elnézegettem számomra oly kedves fejüvegét. Mélykék űr, mint a kiöntött tinta. Kis fehér csillagok. Szaturnusz, Mars, Vénusz... előttük egy tiszta fehér űrhajó lebeg. Az ablakában lámpa ég, a belseje akárcsak egy békés családi kör. A sötétséget néhány hullócsillag szeli át, vonalat húzva maga után.

A pálya is olyan volt, mint rég. Ugyanaz a sötétkék. A célpontok hófehérek, mint a nevetéskor kivillanó fogak. A tíz, csillag alakban egymásra rakott citromsárga bónuszlámpa lassan mozgatja fel-le a fényét. A két kick-out-lyuk a Szaturnusz és a Mars, a road-target a Vénusz... Minden telve volt nyugalommal.

Szia, mondtam én. Vagyis, lehet, hogy nem is mondtam. Mindenesetre a pályája üvegére tettem a kezemet. Az üveg hideg volt, mint a jég, és a kezem melege tíz ujjam fehér párából kirajzolódott nyomát hagyta rajta. Ő, mint aki végre felébredt, rám mosolygott. Rég nem látott mosoly. Én is mosolyogtam.

Azt hiszem, jó hosszú ideig nem láttalak – mondja ő. Úgy csinállok, mint aki gondolkodik, és számolni kezdek az ujjaimon. Szóval három év. Seperc alatt eltelik.

Egymásra bólintottunk, és hallgattunk egy darabig. Ha kávézóban ülnénk, most szürcsölnénk a kávékat vagy birizgálnánk a csipkefüggönyt.

Sokszor eszembe jutsz – mondom. És eszméletlenül szerencsétlennek érzem magam.

Álmatlan éjszakákon?

Igen, álmatlan éjszakákon – ismétlem meg. Azóta sem hagyta abba a mosolygást.

Nem fázol? – kérdezi.

De, nagyon.

Jobb, ha nem maradsz sokáig. Azt hiszem, neked túl hideg van itt.

Lehet – válaszolom. És reszkető kézzel előkapom a cigarettámat, rágyújtok, és beszívom a füstöt.

Nem játszol? – kérdezi.

Nem – válaszolom.

Miért?

165 000 volt a legjobb pontszámom. Emlékszel?

Emlékszem hát. Hiszen az én legjobb pontszámom is volt.

Nem akarom beszennyezni – mondom.

Hallgatott. Csak a tíz bónuszlámpa mozgott fel-le. A lábaimra meredtem, és cigarettáztam.

Miért jöttél?

Te hívtál.

Hívtalak? – kissé elbizonytalanodott, aztán szégyenlősen nevetett. – *Igen, lehet. Lehet, hogy hívtalak.*

Sokat kerestelek.

Köszönöm – mondja. – *Mesélj valamit.*

Rengeteg dolog megváltozott – mondom. – *A játéktermed helyén egy éjjel-nappali fánkossal nyílt. Iszonyúan rossz a kávéjük.*

Tényleg olyan rossz?

Egy régi állatos Disney-filmben a haldokló zebra pont olyan színű sáros vizet ivott.

Kuncogott. Gyönyörű így az arca.

De nem szerettem azt a várost – mondja komolyan. – *Minden összezsapott és koszos...*

Ez egy olyan kor volt.

Többször bólint.

Te most mit csinálsz?

Fordítok.

Regényt?

Nem – mondom. – *Hétköznapi légbuborékokat. Átteszem a vizet az egyik szennyvízcsatornából a másikba, csak annyi.*

Nem élvezed?

Hát, nem is tudom. Ezen még nem gondolkoztam.

Barátnő?

Lehet, hogy nem hiszed el, de most egy ikerpárral lakom. Nagyon jó kávéfőzőknek.

Mosolyogva nézett a semmibe egy darabig.

Különös, mintha semmi sem történt volna meg igazából.

De, tényleg megtörténtek. Csak eltűntek.

Fáj?

Nem – ráztam a fejem. – A semmiből támadt dolgok visszamentek a helyükre, csak ennyi.

Megint elhallgattunk. Számunkra közös csupán a régen halott idő egy szeletkéje volt. Ennek ellenére a kellemes érzések egy része most is ott kóborolt a lelkemben, mint egy régi fénypont. És addig a lélegzetvételnél ideig, míg a halál el nem fog és vissza nem hajít engem a semmi olvasztótégelyébe, én ezzel a fénnel együtt fogok haladni.

Jobb, ha most elmész – mondta.

Tényleg már-már elviselhetetlenül hideg volt. Megrázkódtam, és eltapostam a cigarettámat.

Köszönöm, hogy eljöttél hozzám – mondja. – Lehet, hogy nem találkozunk többé, de minden jót!

Köszönöm – mondom. – Viszlát!

Végigmentem a flipperek sora között, és felmentem a lépcsőn, majd lenyomtam a kapcsoló karját. Mintha kieresztették volna a levegőt, leoltódtak a lámpák a flipperekben, mire a tér lecsendesült és álomba merült. Míg megint keresztülvágtam a raktáron, felmentem a lépcsőn, lekapcsoltam a lámpát, és be nem csuktam az ajtót magam mögött, az alatt a hosszú idő alatt nem néztem vissza. Egyszer sem néztem hátra.

*

Taxit fogtam, és kevéssel éjfél előtt értem haza. Az ikrek az ágyban majdnem elkészültek egy hetilap keresztretjvényének megfejtésével. Én iszonyúan sápadt voltam, és az egész testemből mélyhűtött csirkeszag áradt. Az összes ruhát, ami rajtam volt, begyömöszöltem a mosógépbe, és beültem egy kád forró vízbe. Harminc perc fürdésbe telt, míg visszanyertem normális gondolkozóképességemet, de még úgy sem enyhült a velőmig hatoló hideg.

Az ikrek elővették a beépített szekrényből a gázkályhát, és befűtöttek nekem. Negyedóra alatt elmúlt a reszketés, és kis pihenés után felmelegítettem egy konzerv hagymalevest és megettem.

– Már jól vagyok – mondtam.

- Biztos?
- Még hideg – fogta meg aggódóan egyikük a csuklóját.
- Mindjárt felmelegszik.

Aztán bebújtunk az ágyba, és kitaláltuk a keresztrejtvény utolsó két szavát. Az egyik „szivárványpisztráng” volt, a másik „gyalogút”. A testem hamarosan felmelegedett, és mindhárman szinte egyszerre mély álomba merültünk.

Én Trockijról és a négy rénszarvasáról álmodtam. Mind a négy rénszarvas kötött zoknit viselt. Félelmetesen hideg álom volt.

Patkány nem találkozott többé a nővel. Felhagyott a szobája fényének nézegetésével is. Sőt az ablak közelébe sem ment. Mint az elfújt gyertya után felszálló fehér füstszalag, az ő lelkében is gomolygott valami egy darabig a sötétben, majd eltűnt. Aztán eljött a sötét csend. Csend. Ha egyenként lehámozzuk a külső bőrrétegeket, mi marad egyáltalán? – Patkány nem tudta. Büszkeség? Ágyában többször is szemügyre veszi a kezeit. Valószínűleg büszkeség nélkül nem tud életben maradni az ember. De csak azzal túl sötét minden. Túlságosan is sötét.

Nem volt nehéz szakítani a nővel. Egy péntek este nem hívja fel az ember – ennyi az egész. Lehet, hogy a nő éjfélig várt a telefonra. Rossz volt erre gondolni. Többször megállta, amikor a keze már nyúlt volna a kagylóért. Feltette a fülhallgatóját, és feltekert hangerővel hallgatta a lemezeket. Azt tudta, hogy a nő nem fogja felhívni, de a csörgést semmiképpen nem akarta hallani.

Biztos vár a nő éjfélig, aztán feladja. Arcot és fogat mos, majd bebújik az ágyba. És arra gondol, hogy talán majd holnap reggel jön a telefon. Lekapcsolja a lámpát, és alszik. A telefon szombat reggel is néma marad. A nő kinyitja az ablakot, reggelit készít, megöntözi a virágokat. Aztán vár délutánig, és akkor már tényleg lemond róla. A tükörbe néz, és kikeféli a haját, és néhányszor elmosolyodik, mintha gyakorolná. És arra gondol, hogy ennek így kellett lennie.

Ezt az időt Patkány a leeresztett redőny mögött töltötte a szobájában, a falon lógó óra mutatóját szemlélve. A szoba levegője meg sem moccan. Sekély álm szaladt néhányszor keresztül a testén. Az óramutatónak már semmi értelme sincsen. A sötétség árnyai ismétlődnek csak néhányszor. Patkány túrta, hogy a teste apránként elveszti valóját, súlyát, érzékeit. Hány óráig, vajon hány óráig maradtam én így? – gondolkodik. Az előtte lévő fehér fal a lélegzetvételéhez igazodva lassan megingott. A tér bizonyos fokig besűrűsödött és megtámadta a testét. Amikor eljutott addig a pontig, hogy nem bírja tovább, Patkány felállt, lezuhanyzott, és kába

fejjel megborotválkozott. Megtörölközött, és narancslevet ivott a hűtőből. Új pizsamát húzott, és befeküdt az ágyba. Ezzel vége van – gondolja. Aztán elérkezett a mély álom. Félelmetesen mély álom volt.

– Elmegyek ebből a városból – mondta Patkány J-nek.

Délután hat óra, épp kinyitott a bár. A pult kifényesítve, az összes hamutartó üres. A szakésüvegek tisztára törölgetve, címkéjükkel kifelé sorakoznak, és a precízen félbehajtott új papírszalvéták, Tabasco szószok, sótartók kis tálcákra rendezve várakoznak. J kistányérokból kevergeti a háromféle öntetet. A fokhagyma szaga kisebbfajta ködként üli meg a teret. Ilyen hangulatú pillanat volt.

Patkány a J-től kölcsönkért körömcsipesszel egy hamutartóba vágta a körmeit, míg ezt megmondta.

– El... Hova méysz?

– Nincs célállomás. Egy idegen városba megyek. Lehetőleg nem túl nagyba.

J tölcsérrel betöltötte a salátaönteteket a maguk nagy üvegébe. Aztán a három üveget betette a hűtőbe, és megtörölte a kezét.

– Mit fogsz ott csinálni?

– Dolgozom – miután befejezte a körömvágást a bal kezén, többször is megvizsgálta az ujjait.

– Ebben a városban nem tudnál?

– Nem – mondta Patkány. – Sört innék.

– Meghívlak.

– Köszönettel elfogadom.

Patkány a jégbe hűtött pohárba lassan csurgatta a sört, majd egyszerre kiitta a felét.

– Nem kérdezed meg, miért nem jó itt?

– Mert van róla némi elképzelésem.

Patkány felnevetett, aztán csettintett a nyelvével.

– Jaj, J, nem jó ez így. Ha mindenki kérdések és válaszok nélkül érti meg a másikat, nem megy előre a világ. Nem szívesen mondok ilyet, de... azt hiszem, én túlságosan is sokáig időztem az ilyen életben.

– Lehet, hogy így van – mondta J kis gondolkodás után.

Patkány ivott még egy korty sört, majd belekezdett a jobb keze körmei nyirbálásába.

– Sokat gondolkodtam. Hogy akárhová is megyek, végső soron ugyanott tartok majd. De mégis elmegyek. Az sem baj, ha ugyanez lesz.

– Már vissza se jössz?

– Egyszer majd visszajövök persze. Valamikor. Végül is nem menekülök.

Patkány egy roppanással feltörte a kistányérban lévő földimogyoró csupa ránc héját, és bedobta a hamutartóba. A csillogóra fényezett pult lapjáról papírszalvétával letörölte a söröspohár hideg páráját.

– Mikor indulsz?

– Holnap, holnapután, nem tudom. Valószínűleg három napon belül. Már mindent előkészítettem.

– Elég hirtelen jött.

– Aha... Sok gondot okoztam neked mostanáig.

– Hát, történt ez-az – bólogatott J, míg száraz ronggyal végigtörölgette a polcon sorakozó poharakat. – De most, hogy már elmúltak, mind csak álomnak tűnik.

– Lehet. De ahhoz, hogy én tényleg így gondoljam, még sok időnek kell eltelnie szerintem.

J kis szünet után elmosolyodott.

– Ja tényleg. Néha megfélejtkezem arról, hogy húsz évvel idősebb vagyok nálad.

Patkány kitöltötte a maradék sört a poharába, és lassan kortyolgatta. Még soha nem ivott ilyen lassan sört.

– Iszol még egyet?

Patkány megrázta a fejét.

– Nem, köszönöm. Úgy ittam, hogy ez lesz az utolsó. Mármint amit itt iszom.

– Nem jössz ide többé?

– Úgy tervezem. Csak nehezebb lenne tőle.

J mosolygott.

– Remélem, találkozunk még.

– Talán meg sem fogsz ismerni, amikor legközelebb találkozunk.

– Felismerlek szagról.

Patkány ráérősen megszemlélte kicsinosított kezujjait még egyszer, zsebre vágta a maradék földimogyorót, megtörölte a száját papírszalvétával, és felállt.

*

Mintha a sötétség egy átlátszó törésvonalán csúszna, a szél hangtalanul fújdogált. Megrezegette a feje felett a fák ágait, és rendre lesöpörte róluk a leveleket a földre. A kocsi tetejére esett száraz levelek halk, zizegő hangot keltettek, tévelyegtek egy ideig a tetőn, majd a szélvédő lejtőjén keresztül a lökhárítóra gyűltek.

A temetőerdőben Patkány egyedül, mindennemű szótól megfosztottan bámult kifelé a szélvédőn. A kocsi előtt néhány méterrel vége szakadt a földnek, és azon túl a sötét ég és a tenger és az éjszakai város terült el. Patkány előrehajolt, két kezével a kormányra támaszkodott, és mozdulatlanul meredt az ég egy pontjára. Ujjai közt egy meggyújtatlan cigaretta volt, aminek a vége bonyolult, de értelmetlen mintákat rajzolt a levegőbe.

Miután beszélt J-jel, elviselhetetlenül mély letargiába esett. Mintha a szerteágazó gondolatai, amik eddig nagy nehezen együtt maradtak, hirtelen megindultak volna a saját orruk után. Fogalma sem volt, meddig kell elmennie, hogy újra összefonódjanak. Sötét folyam, amely úgyis kénytelen egyszer a végeláthatatlan tengerbe ömleni. Az is lehet, hogy soha többé nem fognak összefonódni. Felmerült benne, hogy a huszonöt évnyi idő csakis ezért létezett. Miért? – kérdezi Patkány saját magától. Nem tudja. Jó kérdés, de nincs válasz. A jó kérdésekre soha sincs válasz.

A szél megint felerősödött egy kissé. Ez a szél az emberek különböző ténykedései által keltett csekély kis melegséget elvitte valahova egy messzi világba, és megszámlálhatatlan csillagot hagyott hátra a kihűlt sötétség mélyén. Patkány elvette kezeit a kormányról, egy darabig görgette a cigarettát az ajkai között, majd gondolt egyet és meggyújtotta az öngyújtójával.

Fájt egy kicsit a feje. Vagyis inkább olyan furcsa érzése volt, mintha a halántékát hideg ujjak szorítanák két oldalról. Megrázta, és kirázta belőle a gondolatait. A lényeg, hogy vége van.

Kivette a kesztyűtartóból az országos autópálya-térképet, és lassan lapozni kezdte. Hangosan felolvasta egy csomó város nevét. Majdnem

mind olyan kis város volt, hogy még a nevét sem hallotta soha. Az ilyen városok végtelenül sorakoztak az utak mentén. Miután felolvasott néhány oldalnyit, hirtelen hatalmas hullámként tornyosult fölé az elmúlt néhány nap fáradtsága. A vérében pedig egy langymeleg rög ráérősen gördült körbe.

Aludni akart.

Úgy érezte, az alvás kitörölhetne belőle mindent. Csak el kéne aludnia...

Amikor becsukta a szemét, a füle belsejében hallotta a hullámok hangját. A védőgátnak verődő, beton hullámtörők résein keresztül visszahúzódó téli hullámokét.

Így már senkinek sem kell magyarázkodnom, gondolja Patkány. És aztán arra gondol, hogy a tenger mélye akármelyik városnál melegebb, békésebb és csendesebb lehet. Illetve már nem akar gondolni semmire sem. Már nem...

Egy csapásra eltűnt az életemből a flipper morgása. És a céltalan gondolataim is. Persze ettől még, mint az Artúr király és a kerekasztal lovagjainál, nem jön el a happy end. Az még jó messze van. Majd mikor a ló kimerült, a kard eltört, a páncél berozsdált, én leheverek a rétre a burjánzó zöld muhar közé, és csendben hallgatom a szél szavát. És mindegy, hogy akár a víztározó mélyén, vagy a baromfitelep hűtőkamrájában, bárhol, de járom majd az utat, amelyet járnom kell.

Számomra ez az epilógus csupáncsak egy jelentéktelen apróság, mint egy esőverte ruhaszárító állvány.

Szóval ez volt.

Egy napon az ikrek vettek a szupermarketban egy doboz fültisztító pálcikát. Háromszáz pálcica volt a dobozba gyömöszölve. Minden egyes alkalommal, amikor kijöttem a kádból, az ikrek leültek a két oldalamra, és egyszerre pucolták ki a két fületem. Tény, hogy nagyon ügyesen csinálták. Én csukott szemmel söröztem, miközben hallgattam a két pálcika neszezését a fülemben. Csakhogy egy este, a fültisztítás kellős közepén eltüsszentettem magam. És abban a pillanatban mindkét fülemre szinte teljesen megsüketültem.

– Hallod a hangomat? – kérdezte a jobb oldali.

– Alig – mondtam. A saját hangomat az orrom mögött hallottam.

– És ezzel? – kérdezte a bal.

– Ugyanaz.

– Kellett neked tüsszentened.

– Lúke.

Sóhajtottam. Pont olyan volt, mintha a tekepálya végéből a hetes és a tízes bábu szólongatott volna.

– Nem javul meg, ha vizet iszol rá? – kérdezte az egyik.

– Hogy javulna meg? – üvöltöttem le idegesen.

De azért megittattak velem egy vödörnyi vizet. Csak a hasam fájdult meg. A fülem nem fáj, ezért biztosra vettem, hogy a tüsszentés

lendületével beljebb nyomódott a fülzsír. Csak ez történhetett. Elővettem a beépített szekrényből két zseblámpát, és megnéztem velük. Mintha valami szellőzőnyílásba néznének, belevilágítottak a fülembe, és percekig vizsgálgatták.

- Nincs ott semmi.
- Egy porszem se.
- Akkor meg miért nem hallok? – üvöltöttem megint.
- Elöregedett.
- Sükebóka lettél.

Oda sem figyeltem rájuk, csak fellapoztam a telefonkönyvet, és felhívtam a legközelebbi fülészetet. Nagyon rosszul hallottam a telefonban, de talán ennek köszönhetem, hogy az ápolónő tanúsított némi együttérzést irántam. Azt mondta, hogy még egy darabig nyitva hagyja a bejáratot, de menjünk azonnal. Gyorsan felöltöztünk, kimentünk a házból, és elindultunk a busz útvonala mentén.

Az orvos egy ötvenes nő volt, olyan hajjal, mint egy lerobbant drótháló, de nagyon jó embernek tűnt. Kinyitotta a váróterem ajtaját, néhány tapssal lecsendesítette az ikreket, engem egy székbe ültetett, és különösebb kíváncsiság nélkül megkérdezte, hogy ugyan mi történt velem.

Amikor befejeztem a magyarázkodást, közölte, hogy már érti, de ne üvöltsek tovább. Aztán elővett egy hatalmas tű nélküli fecskendőszerszűségeget, áttetsző sárgás folyadékkal szívta tele, kezembe adott egy bádog szócsóhoz hasonlatos valamit, hogy tartsam a fülem alá. Belenyomta a fecskendőt a fülembe, a sárga lötyty szétszaladt a fülüregemben, mint egy zebracsorda, majd kiömlött és belecsurgott a megafonba. Ezt háromszor megismételte, majd egy vékony fültisztító pálcával megszurkálta a fülem belsejét. Miután mind a két fülemmel elvégezte ezt a műveletet, teljesen helyrejöttem.

- Hallok – mondtam.
- Fülzsír – szögezte nekem. Úgy hangzott, mintha szóláncosat játszanánk.
- De nem látszott.
- Mert elhajlik. A maga hallójárata sokkal jobban görbül, mint a legtöbb emberé.

Egy gyufásdoboz hátuljára lerajzolta nekem a hallójáratomat. Olyan formája volt, mint az asztal sarkára szerelt rögzítő fémpántnak.

– Ezért ha a fülzsír túlmegy ezen a kanyaron, már nem lesz ember, aki onnan vissza tudná csalogatni.

Felnyögtem.

– Akkor most mit csináljak?

– Hogyhogy mit?... Elég, ha odafigyel, amikor fület pucol. *Odafigyelés.*

– Az, hogy a füljáratom jobban görbül, mint másoké, jár még valamilyen következménnyel?

– Következménnyel?

– Például... pszichikailag.

– *Nem* – mondta.

Negyedórás kerülővel, a golfpályán keresztül mentünk haza. A kanyarodó pályaszakasz a hallójáratomat juttatta eszembe, a zászlók a fülpiszkálót. Ezzel nincs vége. A holdat takaró felhő a B52-esek kötelékben repülését idézte, a dűsan burjánzó nyugati erdőről a hal alakú levélnehezékre, a csillagokról az égen pedig megpenészedett szárított petrezselyemre asszociáltam... Na hagyjuk. Mindenesetre a fülem fantasztikusan élesen meg tudta különböztetni a világ zajait. Teljesen úgy éreztem, mintha levedlett volna egy fátylat. Több kilométerre tőlem egy éjjeli madár szólt, több kilométerre tőlem az emberek bezárták az ablakaikat, több kilométerre tőlem az emberek a szerelemről beszéltek.

– Szerencséd volt – mondta az egyik iker.

– Tényleg nagy szerencséd volt – mondta a másik.

*

Tennessee Williams írja valahol: A múlt és a jelen így és így van. A jövő „talán így” van.

Viszont ha visszatekintek az általunk megjárt sötétségre, az ottani dolgokat is csupán a bizonytalan „talán így” kategóriába tudom besorolni. Határozottan felfogni csupán a jelen pillanatot tudjuk, de az is csak átslisszol a testünkön.

Mialatt kikísértem az ikreket, nagyjából ilyeneken gondolkoztam. A golfpályán át elsétáltunk a kettővel arrébb lévő buszmegállóig, s én közben végig hallgattam. Vasárnap reggel hét, az ég átlátszóan kék volt. A lábunk alatti fű telve volt a tavaszig tartó rövidke halál előérzetével. Nemsokára dér telepszik rá, majd hó gyűlik fel. És csillogni fog a tiszta reggeli fényben. Az elfehéredett pázsit szárazan suhogott a lábunk alatt.

– Min gondolkozol? – kérdezte az egyik iker.

– Semmin – mondtam.

Az a pulóver volt rajtuk, amit én adtam, és papírzacskóban vitték a hónuk alatt a melegítőiket és némi váltás ruhát.

– Hova mentek? – kérdeztem.

– Vissza, ahonnan jöttünk.

– Csak visszamegyünk.

Elhagytuk a homokgödröt, a nyolcas lyuknál lévő nyílegyenes pázsitzakaszt, és lesétáltunk a szabadtéri mozgólépcsőn. Félelmetesen sok kismadár figyelt minket a fűről és a drótkerítésről.

– Nem tudom szépen kifejezni – mondtam –, de nagyon fogtok hiányozni.

– Te is nekünk.

– Hiányozni fogsz.

– De attól még elmentek, nem?

Mindketten bólintottak.

– Tényleg van hova hazamennetek?

– Még jó – mondta az egyik.

– Különben hogy mennénk haza? – mondta a másik.

Átmásztunk a golfpálya drótkerítésén, keresztülmentünk az erdőn, leültünk a buszmegálló padjára, és vártuk a buszt. A vasárnap reggeli megálló csodálatosan csendes volt, és békés napsugarakkal telt. Mi abban a fényben folytattuk a megkezdett szóláncjátékot. Öt perc múlva megjött a busz, mire átnyújtottam nekik a buszjegy árát.

– Találkozzunk majd valahol! – mondtam.

– Majd valahol! – mondta az egyik.

– Igen, majd valahol! – mondta a másik.

Ez még egy jó darabig visszhangként zengett a bensőmben.

A busz ajtaja becsapódott, az ikrek integettek az ablak mögül. Minden ismétlődik... Egyedül tértem vissza ugyanazon az úton, az őszi fényel előntött szobámban a *Rubber Soult* hallgattam, amit az ikrek hagytak itt, és feltettem a kávé. Egész nap a kint tovahaladó novemberi vasárnapot bámultam az ablakból. Mintha minden átlátszóvá akart volna válni ezen a csendes novemberi vasárnapon.

1. **Tanidzaki Dzsunicshiró** (1888–1965) a modern japán irodalom egyik legnagyobb alakja; Magyarul megjelent könyvei: *Egy hibbant vénember*

naplója (1979); *Aki a keserűfüvet szereti* (1986); *A kulcs* (1990).
Kavabata Jaszunari (1899–1972) az első Nobel-díjas (1968) japán író.
Magyarul olvasható kötetei: *Hóország* (1969); *Kiotói szerelmesek* (1974);
A tó (1978); *Szépség és szomorúság* (2004). – a szerk.

[.2.](#) Máté 5:13 – Károli Gáspár fordítása

[.3.](#) Férfiaknál ez 431, nőknél 367 méter távolságot jelent – a szerk.

Tartalom

Konyhaasztalregényeim születéséről

Hallgasd a szél dalát!

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

[33](#)

[34](#)

[35](#)

[36](#)

[37](#)

[38](#)

[39](#)

[40](#)

[Flipper, 1973](#)

[A flipper születéséről](#)

[1](#)

[2](#)

[3](#)

[4](#)

[5](#)

[6](#)

[7](#)

[8](#)

[9](#)

[10](#)

[11](#)

[12](#)

[13](#)

[14](#)

[15](#)

[16](#)

[17](#)

[18](#)

[19](#)

[20](#)

[21](#)

[22](#)

[23](#)

[24](#)

[25](#)